

1. RODNA GRUDA

januar 1966

revija Slovenske izseljenske matice

**Slika na naslovni strani:
Smučarji na Pohorju**

(Barvna fotografija Marjan Zaplatil)

II 130327

7700327
+
RODNO GRUDO izdaja Slovenska izseljenka matica v Ljubljani. Izhaja dvajsetkrat na leto. V poletnem času izideta dve številki skupno. Letna naročnina za prekomorske dežele je 5 dolarjev. Poština plačana v gotovini. Ureja šestčlanski uredniški odbor.

Glavna urednica ZIMA VRŠCAJ. Urednica INA SLOKAN. Grafično oblikovanje Spela Kalin, Sašo Mächtig. Uredništvo in uprava: RODNA GRUDA, Ljubljana, Cankarjeva cesta 1/II. Nenaročenih rokopisov in slik ne vračamo. Čekovni račun pri NB 502-61806-250-45. Tisk tiskarne »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.

1 2
3

PO 1854/1967

1 Zimski motiv z Gorenjske (Foto: Janez Korenčan)

2 Zimska pravljica (Foto: Mirko Kambič)

3 Pozimi v Dovjem (Foto: Janez Korenčan)

RODNA GRUDA

revija Slovenske izseljenske matice

Januar

XIII. leto

Št. 1

Vsebina

- I. S.: Jugoslavija med najbolj odprtimi turističnimi deželami
Janez Čuček: Zgodbice iz ljubljanskih hotelov
Jože Vetovec: Velike priprave za svetovno hokejsko prvenstvo
Jože Prešeren: Obisk v Gradcu
Stane Lenardič: Naš Cleveland
Novice iz matice
J. P.: Kmetijske zadruge in zasebni kmetje

Novice - zanimivosti

- Dobili smo novi dinar
Avarell Harriman pri Titu
Novo ob dnevu republike
21 milijonov za ljubljansko bolnišnico
Prvaki v telovadbi
Ciril Šter: Ocenjena škoda zaradi poplav v Sloveniji

Kultura

- I. S.: Utihnil je prvi tenor Slovenskega okteta
J. M.: Naša gledališča gostujejo v tujini
Jana Milčinski: Pel je že na vseh večjih odrih
Peter Breščak: Kostanjevica in njeni ljudje
Nove knjige
Slovenske kulturne revije
Smiljan Rozman: Brusač (odlomek)
Gregor Strniša: Galjot

Otroci berite

- Vera Albreht: Novoletna
Fran S. Finžgar: Moj nožič
Vida Brest: Kurir in otroci
Vida Brest: Sinička je lačna

Naši po svetu

Vprašanja - odgovori

Pomenki

- Prežihov Voranc: Solzice — Lagrimitas — Lilies of the Valley
Slovenščina za vas

IZLETI PO SLOVENIJI

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA V LJUBLJANI

in prometno turistično podjetje

»TRANSTURIST« V ŠKOFJI LOKI

pripravljata za letno sezono 1966 več izletov po Sloveniji in vabita vse rojake, ki bodo prišli letos na obisk, da se z udobnimi modernimi avtobusi »Transturista«, v prijetni družbi in s strokovnim vodičem popeljejo po lepih krajih Slovenije.

PO DOLENJSKI

od 26. junija do 4. julija

Va zanimajo toplice po Dolenjskem, gradovi ob Krki, metropola Dolenjske, samostani, ki si jih bodo lahko ogledali le moški? Imate radi pristen cviček, dolenjske in belokranjske specialitete? Seveda! No, potem pa kar na devetdnevni izlet po Dolenjski! Takšna bo pot: iz Ljubljane na Turjak, Rašico, Velike Lašče, Ribnico, preko Kočevja in Dvora v Dolenjske Toplice, v Žužemberk in na Muljavo. Večji izlet iz Dolenjskih Toplic, kjer boste prebivali kar štiri dni, bo v Metliko in Vinomer, tu pa vas bodo povabili na belokranjsko pojedino. Ogleдали si boste tudi zanimivosti Novega mesta, obiskali Otočec in Čateške Toplice, naredili krajši izlet na grad Mokrice, v Kostanjevico, Šentjernej in samostan v Pleterjah. Preko Šmarjeških Toplic, Stične in Višnje gore se vrnete v Ljubljano, od tam pa se zadnji dan izleta odpeljete na tradicionalni izseljenski piknik.

Vse to boste prepotovali za 98,00 ZDA dolarjev — vračunani pa so vožnja, prenočišča in hrana.

PO ZELENI ŠTAJERSKI

od 11. do 18. julija

Na izletu po Štajerski boste obiskali tudi Prekmurje in preživeli več dni v Slatini Radenci in Rogški Slatini. Iz Ljubljane boste odšli preko Trojan, skozi Vransko v Šempeter v Savinjski dolini, preko Zalca v Velenje, preko Vojnika, Slovenskih Konjic, Slovenske Bistrice in Hoč na zeleno Pohorje, kjer vas bodo postregli s pohorskimi specialitetami. Naslednjega dne so boste po ogledu Maribora odpeljali v Slatino Radenci. Iz Radenc bodo izleteli v Kapelo, na poskušnjo vinske kapljice iz Kapelskih goric, dalje v Mursko Soboto, središče Prekmurja in v Ljutomer. V Jeruzalemu, sredi vinorodnih Slovenskih goric, bo poseben piknik. Obiskali boste še Ptuj, Štatenberg, nato pa odšli v Rogaško Slatino, kjer se boste odločili za izlet na grad Traškočan ali v Kumrovec. Na povratku v Ljubljano se boste ustavili še v Celju in končno na Trojanah, kjer vas bodo v prijaznem gostišču postregli z odličnim krofi.

Cena izleta po Štajerski je 90,00 ZDA dolarjev.

PO PRIMORSKI IN GORENJSKI

od 4. do 9. julija

Kdo ni ponosen na biser Slovenije — Gorenjsko, koga ne zanima svobodno Slovensko Primorje, svetovno znana Postojnska jama? Vsakogar, in zato vsem toplo priporočamo tudi ta izlet, ki se bo začel na tradicionalnem izseljenskem pikniku. Odtod boste odpotovali v Postojno, si ogledali jamo in Predjamski grad, nato pa boste nadaljevali pot v Ankaran, od tod preko Kopra in Izole v Portorož in Piran. Vračali se boste preko Kopra, Kozine in Lokev in se ustavili v Lipici, nato pa boste potovali preko Sežane v Vipavo, Ajdovščino, Novo Gorico, preko Kanala, Tolmina, Kobarida, Bovca do Trente in končno preko alpskega prelaza Vršič v Kranjsko goro. Na Gorenjskem boste obiskali Gozd Martuljek, Mojstrano, Jesenice, Vrbo, Bled in Bohinj. Z vzpenjačo se boste povzpeli na Vogel, nato pa se boste preko Rovtarice odpeljali v Dražgoše na poseben piknik. Preko Železnikov in Selc v Selški dolini in Škofje Loke povratek v Ljubljano, kjer se boste lahko udeležili radijske oddaje za naše izseljence.

Cena izleta je 70,00 ZDA dolarjev.

Za navedene izlete se upoštevajo prijave, za katere bo do 15. marca 1966 vplačana cena izleta na račun pri Narodni banki Kranj, številka 515-61806-250-521 »Transturist« Škofja Loka. — Prijavo pošljete lahko tudi Slovenski izseljenski matici, Ljubljana, Cankarjeva 1/II. ali pa svojemu potovalnemu agentu.

JUGOSLAVIJA MED NAJBOLJ ODPRTIMI TURISTIČNIMI DEŽELAMI

I. S.

Jugoslavija v turističnem svetu ne slovi le zaradi svojih izrednih in tako mnogoštevilnih naravnih lepot ter zaradi gostoljubja, temveč tudi zato, ker je med najbolj odprtimi turističnimi deželami. Do zdaj je z dvostranskimi sporazumi ukinila vize že z 19 državami. Sporazum o ukinitvi viz z Avstrijo velja že od 25. decembra, z Italijo in Madžarsko pa bodo v kratkem izmenjane note.

Prav ta liberalizacija, ta poenostavitev postopka za odobritev viz in olajšav za turistična dovoljenja je eden od razlogov povečanemu prilivu turistov, ki so letos obiskali Jugoslavijo ali potovali preko nje v mednarodnem prometu. Tako je lani v enajstih mesecih obiskalo Jugoslavijo skoraj osem milijonov inozemcev. Prav tako pa so dosegla rekord tudi potovanja Jugoslovancev v inozemstvo. V devetih mesecih je lani potovalo v inozemstvo nad 600.000 naših državljanov.

TURIZEM OB NOVOLETNIH PRAZNIKI

Mimogrede se kratko ustavimo pri letošnjih novoletnih praznikih, saj so takšna pomembna večdnevna praznovanja tesno povezana s turizmom. Lepo, prijetno smo proslavili prihod novega leta. Vsak po svoje, kakor smo imeli v načrtu, oziroma so nam dovoljevale okoliščine. Železniška in avtobusna podjetja so okrepila promet. Turistična podjetja so organizirala številna zanimiva skupinska potovanja. Kar precej Jugoslovancev je silvestrovalo v sosednjih deželah. Turistično podjetje Kompas v Ljubljani je organiziralo dve novoletni potovanji, združeni seveda s silvestrovanjem, prvo v Atene in drugo v Budimpešto. Za obe je bilo veliko zanimanje in so bile vozovnice v nekaj dneh razprodane. Naša dežela pa je seveda sprejela v teh dneh številne inozemske goste: iz Anglije, Holandije, Nemčije, Avstrije, Italije in drugod. Večje število tujih turistov je novoletne praznike preživelo na naših največjih ladjah — »Dalmaciji« in na »Istri«, ki oskrbuje linijski promet med Jadranom in pristanišči Bližnjega vzhoda. Luksuzna potniška ladja »Jedinstvo«, ki je last Jadranske linijske plovbe z Reke je v drugi polovici decembra odplula na novoletno križarjenje po Sredozemlju. Na ladji je potovalo 80

inozemskih in 30 domačih turistov. Ladja se je ustavila v več pristaniščih Grčije in Bližnjega vzhoda, na povratku pa v Dubrovniku.

V decembru so prispeli na obisk k svojcem tudi naši državljani, ki so začasno zaposleni v Nemčiji. Ljubljanski železniški postaji je bilo najavljenih nad 50 izrednih brzih vlakov iz Zahodne Nemčije, s katerimi so potovali k svojim družinam, da skupaj preživijo novoletne praznike jugoslovanski ter turški in grški državljani.

V Sloveniji smo v decembru dobili dva nova udobna planinska hotela. Svojemu namenu je bil izročen hotel vrh prijazne Šmarjetne gore nad Kranjem. Tudi na Voglu je bil konec decembra odprt moderno urejen hotel, ki ima 106 postelj in 300 restavracijskih sedežev. Novi hotel na Voglu ima tudi izposojevalnico za smuči ter smučarsko in športno opremo, popravilnico smuči in prodajalno spominkov. Njegovi prvi gostje so bili inozemski turisti.

LETOS ŠE VEČ MEJNIH PREHODOV

V letošnjem letu namerava naša dežela še bolj za široko odpreti vrata gostom iz inozemstva, saj so pristojni organi Zveznemu izvršnemu svetu predlagali ukinitve viz še z nadaljnjimi 14 državami. Poleg tega pa naj bi odprli še 6 novih stalnih in 12 sezonskih mejnih prehodov.

Maloobmejni prehodi so že zdavnaj presegli vsa pričakovanja. Čez nekatere gre

Zimska razglednica iz Bohinja. View of Bohinja Winter (Foto: Kaše)

dnevno po več kot deset težkih avtovlakov v Jugoslavijo in iz nje. Zlasti konec tedna ob sobotah in nedeljah so na maloobmejnih prehodih zapornice, ki so označevale mejo, stalno dvignjene. Meja je izgubila svoj prvotni namen in pomeni le še simbol...

MEJE VSE BOLJ ODPRTE TUDI ZA KULTURNE IN GOSPODARSKE IZMENJAVE

Ne gre samo za turiste, za nedeljske izletnike. Meje so vse bolj odprte tudi za kulturne izmenjave. Naj navedemo le en primer. Novogoričan Danilo Čadež, znani pevec domačih in umetnih pesmi, poučuje petje na šoli v stari Gorici, ki je na italijanski strani, Nada Kražmanč iz stare Gorice pa poučuje na šoli v Novi Gorici. Ta-

S kulturnega področja so se ozke vezi prenesle tudi na gospodarstvo. Italijanska in jugoslovanska podjetja so že začela s pripravami za skupno proizvodnjo. Ker so

Italijani znani po dobrem okusu, so se že dogovorili, da naj bi v Italiji dokončevali ali finalizirali nekatere naše izdelke in jih tudi prodajali, Jugoslaviji pa bi te izdelke namesto v gotovini plačali s stroji, ki jih pri nas iz kakršnihkoli vzrokov ni dobiti.

V decembru so obiskali Ljubljano turistični predstavniki v inozemstvu ter imeli razgovore z našimi zastopniki gostinsko turističnih podjetij in organizacij. Turistična zveza Jugoslavije namreč zdaj že nekaj let pred koncem leta povabi v Jugoslavijo vse svoje zunanje predstavnike z namenom, da se spoznajo z novimi pridobitvami našega turističnega gospodarstva, z njegovimi problemi, da bi lahko v inozemstvu uspešneje propagirali naš turizem.

VELIKO ZANIMANJE ZA TERMALNA KOPALIŠČA V SLOVENIJI

Kakor že v prejšnjih letih, so predstavniki naglasili, da Jugoslavija premalo propagira naš turizem. Propagandno gradivo, ki ga izdajajo posamezne turistične organizacije ali podjetja, največkrat tiskajo v tako nizkih nakladah, da pri inozemski propagandi pomeni kapljo v morje. Zastopnik Švedske je opozoril na velike možnosti propagiranja našega zdravstvenega turizma. Dejal je, da je na Švedskem okrog 250.000 revmatičnih bolnikov, približno enako število jih je na Finskem. Vsi išče-

1
Zelenica (Foto: M. Zaplatil)

2
Hotel Simnovec na Veliki planini. Hotel Simnovec on Velika planina (Foto: M. Zaplatil)

3
Predor na Ljubelju. The Gap of Ljubelj (Foto: M. Zaplatil)

V Planici. At Planica (Foto: Ivo Frelj)

1 2 4
3 5 6

Pogled iz hotela Bellevue na Pohorju. View from the Hotel Bellevue on Pohorje (Foto: J. Gal)

Zima na Pokljuki. Winter on Pokljuka

jo termalna zdravljenja, za katera ima Jugoslavija številna odlična zdravilišča. Termalna kopališča v Sloveniji so obiskali tudi skandinavski zdravniki in se o njih zelo pohvalno izrazili. Torej se Sloveniji na tem področju odpirajo precejšnje možnosti zdraviliškega turizma. Tudi v Holandiji se večja zanimanje za Slovenijo kot turistično deželo, predvsem zaradi njenih gorskih lepot, ki jih Holandija nima. Računajo, da letno potuje v inozemstvo okrog 1.400.000 Holandcev.

V sredo 22. decembra lani so na ljubljansko letališče Brnik prispeli z letalom slovenskega letalskega podjetja AA in holandske letalske družbe Martin's Charter prvi turisti iz Amsterdama, kar je bil obenem tudi prvi charterski polet naših letal AA v letošnji zimski sezoni. Letala AA bodo vsakih 14 dni prevažala holandske turiste vse do druge polovice marca.

Slovensko letalsko podjetje Adria-Aviopromet se je res lepo uveljavilo. Petintrideset tisoč inozemskih turistov, ki so jih pripeljala letala tega podjetja, je do 31. oktobra lani ustvarilo promet v višini 3.316.000 dolarjev. S turističnimi charter-skimi poleti v zimski sezoni se bo ta vsota dvignila na 3,6 milijona dolarjev. To je neposreden devizni priliv, ki mu je treba dodati še posredni devizni priliv najmanj še 5 milijonov dolarjev konvertibilne valute, ki so jo porabili tuji turisti med svojim bivanjem v Jugoslaviji.

Tudi število prekoceanskih poletov AA se stalno večja. Leta 1963 so letala AA samo dvakrat letela preko Atlantika, leta 1964

sedemkrat, lani pa že devetnajstkrat. Za leto pa računajo, da se bo to število povečalo na 30 poletov. V 19 prekoceanskih poletih so letala AA lani prepeljala v staro domovino na obisk ter se nato z njimi vrnila — 6782 jugoslovanskih rojakov iz ZDA

125 GROUPS OF AMERICAN TOURISTS TO VISIT YUGOSLAVIA IN 1966

From year to year, interest of American in spending holidays in Yugoslavia has been constantly increasing. According to the programmes published by tourist and travel agencies in the USA and the arrangements made for the next season, Yugoslavia will be visited by about 125 new

groups of tourists from the area of the USA and Canada.

The next year plans of the largest American tour operators have included Yugoslavia. For instance the AMERICAN EXPRESS COMPANY, in its Priceless Programme — the largest one at the American market — is planning 70 groups of tourists for Yugoslavia; THOMAS COOK is planning thirty-five group; MARSH TOURS four groups; FOUR WINDS — fifteen groups; TRAVEL-WORLD — eleven groups; AUTOMOBILE ASSOCIATION OF AMERICA — eleven groups, etc.

The American tourists will mainly stay in Dubrovnik and St. Stefan, whence excursions will be organized for them to the nearby places and resorts.

ZGODBICE IZ LJUBLJANSKIH HOTELOV

JANEZ ČUČEK

Vsako noč prespi v ljubljanskih hotelih nekaj sto tujih gostov in vsako jutro so zgodovine ljubljanskih hotelov bogatejše za kakšno zgodbico, anekdoto, posrečeno šalo.

Zakaj tako, ni težko uganiti: popotniki z vseh petih kontinentov, ki se ustavljajo v Ljubljani, imajo kajpak tudi vsak svojo navado, željo, temperament in potrebo.

Iz te pisane zbirke potnikov in njihovih dogodivščin v ljubljanskih hotelih smo izbrali:

ENAINDVAJSETLETNO ČAKANJE NA POLJUB

Prikupna uslužbenka hotela »Lev«, največjega in najlepšega ljubljanskega turističnega objekta, je malone zamižala od presenečenja, ko ji je Anglež rekel:

»Vas smem poljubiti?«

Tega vprašanja zanesljivo ni pričakovala od uglajenega angleškega turističnega vodiča, ki je pripeljal svojo skupino turistov v »Lev«.

Hitre odločitve so v gostinstvu kajpak izredno zaželenosti. Zato je rekla:

»Pa dajte, če vas bo to osrečilo.«

Anglež se je slovesno priklonil in jo poljubil na lice. Štiri-deset angleških turistov je s široko odprtimi očmi nejeverno gledalo nenavaden prizor pred ljubljanskim hotelom »Lev«.

Kasneje je vodič pojasnil svojo željo po poljubu.

»Leta 1944 sem bil pilot lovec pri RAF (Royal Air Force) in so me Nemci sestrelili nad Makedonijo. Spustil sem se s padalom in pristal na tobačni njivi, kjer me je našla mlada Makedonka. Povežala me je s partizani, kjer sem dočakal konec vojne. Ko sem se vrnil v Anglijo, sem se zarekel, da bom poljubil prvo Jugoslovanko, ki jo bom srečal ob prihodu v vašo državo... Čakal sem enaindvajset let!«

DOLG SEZNAM IMENITNIH GOSTOV

V Ljubljano prihaja tudi veliko uglednih gostov z vsega sveta.

Bežen pogled v hotelsko knjigo ljubljanskega »Leva« (ki ima, menda edini v Jugoslaviji, v vsaki sobi na steni sliko ali grafiko kakega znanega slovenskega umetnika) kaže, da je v tem hotelu spalo veliko uglednih gostov:

Janoš Kadar s soprogo (predsednik ministrskega sveta Madžarske), Habib Bourgiba (predsednik Tunizije), Kirk Douglas, Stewart Granger, Robert Hossein (filmski igralci), Louis Armstrong (znani jazz trobentar), Martin Herz (ameriški ambasador v Teheranu), Pedro Japp (visoki funkcionar OZN) in številni drugi.

Robert Hossein, znani francoski filmski igralec, ki je bival v Ljubljani poldrugi mesec (in plačal ob odhodu hotelski račun v znesku dva milijona dinarjev!), je malone sleherni dan prišel v hotelsko kuhinjo.

Osebe se ni moglo načuditi tem obiskom, vse dokler niso dognali, da je simpatični igralec ob vsakem obisku »ilegalno« prigriznil malo kraškega pršuta!

To je bila nedolžna šala, nad katero pa je Francoz neznansko užival.

KOŠARKARJI NAJMIRNEJŠI GOSTJE

V ljubljanskem hotelu »Ilirija«, malce odmaknjenem od mestnega središča, so najpogostejši gostje športniki. Mir, lepa okolica, vrsta trgovin, kino, vse to je za športnike dobrodošla kvaliteta tega pred nekaj leti zgrajenega hotela v Šiški.

Na vprašanje, kateri športniki so mirnejši, pa najnemirnejši, so nam povedali:

»Najnemirnejši so zanesljivo hokejisti! Poglejte: ko se je pred časom pri nas ustavilo hokejsko moštvo beograjske »Crvene zvezde«, smo imeli občutek, da je hotel zasedla skupina mornariških komandosov! Trušč in vpitje se nista poglela, dokler se nismo odločili za daljši in zelo resen pomenek z vodstvom ekipe... Nasprotno pa so košarkarji najmirnejši. Ko so spali pri nas člani državne reprezentance v košarki, se nam je zdelo, da imamo v hotelu gojence vojne akademije. Mir, uglajenost, disciplina...«

Pa še ena težava je.

Športniki se namreč zelo neradi ločijo od svojih tekmovalnih rekvizitov. In medtem ko pri nogometaših to še ni tak problem (nogometni čevlji, nekaj žog in dresi), pa je zelo nerodno pri hokejistih, ki nosijo s seboj v sobe cele skladovnice lesenih hokejskih palic... Da ne govorimo o kolesarjih, ki bi radi spali kar s svojimi dirkalnimi kolesi...

1
V recepciji hotela Lev. In the reception-room of Hotel Lev
2
Hotel Lev (Foto: Ciglič)

NEPRIČAKOVANO DARILLO ZA GOD

Hotel »Lev« podari vsakemu gostu ob njegovem rojstnem dnevu (če je ta slučajno v hotelu) okusno aranžirano steklenico vina. Za rojstne podatke zvedo kajpak iz osebne izkaznice ali potnega lista.

Tako so podarili steklenico tudi nekemu Italijanu iz Vidma, ki pa je povsem pozabil, da ima rojstni dan... Ko so mu izročili darilo, je bil neizmerno srečen in zadovoljen.

Ves naslednji teden, kolikor je ostal še v hotelu, je ponavljal vsakomur, ki ga je hotel poslušati, kakšno presenečenje mu je priredila uprava hotela...

VELIKE PRIPRAVE NA SVETOVNO HOKEJSKO PRVENSTVO

JOZE VETROVEC

Tretjega marca se bo začelo v Ljubljani svetovno prvenstvo v hokeju na ledu. Ker bo to ena izmed največjih tovrstnih predstav na svetu, se v Ljubljani, Zagrebu in na Jesenicah, koder se bodo borili s palicami mladi fantje na jeklenih klinih, že močno čuti pripravljalna mrzlica.

Veliki spektakel na ledenih ploskvah si bo po sedanjih prijavah ogledalo nekaj deset tisoč domačih in tujih gledalcev, med njimi tudi 500 novinarjev. Skoraj 40 časopisnih, radijskih in televizijskih redakcij z vseh petih kontinentov je že prijavilo in akreditiralo svoje novinarje, vendar so zahteve redakcij večje kot možnosti prirediteljev. Zato bodo morali novinarji sestiti tudi med gledalce. Organizatorji svetovnega hokejskega prvenstva so za mnoge novinarje lahko storili le to, da so jim rezervirali sedeže med publiko.

Da je zanimanje za hokej izredno, kažejo tudi razni obiski in pisma iz inozemstva. Tako je organizatorje že obiskal kanadski veleposlanik in si zagotovil vstopnice za najimenoitnejša srečanja, prav tako pa si je izposloval, da bo lahko osebno rezerviral še več kart za vse tiste Kanadčane, ki bodo želeli karte rezervirati preko ambasade.

V Ljubljani bodo udeleženci svetovnega prvenstva, to se pravi hokejisti A skupine spali v novozgrajenem modernem domu upokojencev. To je povsem komforten dom, udobnejši kot so hoteli. Organizacijski komite pa je zagotovil za tekmovalce tudi telovadno dvorano na Taboru in kegljišče v domu Maksa Perca, koder bodo reprezentanti lahko v športnem duhu preživljali prosti čas ali se posvečali kondicijskemu treningu.

Tekmovanje za svetovno prvenstvo v hokeju bo potekalo v treh skupinah. Tekmovalci A skupine bodo igrali v Ljubljani, B skupine v Zagrebu in C skupine na Jesenicah.

V A skupini igrajo: Sovjetska zveza, Poljska, Češka, Švedska, Finska, Kanada in Nemška demokratična republika.

V B skupini se bodo pomerile med seboj ekipe Velike Britanije, Jugoslavije, Švice, Avstrije, Madžarske, Norveške...

Kako se bo uvrstila v tej mednarodni areni Jugoslavija, je težko napovedati. Drži, da so naši tekmovalci vse boljši in boljši, v roke jih je vzel češki strokovnjak za hokej Vaclav Bubnik, ki od fantov terjaja predvsem ostrejšo, bolj možgano igro.

Jugoslavija se bo pojavila letos prvič kot prirediteljica svetovnega prvenstva v hokeju, sicer pa bo to osmo svetovno hokejsko prvenstvo, na katerem se bodo lomile tudi jugoslovanske palice. Kako so do sedaj sodelovali na svetovnih prvenstvih jugoslovanski reprezentanti? Sami pravijo:

Dr. Jože Gogala je igral na svetovnem prvenstvu leta 1939 v Zürichu: »Naša reprezentanca mesec dni pred prihodom na svetovno prvenstvo sploh ni drsala, v Ljubljani ni bilo ledu. Rezultat je bil temu primeren. Nasmejala se je publika in mi sami.«

Ciril Klinar se spominja svetovnega prvenstva v Švici leta 1961: »Bili smo tretji v C skupini, tedaj je naš hokej šele začel stopati na pot mednarodnega slovesa, a reprezentanca je še vedno sodila med tretjerazredna moštva.«

Albin Felc je igral na svetovnem hokejskem prvenstvu v Tampereu leta 1965:

»Nismo se kdo ve kako dobro odrezali. Pristali smo na dnu B skupine.«

AMPLIOS PREPARATIVOS PARA EL CAMPEONATO MUNDIAL EN LA HOCKEY SOBRE HIELO

El 3 de Marzo se inaugurará en Ljubljana el campeonato mundial en el hockey sobre hielo que será una de las más destacadas manifestaciones de este deporte en el mundo. En aquellos días Ljubljana tendrá aspecto de una verdadera ciudad internacional ya que a este gran espectáculo de invierno acudirán decenas de miles de espectadores extranjeros y yugoslavos. Entre ellos

tendremos ocasión de ver más de 500 periodistas de diferentes periódicos, emisoras de radio y televisión.

La ciudad de Ljubljana se prepara intensamente para recibir esa cantidad de huéspedes. La comisión organizadora, además de hoteles reservó para los participantes numerosas habitaciones privadas.

Este año Yugoslavia por vez primera aparece como organizadora del campeonato mundial en el hockey que será el octavo en la serie de competiciones en las cuales participaron los equipos yugoslavos. Sin embargo, debemos reconocer que hasta el presente sus éxitos no han sido muy destacados. En 1951, en ocasión del campeonato mundial de París por vez primera vencieron a los austriacos cuyo juego era bastante débil. Más adelante se observó cierto progreso de los hockeístas yugoslavos en el campo internacional. En el campeonato celebrado en 1961 en Suiza ocuparon el tercer lugar en el grupo C y al cabo de dos años ascendieron al tercero en el grupo B participando en el campeonato mundial de Estocolmo, lo que ya significaba un gran adelanto.

Prev. Jolanda Kvas

GRANDS PREPARATIFS POUR LES CHAMPIONNATS DU MONDE DE HOCKEY SUR GLACE

Le 3 mars de cette année commenceront à Ljubljana les championnats du monde de hockey sur glace — une des plus grandes manifestations du genre dans le monde. En ces jours-là, Ljubljana deviendra une grande ville internationale, puisque — suivant les demandes parvenues jusqu'ici — plusieurs dizaines de milliers de spectateurs du pays et de l'étranger assisteront à ce

grand spectacle sur la glace. Il y aura aussi environ 500 journalistes et reporters accrédités des rédactions de journaux, de radio et de télévision.

Ljubljana se prépare activement à recevoir un si grand nombre de visiteurs. A côté des capacités d'hôtels, le Comité d'organisation a assuré aussi des chambres privées pour les participants. Certains établissements seront aussi à disposition des hôtes. Ainsi les joueurs du groupe A, comprenant les représentants de l'Union Soviétique, de la Pologne, de la Tchécoslovaquie, de la Suède, de la Finlande, du Canada et de la République Démocratique Allemande, seront logés dans un établissement moderne nouvellement construit, destiné aux retraités. C'est là un établissement pourvu en bien des points d'un plus grand confort que les hôtels. Une partie des joueurs sera logée aussi au Foyer de Max Perc, où ils disposeront dans leurs loisirs également d'un jeu de quilles et au voisinage, à Tabor, d'une salle de gymnastique.

La Yougoslavie organise pour la première fois cette année les championnats du monde de hockey sur glace, mais c'est déjà la huitième fois qu'elle y participe. Certes, les joueurs yougoslaves de hockey n'ont pas jusqu'ici atteint de bien grands succès aux compétitions internationales. En 1951, aux championnats du monde à Paris, ils ont vaincu l'Autriche pour la première fois, mais la qualité des compétitions mêmes n'était pas particulièrement élevée. Plus tard seulement les joueurs yougoslaves de hockey se sont affirmés plus visiblement dans l'arène internationale. Aux championnats du monde en Suisse en 1961, ils étaient troisième du groupe C, tandis que deux ans après, aux championnats du monde à Stockholm, ils obtenaient la troisième place du groupe B, ce qui représentait un grand progrès.

Qu'atteindront-ils cette année? Il est trop tôt pour en conjecturer. Nous pouvons dire seulement qu'ils s'entraînent avec ardeur. Quels seront leurs succès — nous verrons bien.

Prev. V. Jesenik

OBISK V GRADCU

JOZE PREŠEREN

Srečala sva se na železniški postaji v Gradcu. Lahko bi se kjerkoli, saj na železniških postajah vedno srečaš naše ljudi, slišiš našo besedo, pa naj bo to slovenska, srbska, hrvatska ali makedonska. Od tu, z železniških postaj, gredo poti, ki vodijo iz njihove osamljenosti.

»V Maribor?« vprašam.

»V Maribor. Pa še naprej — v Mursko Soboto,« mi je odvrnil. Potem sva se zapletla v razgovor. Šest mesecev je delal v Gradcu in v njegovi okolici večinoma pri raznih gradbenih in cestnih delih. Zasluzek? Ni slabo. Zatrjeval mi je, da je prihranil okrog milijon dinarjev. Zraven pa mi je potožil, da odnosi med delavci in delodajalci niso bili najboljši, pogosto prihaja do izkoriščanja, delavec pa, ker je tu gost in ne pozna ne jezika ne predpisov, si pogosto ne more veliko pomagati. Vsi naši delavci v Avstriji si veliko obetajo od novega sporazuma o zaposlovanju med našo državo in Avstrijo ter od konvencije o socialnem zavarovanju. Le kdaj bosta začela veljati, se sprašujejo.

»Se boste prihodnje leto spet vrnili v Avstrijo?«

»Nikoli več. Tudi doma se dá dobro zaslužiti.«

Podobno sem se pogovarjal še z več drugimi našimi delavci, ki sem jih našel na različnih deloviščih v Gradcu. Zimo, ko ni gradbene sezone, mnogi preživijo doma, marsikateri delavec pa si poišče stalnejši zaslužek in dela skozi vse leto. Večinoma se ne pritožujejo, res pa je, da je treba marsikaj potrpeti. Vedno je prisotna misel na dom in to človeka drži pokonci. Vsakdo misli samo na zaslužek in na vrnitev.

Naši ljudje se le redko popolnoma zblížajo z deželo, kjer si iščejo svoj vsakdanji kruh. Avstrija, kljub temu, da je zemljepisno zelo blizu, je našim ljudem prav tako oddaljena in tuja kot katerakoli druga dežela. Naših navad, naših vsakdanjosti, ne moremo nesti s seboj. Tuje navade pa so marsikdaj lepe in zanimive, nikoli pa nam ne morejo postati — domače.

Avstrijski sindikati (Österreichische Gewerkschaftsbund) se trudijo, da bi vključili v svojo organizacijo čimveč naših delavcev, radi pa bi tudi, da bi se delavci zavedali, kaj jim ta organizacija predstavlja. Mnogi so se že včlanili in jim to daje zavest, da nekdo stoji za njimi, da se bo vedel kam obrniti, če se mu bo zgodila kaka krivica. Posredovanje sindikata je v veliki večini primerov uspešno.

Sindikati z veseljem pomagajo tudi pri organizaciji prireditev za naše rojake. Do sedaj sta bili dve taki prireditvi le v Gradcu, v bližnji prihodnosti pa bodo tudi v drugih mestih, kjer je zaposleno večje število naših ljudi, v Linzu, v Brucku na Muri, v Leobnu in drugod. Sčasoma naj bi take različne prireditve, kjer bi nastopali domači ansambli in pevci, postale najpriljubljenejša oblika shajanja naših ljudi.

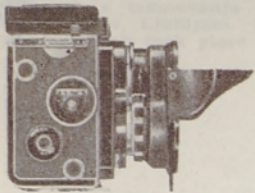
Prijeten sobotni večer so preživeli naši delavci v Gradcu, ki so se 4. decembra udeležili proslave dneva republike. Ni jih bilo veliko, mnogi za prireditev niso vedeli, domače vzdušje, ki so ga ustvarili pevci Planinskega okteta iz Maribora, pa je prevzelo vse. Prav tako tudi zanimiv dokumentaren film v barvah o Jugoslaviji. V prihodnje bo takih prireditev še več in želimo, da bi pritegnile čim več naših ljudi, saj so poleg domačega tiska, ki tudi vse bolj prodira med naše delavce, najbolj tesna vez z domovino.

Na graških ulicah neredko slišiš našo domačo govorico. Dostikrat srečaš znanca, saj je v Gradcu zaposlenih tudi precej naših ljudi, predvsem pri sezonskih delih.

Na slikah: Zgradba na Südtirollerplatz v Gradcu, kjer ima svoje prostore graška podružnica avstrijskih sindikatov. Avstrijski sindikati si prizadevajo, da bi gostujoči delavci iz Jugoslavije čimprej spoznali pomen in vlogo avstrijskih sindikatov, ker bi tako laže reševali mnoga pereča vprašanja, ki zanimajo tako naše kot avstrijske delavce.

Spodnja slika pa je z graške glavne ulice, kjer so sredi decembra veliki plakati vabili na koncert kvinteta Avsenik, ki ima številne prijatelje med domačini in med našimi ljudmi v Gradcu.

Mladinski krožek št. 2 SNPJ pri vaji

Mladinski krožek Slovenske ženske zveze se vadi za nastop

Mladi člani SNPJ

Glavni odbor Progressivnih Slovenk Amerike

Baragov dom v Clevelandu

Slovenski delavski dom

Slovenske trgovine in podjetja v Clevelandu

Clevelandu, kjer je največja slovenska naselbina v ZDA, pravijo tudi »ameriška Ljubljana«. Če sem pa spraševal naše rojake v tem mestu, kje so doma, mi ni nihče odgovoril: v »ameriški Ljubljani«. Pač pa je vsak dejal v Clevelandu. In ko smo se pogovarjali o mestu, so govorili o »našem« mestu. Gre mi za poudarek na »naš«, ker mi je to dokaz, da se ameriški Slovenci v Clevelandu počutijo kot enakopravni prebivalci tega velikega mesta, skratka imajo se za domačine, Clevelandčane slovenskega rodu. Zavedajo se, da so si to pravico priborili z žrtvami in pridnim delom in da so kot posamezniki in priseljena narodnostna skupnost dali ustrezen delež k napredku in rasti tega lepega mesta ob jezeru Erie.

Ob prihodu v Cleveland sem povedal, da nisem prišel proučevati zgodovine ali kakšnega posebnega vprašanja v zvezi s slovensko naselbino. Za kaj takega sem imel mnogo premalo časa. Želel pa sem čim bolj izkoristiti ta čas, da bi čim več videl, se srečal s čim več ljudmi, skratka želel sem občutiti, kakšen je utrip »ameriške Ljubljane«. In moram priznati, da so me društveni delavci, na katere sem se obrnil in prosil za pomoč, razumeli in mi na »ameriški« način organizirali program, to se pravi: hiter, uspešen in točen.

Vozil sem se okoli od jutra do poznega večera in včasih še dlje, da sem se skoraj že srečal z jutrom. Hodil sem na sestanke, na pevske vaje, tečaje za slovenščino, piknike itd. Nekoč sem bil na sestanku društva »V boj« in od tam, pač za ravnovesje — bi moral na sestanek društva »Mir«. Pa me ni bilo, ker so mi med potjo hoteli pokazati še neko stvar in smo k »Miru« zamudili. To epizodo omenjam zato, da bi povedal, kako ne bi prišel nikamor, če bi začel opisovati posamezna društva, pevske zборе itd.

Zvedel sem, da je v Clevelandu približno 35 raznih slovenskih organizacij, društev in klubov, 12 pevskih zborov, nad 37.000 jih je članov raznih podpornih organizacij.

V Clevelandu sem obiskal 9 narodnih domov, kjer je še vedno razgibano življenje. Nadalje imajo dve farmi, kamor hodijo poleti in prirejajo razne prireditve. V Clevelandu je tudi največji narodni dom ameriških Slovencev v ZDA.

V pogovoru so mi dejali, da so si mnogi v stari domovini ustvarili napačno sliko o njihovih društvih, narodnih domovih in

življenjskih pogojih. Vse te domove so si zgradili sami in ne dobivajo od nikogar nobene podpore. Vse to je bilo zgrajeno na prostovoljni podlagi z zbiranjem prispevkov. Ob otvoritvi Ameriško-jugoslovanškega centra aprila 1950 so izdali obširno spominsko knjigo, kjer je tudi pesem Ivana Zormana, katere prva kitica se glasi:

*Slovesen dan naš rod proslavlja,
Slovenski dom srčno pozdravlja;
čez tujo plan naš spev odmeva
in svetu smelo razodeva,
da rod slovenski še živi
in verno jezik svoj časti.*

Bil sem na proslavi 45-letnice tega doma in prireditvev, ki je bila zelo dobro obiskana, mi je dokazala, koliko življenjske sile je še v ameriških Slovencih. Srečal sem mnogo veselih ljudi, počutil sem se domače, predvsem pa mi je ugajalo zdravo vzdušje, kar je sploh značilno za slovensko priseljeno skupnost v ZDA.

Z mnogimi ljudmi sem govoril, se srečal, toplo rokoval; prvo vprašanje je vedno bilo v zvezi s »staro domovino«. To so dobri Američani, ki pa niso pozabili rojstne dežele in so nanjo ponosni. Nisem tudi srečal rojaka, ki bi dejal: bil sem na obisku v rojstni deželi, pa ne bom šel več. Vsakdo je zagotavljal: čim prihranim denar, bom zopet šel na obisk. Starejši rod, to so ljudje z dvema domovinama in čutijo potrebo, da gredo na obisk tudi v tisto »starejšo domovino«. Pa tudi mnogo mladih se zanima za deželo svojih prednikov.

Po vsem tem, kar sem videl in doživel, sedaj lahko boljše razumem, zakaj naši rojaki govorijo »naš« Cleveland.

Vsem rojakom in rojakinjam, ki so mi med mojim bivanjem v ZDA pomagali kot novinarju, da sem si ogledal naselja in kulturno-prosvetno življenje naših rojakov, se iskreno zahvaljujem. Zahvaljujem se Slovenski narodni podporni jednoti in Progresivnim Slovenkam Amerike. Še posebej pa se moram zahvaliti v Clevelandu Ivanki in Ivanu Kapler, Leu in Viki Poljšakovi, Franku Česnu, Jakobu Strecklu, Josie Zakrajškovi, Jožetu Douganu, Janku Roglju, Kristu Stocklu in Jožetu Durjavi. V Chicagu pa Tončki in Tonetu Gardnu ter Milanu Medvešku.

Stane Lenardič, novinar »Dela«

IZLOŽBA SLOVENSKE TRGOVINE

PUBLICIST FRANK ČESEN IN UREDNICA NOVE DOBE JULIA PIRC

POSLOVNA ZGRADBA JOHNA SUŠNIKA, PREDSEDNIKA SDZ

NA PEVSKI VAJI

SPLOŠNO ZNANI KOLLANDROV POTOVALNI URAD

ČLANICE ODBORA PRED SLOVENSKIM DOMOM ZA OSTARELE

NA TEČAJU ZA SLOVENŠČINO

ODBOR DRUŠTVA V BOJ

NOVICE IZ MATICE

SEZONA 1966

Izvršni odbor Slovenske izseljenske matice je na svoji zadnji seji sprejel načrt dela za leto 1966, ki ga bo predložil občnemu zboru. Spet se obeta živahna sezona obiskov naših rojakov iz raznih držav po svetu. Za leto 1966 je že najavljeno večje število skupin iz Združenih držav Amerike in Kanade, ki bodo prispele z letali. Naše podjetje Adria Aviopromet ima naročenih že več poletov iz Kanade in ZDA. Med številnimi obiskovalci bo skupina Slovenske ženske zveze, skupina Glasbene matice in pevskega zbora »Zarja«; člani društva »Simon Gregorčič« in člani društva »Bratstvo Jedinstvo« iz Kanade in drugi. Predvidevamo, da bomo iz ZDA in Kanade imeli za četrtino večji obisk kot preteklo leto. Prepričani pa smo, da se bo povečalo tudi število obiskovalcev iz evropskih držav.

GOSTOVANJE GLASBENE MATICE IN JUBILEJ ZARJE

Turneja pevskega zbora Glasbene matice iz Clevelanda v ZDA bo nedvomno pomemben kulturni dogodek, saj bo to prva skupina naših rojakov, ki bo pokazala sadove svojega dela v Sloveniji. Zato iskreno želimo, da se načrti za turnejo uresničijo. Zbor bo ostal pri nas tri tedne, v času od 8. junija dalje, in bo priredil deset koncertov. Predvideni so koncerti v Ljubljani, Črnomlju, Trbovljah, Rogaški Slatini, Ptuju, Murski Soboti, na Jesenicah, v Novi Gorici, Kopru in Trstu. Z zborom bo prišla tudi večja skupina izseljencev, ki se bodo turneje udeležili kot izletniki.

Mešani pevski zbor »Glasbene matice« je Slovenska izseljenska matica povabila že pred dvema leti, ko je bil na obisku njihov dolgoletni dirigent, pokojni Anton Šubelj. Zbor se je že pod njegovim vodstvom pripravljala na turnejo, žal je smrt lani v juniju preprečila Šublju uresničitev njegove največje želje.

Enako pomemben dogodek bo letošnji obisk članov našega najstarejšega pevskega društva »Zarja« iz Clevelanda, ki so se odločili, da bodo zlati jubilej svojega društva praznovali na rodni tleh. Z mnogimi vodilnimi predstavniki in člani tega zbora smo se že velikokrat srečali na matici. Upamo, da bo zbor prišel v takšnem sestavu, da bo lahko tudi nastopal. Gotovo pa bo pel na izseljenskem pikniku. Z zborom bodo prišli tudi sorodniki članov.

IZLETI, PIKNIK IN DRUGO

Matica se na novo sezono že temeljito pripravlja z željo, da bi se vsi obiskovalci počutili čim boljše v rojstni domovini oziroma domovini svojih staršev. V poletju bo matica skupno s podjetjem Transturist Škofja Loka priredila več prijetnih in zanimivih izletov po Sloveniji. Med njimi bo osemdnevni izlet po zeleni Štajerski, šestdnevni izlet po Primorski in Gorenjski, devetdnevni izlet po Dolenjski in drugi. Programi izletov s cenami so že dotiskani in jih bodo pravočasno prejele vse izseljenske organizacije, društva, potovalne agencije in posamezniki. Posebnost nekaterih letošnjih izletov bo prav v tem, da se bodo ali začeli ali končali na kraju piknika, kar bo omogočilo še številnejše srečanje izseljencev.

Tudi kraj piknika, ki bo kot vsako leto 4. julija, je že izbran. To veselo srečanje naših rojakov in njihovih prijateljev bo letos v prijazni Ilirski Bistrici na Primorskem, kjer so že začeli s pripravami. Več bomo povedali prihodnjič. Za rojake iz evropskih dežel, ki nas obiščejo pozneje, pa bo verjetno največja prireditel v Trbovljah.

PODRUŽNICE

Slovenska izseljenska matica v Ljubljani ima svoje podružnice v večjih krajih Slovenije oziroma v tistih krajih, iz katerih imamo največ ljudi v drugih deželah. Podružnice so matici v pomoč predvsem v sezoni, ko prirejajo lokalne prireditve, katerih so nekatere, kot npr. piknik v Pomurju, postale že tradicionalne. Med najagilnejšimi so podružnice v Trbovljah, Zagorju, Kamniku, Novi Gorici, Murski Soboti, kjer se ukvarjajo predvsem delavci, ki so začasno zaposleni v inozemstvu.

PUBLIKACIJE SLOVENSKE IZSELJENSKE MATICE

Nedvomno je, da si naš tisk vztrajno utira pot med naše ljudi po svetu, saj se je število držav, v katerih imamo naročnike Rodne grude, dvignilo lani iz prejšnjih šestinštrideset na enainštrideset. Naročniki naše revije in koledarja pa niso samo naročniki, temveč tudi stalni dopisovalci z Izseljensko matico in je pošta, ki jo dnevno prejemo, izredno zanimiva že po tem, ker prihaja iz tako številno različnih dežel. Dela je torej na pretek, kajti naši naročniki poleg tiska želijo tudi naša pisma, odgovore na njihovo pogosto pošto. Ker je vsako leto mnogo povpraševanja po Slovenskem izseljenskem koledarju tudi po Novem letu, smo se letos malo bolje založili in koledar naknadni naročniki lahko še prejmejo.

PRILOGA RODNE GRUDE

Že lani smo z majske številke začeli prilagati Rodni grudi prilogo »Informativni priročnik za Jugoslovane, začasno zaposlene v tujini«. Pošljamo jo večidel le naročnikom v evropskih državah, kjer pač bivajo ti naši ljudje. Največ zanimanja za Priročnik je med prekmurskimi delavci v Avstriji in zaradi večjega števila naših delavcev v tej deželi je bila tudi vsebina deloma temu prilagojena. V Priročniku objavljamo razne predpise, ki zanimajo naše delavce, začasno zaposlene v tujini.

TURISTIČNA PROPAGANDA

Slovenska izseljenska matica je posnela na magnetofonski trak »Novoletni pozdrav našim izseljencem po svetu« in trakove poslala vsem slovenskim radijskim uram v Severno in Južno Ameriko. Rojakom v evropskih državah pa je veljal poseben novoletni pozdrav v redni sobotni izseljenski oddaji RTV Ljubljana.

Turistična zveza Slovenije in Gorenjska turistična zveza sta lani podarili matici večje število velikih barvnih plakatov in manjših kaširanih letakov s turistično zanimivimi posnetki slo-

KMETIJSKE ZADRUGE IN ZASEBNI KMETJE

J. P.

Prej kot kjerkoli drugje so se z gospodarsko reformo pokazali pozitivni rezultati v kmetijstvu, še posebej pa v nekaterih kmetijskih panogah, predvsem v proizvodnji mleka in v živinoreji. To je razumljivo, saj ima Slovenija za to vrsto proizvodnje najboljše pogoje.

Po statističnih podatkih iz leta 1960 je v Sloveniji 195.000 kmečkih gospodarstev, od tega pa je več kot polovica manjših posestev, s povprečno po štirimi hektari zemlje, ki dajejo na tržišče zelo malo. Zato so agrokombinati in kmetijske zadruge, ki imajo skupno okrog 80.000 hektarov obdelovalne zemlje, v zadnjih letih začeli razvijati kooperacijsko proizvodnjo s tistimi privatnimi kmeti, ki imajo za to možnosti. Tako so se zasebni kmetje ob sodelovanju kmetijske zadruga začeli najbolj zanimati za proizvodnjo mleka, za pitanje mlade goveje živine, za vzrejo plemenske živine idr. Trenutno pitajo ti kooperanti v Sloveniji več kot 30.000 goved, kmetijske zadruga in kombinati pa okrog 48.000.

Kmetje se za tako sodelovanje s kmetijsko zadrugo zanimajo predvsem zaradi tega, ker si tako lahko materialno zelo opomorejo, pa tudi ker imajo že od prej na razpolago lastne hleve in domačo krmo. Specializirana proizvodnja pa vzame kmetom tudi manj časa, delo pa jim je olajšano. Kmetijske zadruga dajejo po svojih zmožnostih tudi kredite zasebnim kmetom predvsem za urejanje gospodarskih poslopij, za ureditev novih nasadov in podobno. Po drugi strani pa je pri zadrugah organizirana tudi hranilna služba, kjer vlagajo kmetje svoje prihranke.

Pa poglejmo, kaj pravijo nekateri kmetje sami o svojem sodelovanju z zadrugo. Tone Bevc iz Lutrskega sela pri Novem mestu ima 40 hektarov zemlje, od tega večine gozda. Redi 50 telet, krave, konje idr. Vsa dela na kmetiji in v hlevu opravljata sama z ženo. Takole pravi: »Moja želja je specializirati kmetijo. Redil sem že samo krave molznice, sedaj pa sem začel pitati samo plemensko živino. Krme imam dovolj in zlahka bi vsako leto zredil zadrugi 20 ton mesa, pa kaj, ko so odkupne cene tako spremenljive.«

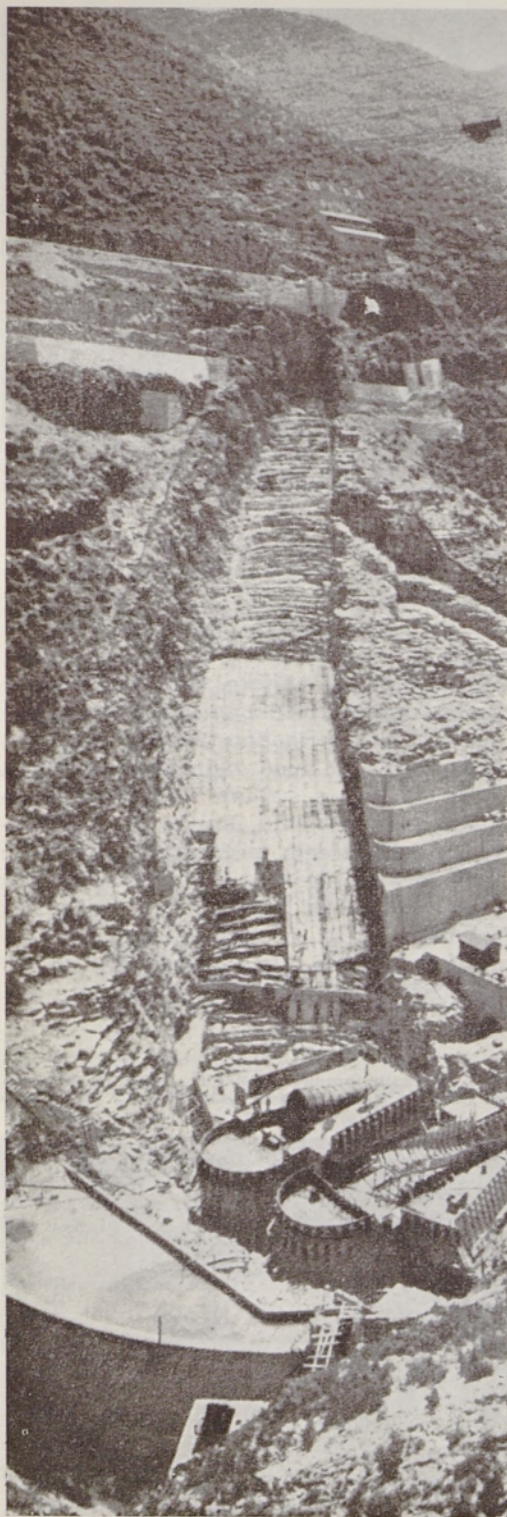
Podobno govori kmet Miloš Čuček, ki sodeluje s kmetijsko zadrugo v Lenartu v Slovenskih goricah, odločil pa se je za prirejo mleka. Sedaj ima v hlevu 6 krav molznic, v pogodbi z za-

drugo pa se je obvezal, da jim bo oddal na leto 1500 litrov mleka. Zadruga mu pomaga tudi s stroji, katerih si ne more nabaviti sam, ali pa se mu jih ne splača.

To sta bila samo dva primera, ki dokaj nazorno kažeta, da se kmetje, odkar so odkupne cene mleka, mesa idr. dokaj ugodne, zanimajo za vse vrste sodelovanja s kmetijsko zadrugo. To sodelovanje sloni samo na gospodarskem računu in toliko bolj upravičeno smo prepričani, da bo tudi v prihodnosti rodilo uspeh na obeh straneh. Pogodbeno sodelovanje med zadrugami in kmeti pa se razvija tudi tako, da zadruga s svojimi strokovnjaki pomagajo kmetom pri boljšem gospodarjenju. Eni in drugi se zaveđajo, da je še cela vrsta neizkoriščenih možnosti za povečanje hektarskega donosa, za večjo prirejo mesa itd. Naš kmet je voljan in navajen trdega dela, samo da ve, da bo za to delo tudi nekaj dobil. Posebno v zadnjem času, ko so se cene za kmetijske pridelke na našem trgu občutno dvignile, kmetje vedo, kaj se jim splača. Čimveč pridelati in čimveč zaslužiti. In tako je tudi prav.

1, 2
Nedelja v Ratečah. Sunday at Rateče (Foto: E. Selhaus)
Gorenjska domačija. Country House in Gorenjska (Foto: J. Korenčan)

Nova hidroelektrarna Dubrovnik

Dobili smo novi dinar

Z novim letom smo pri nas dobili tudi novi dinar, ki ima od dosedanjega stokrat večjo vrednost, delili pa ga bomo na stotinke, kot tudi drugod po svetu, na cente, na pfenige, na groše itd., le da bomo te stotinke pri nas imenovali pare. Novi bankovec za 10 dinarjev, ki po vrednosti odgovarja sedanjemu tisočaku, je temu tudi povsem enak, tako v podobi, kot tudi po velikosti in po barvi. Isto velja tudi za stare bankovce za 5000 in 500 starih dinarjev oz. za 50 in 5 novih dinarjev. Tudi novi kovanci ne bodo delali velikih težav: število na kovancih ostane nespremenjeno, le da bo pomenilo pare. Privaditi se bomo morali le novemu nikljastemu kovancu za 1 dinar, ki bo vreden 100 starih dinarjev.

Novi denar bo prišel med ljudi le postopoma, ker bo stari v prometu še nekaj let. Potrošnik ne bo s tem ničesar izgubil niti pridobil. Izdana je bila tudi posebna uredba, ki prepoveduje vsako zaokroževanje cen tudi pri najmanjših zneskih, vse to pa je praktičnega pomena, zato ne more povzročiti kakršnekoli podražitve.

Zamenjava denarja pa pomeni še veliko več kot zgolj tehnično operacijo. Novi dinar naj postane nekakšen materialni izraz smotrov, ki so postavljeni z gospodarsko reformo, to se pravi z boljšim gospodarjenjem, z ugodnejšo zunanjetrgovinsko bilanco, s stabilizacijo in ureditvijo našega gospodarskega življenja. Ta zamenjava je samo dokaz, da ne odstopamo od pravih namenov reforme in da gremo do konca. S tem se razume tudi to, da v bodoče ne bomo več sprejemali kompromisov, ki bi mogli ponovno omajati kupno moč dinarja, kot je bilo to poprej.

Dejstvo je tudi že, da bo v kratkem času Jugoslavija postala stalna članica GATT — splošnega sporazuma o carinah in trgovini — kjer ima že nekaj let status pridruženega člana. S tem bodo pridobljeni še ugodnejši pogoji za razvoj zunanje trgovine in tako tudi za izboljšanje plačilne bilance, ter za trden, konvertibilni dinar.

Denarna reforma je končno tudi obveznost vse naše skupnosti in vsakega posameznika, da se začete spremembe izpeljejo do konca in da se celotno gospodarstvo uredi in utrdi.

Averell Harriman pri Titu

Predsednik republike maršal Tito je 1. januarja na Brdu pri Kranju sprejel posebnega odposlanca ameriškega predsednika Averella Harrimana, s katerim so bili njegovi sodelavci in ameriški veleposlanik v Beogradu Burke Elbrick. Med pogovorom s predsednikom Titom, katerega sta se udeležila tudi državni tajnik za zunanje zadeve Marko Nikežič in namestnik državnega tajnika Miša Pavičević, je Harriman izročil maršalu Titu Johnsonovo poslanico. Govorili so o mednarodnem položaju, predvsem pa o Vietnamu. Tito je svoje goste povabil tudi na kosilo, katerega sta se udeležil tudi predsednik skupščine Slovenije Ivan Maček.

Iz Kranja je Harriman odpotoval s posebnim vlakom v Beograd, od koder je z letalom nadaljeval pot v New Delhi.

Obisk Averella Harrimana v Jugoslaviji je bil v okviru širše diplomatske ofenzive ameriške diplomacije v zvezi z vietnamsko krizo. Johnsonovi odposlanci so v njegovem imenu pojasnjevali ameriško stališče v vietnamskem spopadu. To je vsekakor zaradi vse večjega zanimanja svetovne javnosti za pravično in miroljubno rešitev tega spopada. Ameriški odposlanci so v teh novoletnih pogovorih prav gotovo slišali tudi mnenja svojih sobesednikov in kadarkoli je bila izražena želja po mirni ureditvi vietnamskega vprašanja, je bila gotovo izražena stara resnica, da ne more priti do pogajanj brez medsebojnega popuščanja.

Za dobre sosedske odnose na meji

Ob novem letu je uredništvo RTV Ljubljana naprosilo predstavnike deželnih oblasti treh sosednih dežel — Koroške, Štajerske in Furlanije-Juljske Krajine — ter generalnega konzula Italije in Avstrije za izjave o dosedanjih dosežkih v obmejnem sodelovanju in o izgledih za bodoče sodelovanje med obmejnimi področji. Vsi omenjeni predstavniki so poudarjali poseben pomen odprave vizumov med Italijo in Avstrijo na eni strani in Jugoslavijo na drugi, ter izjavili, da bo potovanje iz ene države v drugo odslej veliko bolj ugodno, lažje in — bolj prisrčno.

Novo ob dnevu republike

Z delovnimi uspehi vsako leto počastimo naš dan republike — 29. november. Tako je bilo tudi letos. Naša dežela je ob tem prazniku spet dobila številne nove objekte, ki bodo njej v ponos in v korist vsej naši skupnosti.

Med najpomembnejše nove pridobitve spada vsekakor dograditev prve faze luke v Baru in železniške proge Nikšič—Tito-grad. V soboto pred praznikom je pripeljal po novi progi v Bar prvi vlak s potniki, ki je pripeljal iz Nikšiča. V pristanišču je bil nato velik ljudski shod.

Nekaj dni kasneje je ob velikem slavlju začela obratovati v Platu nova hidroelektrarna »Dubrovnik«, ki je z zmogljivostjo 208 megavatov vključena v hidroenergetski sistem na reki Trebišnjici. Nova elektrarna bo sprva dajala okoli milijardo kilovatnih ur električne energije na leto, pozneje pa dve milijardi in pol.

V Subotici je začel obratovati nov obrat tovarne bonbonov in čokolade Pionir, ki je veljal okrog 620 milijonov dinarjev. V Leskovcu so dogradili tovarno krmil, ki bo letno proizvajala 13.5 milijona kilogramov koncentrirane živinske krme. V Vinkovcih so izročili namenu tovarno montažnih elementov gozdarsko kmetijskega industrijskega kombinata.

Podjetje Dunavski Lloyd iz Siska je vključilo v redni promet nov motorni vlačilec, ki ga je zgradila ladjedelnica v Zrenjaninu. V valjevski pivovarni so odprli nov avtomatiziran oddelek.

V Pivki na Primorskem je bila odprta nova osemletka, katere gradnja in oprema je veljala 200 milijonov dinarjev. V šoli so sicer že leto dni imeli pouk, toda zdaj so bile popolnoma urejene še nekatere učilnice in telovadnica. Pošta v Ajdovščini je dobila lepe, moderno urejene nove prostore v lastni novi zgradbi. Tudi na Igu pri Ljubljani so ob prazničnih dneh slovesno odprli novo šolo, moderno zgrajeno osemletko, ki je veljala nad 200 milijonov dinarjev. Novo osemletko je ob prazniku dobil tudi Maribor. Tam je bila ob Ptujski cesti izročena namenu tudi nova bencinska črpalka, v Selah pri Ptujju so pa odprli veliko lepo urejeno farmo kokoši nesnic, za katero so investirali milijardo sto tisoč dinarjev. No-

va farma bo imela okrog sto tisoč kokoši nesnic in bo dala letno blizu 20 milijonov konsumnih jajc.

Ob dnevu republike so bila vsepovsod številna spominska slavlja, prireditve in razstave. Celje je pred prazniki doživelo posebno spominsko svečanost. V zloglasni celjski kaznilnici »Starem piskru« so odkrili spomenik 374 talcem, ki so bili tu po zverinskih mučenjih ustreljeni. Obenem so odprli tudi spominsko sobo, v kateri hranijo predmete, ki spominjajo na umrle, predvsem njihova pretresljiva poslovilna pisma. Skozi celice smrti v Starem piskru je samo med zadnjo vojno šlo okoli 15.000 zavednih Slovencev, med temi jih 374 ni nikoli več zapustilo mračnih jetniških zidov.

Spomenik je svojevrstno zasnovan. Se-stavljen je iz plošče, v katero so vklesana imena padlih talcev ter reliefa s prizori mučenja in zasramovanja talcev, obešanja v Frankolovem in končne zmage. Plošča z imeni in relief sta na steni dvoriščnega zidu, prav tam, kjer so streljali talce, kar mu daje še poseben poudarek.

21 milijonov za ljubljsko bolnišnico

Že v prejšnji številki smo poročali, da je v Sloveniji v teku široka akcija za zbiranje sredstev za gradnjo ljubljanske bolnišnice. Ob raznih priložnostih posamezniki kakor tudi kolektivi prispevajo določene zneske v fond za gradnjo bolnišnice. V časopisih zasledimo skoraj vsak dan v osmrtnicah željo pokojnikovih svojcev, ki je bila največkrat tudi želja pokojnega, da se cvetje odklanja, denar namenjen za to pa naj se pokloni za gradnjo bolnišnice. Znan je celo primer, da je nekaj ljubljanski prosvetni in kulturni delavec pred smrtjo sam sestavil svojo osmrtnico in v njej podčrtal, da se venci odklanjajo v korist nove ljubljanske bolnišnice.

Tudi ob raznih jubilejih in praznikih se kolektivi in posamezniki spominjo tega sklada. Nedvomno so posebej lepo počastili lani dan republike 29. november in so z zavestjo, da so storili nekaj lepega in koristnega za vso skupnost preživeli novoletne praznike člani tistih kolektivov, ki so v ta namen prispevali v fond za gradnjo nove bolnišnice.

Nad 70 m visoki dimnik nove tovarne stekla pri Novem mestu

Naši zdravniki so dosegli edinstven uspeh z operacijo 25-letne Darinke Miladinovič iz Trebinja, kateri so obolele srčne zaklopke nadomestili z umetnimi. Bolnico je operirala lani 12. nov. ekipa strokovnjakov kirurške klinike vojnomedicinske akademije v Beogradu. Operacijo je vodil generalmajor dr. Isidor Papo. Operacijo so opravili s pomočjo umetnega srca in pljuč. Po mnenju znanega ameriškega kirurga dr. Stara je vsaditev umetnih srčnih zaklopk velik korak k še večjim uspehom operacij srca. To je tudi korak k uresničitvi davne želje, da bi bilo moč zamenjati obolelo srce z umetnim ali pravim, ki bi ga vzeli umrlemu. Bolnica se prav dobro počuti.

Višje železniške tarife. Z novim letom je šest jugoslovanskih železniških podjetij samostojno določilo nove cene vozovnic na svojem območju. Po sporočilu Skupnosti jugoslovanskih železnic so najdražje vozovnice v Črni gori in Makedoniji (9,8 din za kilometer) med drugim tudi zaradi največjih stroškov na teh progah. V Sloveniji bo cena na potniški kilometer 8 dinarjev. Tu bodo ukinjene tudi nedeljske vozovnice po znižanih cenah, medtem ko bodo v drugih republikah še v veljavi. Po daljših razpravah so ukinili tudi K-15, ki je omogočala popust v potniškem prometu. Prenehal je veljati tudi odlok o določenem številu drugih popustov na železnici. Delovne organizacije poslej samostojno razpolagajo s sredstvi, ki so jih morale doslej vplačevati v zvezni sklad za pokrivanje stroškov znižanih voznin na železnici, kar je vsekakor ugodnejše, saj bodo ta sredstva lahko neposredno porabila za dopuste svojih uslužbencev.

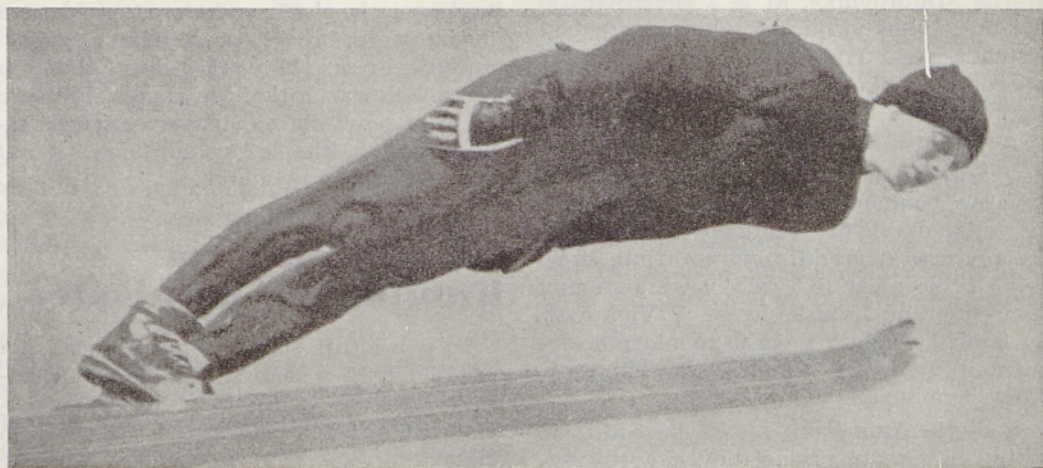
Tovarna Tomos v Kopru, ki je lani izvozila za blizu 1,490.000 dolarjev mopedov in izvenkrmnih motorjev, izvažajo predvsem na Švedsko, Holandijo in Dansko. V Holandiji sodelujejo s svojim kapitalom v okviru podjetja Tomos-Nederland. Za letos planirajo povečanje izvoza na 1,650.000 dolarjev. Med drugim nameravajo izvoziti 11.000 mopedov in 9000 izvenkrmnih motorjev.

Dediče bogatega ameriškega rojaka jugoslovanskega rodu Stevana Paripoviča, ki je pod imenom Bery Steve živel od leta 1906 v Casperju, v državi Wyoming, je iskal Rdeči križ. Paripovič je namreč lani februarja umrl in zapustil lepo vsoto 192.082 dolarjev. Seveda so se dediči — pokojnikovi kar hitro našli in oglasili. To je Dušan Paripovič, uslužbenec iz Subotice, ki je dejal, da si je s pokojnikom, ki je bil njegov stric, vrsto let stalno dopisoval. Njegov brat Stevan pa ga je leta 1963 celo obiskal. Dediči, ki jih je vseh skupaj sedem, so ameriškim oblastem predložili vso potrebno dokumentacijo, da uveljavijo pravico. Jugoslovanskega generalnega konzula v San Franciscu so pa pooblastili, da jih zastopa.

Vso noč bodo odprte gostilne v Ljubljani v času hokejskega prvenstva v začetku marca, če bodo imeli goste. Sicer pa bo reden delovni čas gostinskih lokalov v tistih dneh podaljšan do 2. oziroma 4. ure zjutraj. Restavracije in gostilne bodo posebej založene.

K temu izdatnemu darilu so prispevali: 1800-članski kolektiv podjetja Ljubljana-transport, ki so se v celoti odpovedali čestitkam, darilom in nagradam ob 29. novembru in novoletnih praznikih ter v ta namen prispevali v fond za gradnjo bolnišnice dva milijona dinarjev. Predsednik delavskega sveta ljubljanskega podjetja Kemija impex, kjer je zaposlenih 150 uslužbencev, je sporočil tajniku Sklada za gradnjo bolnišnice, da podjetje prispeva kot svoje darilo 5 milijonov dinarjev, razen tega pa nudi skladu 10 milijonov dinarjev posojila za dobo tridesetih let.

Kolektiv podjetja Prehrana, ki zaposluje 1400 uslužbencev, je prav tako prispeval na račun svojih novoletnih čestitk in daril — prihranek — milijon dinarjev.

Prvaki v telovadbi

Prve dni decembra je bil v Ljubljani tradicionalni turnir republik v orodni telovadbi, ki je ponovno pokazal veliko premoč slovenskih telovadcev, zelo solidno drugo mesto pa so zavzele slovenske telovadke. Še posebno je navdušil naš znani šampion Miro Cerar, ki je, kljub temu, da je na odsluženju vojaškega roka, v odlični formi. Dobro so se uveljavili tudi drugi slovenski telovadci, Kersnič, Küssel idr.

Nepričakovano drugo mesto slovenske ženske reprezentance je predvsem zasluga najboljše slovenske telovadke Marlenke Kovač iz Zagorja, ki se je uvrstila takoj za državno prvakinja Beograjčanko Natašo Šljepico.

Nov rekord Ludvika Zajca

Prve pregledne tekme naših smučarskih skakalcev v tej sezoni na 90-metrski skakalnici v Planici 12. decembra lani so pokazale zelo dobre rezultate. Zmagal je Ludvik Zajc, ki je postavil tudi novi rekord skakalnice — 90 m. Na drugo mesto se je uvrstil Marjan Pečar, na tretje pa Otto Giacomelli. Razveseljivo je, da so bili naši skakalci v izredni formi že v začetku decembra, kar je rezultat temeljitih priprav na plastičnih skakalnicah in dobrega treninga na Pokljuki. Pričakujemo, da bodo naši smučarski skakalci letos dosegli tudi dobre mednarodne uspehe.

1
Najboljša slovenska telovadka Marlenka Kovač iz Zagorja

2
Ludvik Zajc je skočil 90 metrov

3
Nova šola v Veliki dolini pri Brežicah

4
Tudi na Vincici so dobili novo šolo

Sports

During the first days of December there was held the traditional inter-republic gymnastics tournament which once more demonstrated the superiority of the Slovene men, while the women, who came second, also put up a fine performance. Special enthusiasm was inspired by the performance of our champion, Miro Cerar, who, in spite of lack of practice due to his military conscription, is in perfect form. Also successful were the Slovene gymnasts Kersnič, Küssel, etc.

The Slovene women gymnasts did unexpectedly well in gaining second place; this was due to the presence of the best Slovene woman gymnast, Marlenka Kovač, from Zagorje, who came second to the Yugoslav champion, Nataša Šljepica of Belgrade.

This seasons first ski-jumping trials, held on 12th December last year on a jump of 90 meters in Planica, showed good results. Ludvik Zajc took first place, setting a new record for this jump; second came Marjan Pečar and third Otto Giacomelli. It is pleasing to hear that our jumpers were already in excellent form at the beginning of December as a result of thorough preparation and good training on a plastic ski-jump at Pokljuka. We hope that our ski-jumpers will achieve international success this year as well.

Ocenjena škoda zaradi poplav v Sloveniji

Kot je znano, so poplave v mesecu oktobru 1964. leta povzročile v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji obilo škode. Samo v Sloveniji je bila ocenjena na 17 milijard 676 milijonov dinarjev, ponovne poplave v letošnjem letu pa so po uradnih ocenah povzročile nadaljnjih 15 milijard 471 milijonov dinarjev škode.

V minulem letu so poplave prizadele zlasti porečje Save in Savinje, letos pa je največja škoda nastala na območju rek Drave, Mure in Soče, kot tudi na nekaterih pritokih Save. V Pomurju je bilo npr. poplavljenih 25.000 ha kmetijskih površin. Visoke vode v lanskem letu in tudi v letošnjem letu so dosegle ali pa so se približale doslej najvišjim vodam Save, Savinje, Drave, Mure in Soče.

V tem stoletju so bile ugotovljene na območju Slovenije katastrofalne poplave v letih 1901, 1926, 1933, 1953, 1964 in 1965, kar pomeni, da se pojavljajo velike elementarne katastrofe in s tem tudi ogromna škoda poprečno vsakih deset let. Če na podlagi teh podatkov potem računamo s poprečnimi letnimi škodami, povzročenimi zaradi takih poplav, pri čemer niso vštete občasne manjše poplave, lahko ugotovimo, da povzročijo letno v Sloveniji poprečno za 1 milijardo 800 milijonov dinarjev škode. K temu lahko prištejemo še škodo, povzročeno z manjšimi poplavami rek, dotokov, hudournikov in zaradi usedanj zemlje ob obilnem deževju, s tem pa se skupna škoda poveča poprečno na 3 milijarde 500 milijonov dinarjev letno. K sreči je Slovenija razmeroma dobro pogozdena, tako da obsežni gozdovi zadržujejo vlago oziroma onemogočajo naglo prodiranje vodne množine in s tem preprečujejo še večjo škodo.

Po osvoboditvi je bilo mnogo storjenega za preprečevanje in omiljenje škode, ki nastaja zaradi velikih in manjših poplav. Vendar pa stalna dela zahtevajo zelo velika denarna sredstva. Tako računajo, da bi bilo potrebno okoli 13 milijard dinarjev za najnujnejše regulacije rek, ustrezne nasipe in celotno ureditev, še posebej celjskega in lendavskega vodnega območja.

Ciril Ster

Iz Dolenjske

V Veliki dolini pri Brežicah so lani oktobra slavnostno odprli novo šolo, obenem pa tudi novo dvorano v prosvetnem domu, ki bo prav tako kmalu dograjen. Zlasti nova šola je velika pridobitev za to področje, ki zajema 16 vasi, raztresenih med Mokricami in reko Bregano. V tem kraju imajo šolo že več sto let, pouk pa so imeli v nek-

ZANIMIVOSTI NOVICE

danji gostilni. Sedaj imajo res lepo moderno šolsko poslopje s šestimi učilnicami, šolsko kuhinjo in drugimi prostori. Tako za novo šolo kot tudi za dvorano so tudi prebivalci sami veliko prispevali.

Tudi na Vincici, v rojstnem kraju pesnika Otona Zupančiča, so pričeli graditi novo šolo pred leti. Stara je bila namreč med vojno požgana, ko so v Vinico vdrla ustaši in Nemci. Nova šola je planirana v treh med seboj povezanih stavbah. Osrednja stavba je bila dograjena že pred leti, letos pa so dogradili drugo stavbo, v kateri je telovadna dvorana z odrom, šolska mlečna kuhinja in drugi prostori. Dograditve čaka le še tretja stavba, v kateri bodo šolske delavnice in še nekateri drugi prostori.

Posebnost viniške šole je za tiste, ki ne poznajo življenja dveh narodnosti na meji v novi državni skupnosti. Viniško šolo obiskuje več kot trideset otrok iz sosednje Hrvatske. Prav tako kot slovenski otroci, se uče tudi ti. Prav nobene razlike ni med njimi, prav tako nobenega problema pri starših. Še več! Za dograditev šole na Vincici so prav tako prispevali tudi starši iz Hrvatske.

Prijatelju Ivanu Šere

Kako boleče nas je lani 9. decembra prizadela vest, da te ni več. Bridko je odjeknila v srcih nas, ki smo te poznali kot tovariša iz francoskih rudnikov. Ti črni tuji rovi so ti izpili zdravje. Zahrbtno bolezen si prinesel iz tujine s seboj in ta te je toliko prekmalu iztrgala iz naše srede.

Ivana ni več med nami! Kako bridka je ta resnica. Cvetje, ki je zasulo krsto, je govorilo o naši ljubezni. Dragi dobri tovariš Ivan, misel nate bo svetla živela med nami. Vrnil si se v rodni kraj, ki si ga imel tako rad. Naj ti bo lahka in topla zemlja domača!

Anton Renar, Mokronog

Janez Lipušček

Utihnil je prvi tenor Slovenskega okteta

Na pragu petnajstletnice, ki jo Slovenski oktet namerava proslaviti med našimi izseljenci v Clevelandu in s tem še poudariti glavni namen, zaradi katerega je bil ta ansambel pred petnajstimi leti ustanovljen: da bi ponesli našo lepo pesem v svet, predvsem med naše rojake, se je iz njegovega niza odkrhnul zlahten kamen, za vselej je utihnil njegov prvi tenor.

Prvak ljubljanske Opere, lirični tenor Janez Lipušček, ki je bil član in eden glavnih stebrov Slovenskega okteta od ustanovitve, je umrl v tragični nesreči — zastrupitvi s plinom.

Tako je čisto nepričakovano, brez slovesa odšel od okteta, s katerim je prepotoval tri celine sveta, iz Opere, kjer si je zaslužen pridobil vse simpatije naše precej zahtevne publike. Njegov lirični tenor se je sredi akorda utrgal in izzvenel za vselej.

Janez Lipušček je bil po rodu Ljubljčan in bi letos konec decembra izpolnil 51 let. Študiral je na glasbeni akademiji v Ljubljani in postal nato solist ljubljanske opere. Med njegovimi najboljšimi opernimi stvaritvami so vloga princa v operi Prokofjeva Zaljubljen v tri oranže, grofa Almavive v Rossinijevem Seviljskem brivcu, Nemorina v Donizettijevem Ljubavnem najoju in v drugih.

Slovenski oktet je izgubil svoj prvi tenor, odslej bodo le še plošče prenašale njegovo pesem. Pevci od okteta pa so izgubili tudi svojega dragega tovariša, svojega pevskega brata. Še bo pel in nastopal Slovenski oktet, ki si je s svojimi res dognanimi podajanci naše pesmi upravičeno pridobil naziv »ambasadorji naše narodne pesmi«, me-

sto prvega tenorja bo zasedel drug pevec, toda pri vseh nastopih bo pričujoč tudi spomin na prvi oktetov lirični tenor — na Janeza Lipuščka.

I. S.

Naša gledališča gostujejo v tujini

Poročali smo že o uspelem gostovanju ljubljanske opere v Sovjetski zvezi in v Celovcu v sosednji Avstriji. Pred kratkim pa so ljubljanski operni umetniki ponovno obiskali Italijo, kjer so v Trevisu prikazali Borodinovo opero Knez Igor, ki je brez dvoma ena najbolj uspešnih predstav ljubljanske opere. Z istim delom so že lani obiskali Brescio, Regio in Emilio, povsod z velikim uspehom.

Medtem ko glasba opernim umetnikom meje odpira, jih dramskim umetnikom jezik zapira. Vendar pa je ljubljanska drama s svojim nedavnim gostovanjem po Poljski in Češkoslovaški dokazala, da dobro zaigrana predstava ogreje gledalca, čeprav ne razume jezika. Na tri tedne trajajoči, sto in sto kilometrov dolgi turneji so ljubljanski umetniki v Varšavi, Krakowu, Bratislavi, Brnu, Plznu in Pragi prikazovali štiri dramska dela in sicer Cankarjevo satiro Pohujšanje v dolini Šentflorjanski, moderno režirano Shakespearevo tragedijo Kralj Lear in dve moderni ameriški anti-drami. Največ zanimanja in uspeha je doživelo Cankarjevo »Pohujšanje«, a tudi druge tri predstave so bile toplo in s priznanjem sprejete. Številne pohvale, ki so

jih naši dramski umetniki prinesli s Poljske in Češkoslovaške, dajejo njihovim igralskim stvaritvam lepo priznanje.

Beograjsko dramsko gledališče pa je že drugič gostovalo v Sovjetski zvezi. V Moskvi in Leningradu je prikazalo nov in zanimiv repertoar dveh domačih in enega irskega avtorja. V vsakem mestu po dvakrat so odigrali zanimivo priredbo Čosičevega romana Odkritja, ki je nekakšen dramski oratorij, v katerem ves čas nastopa okrog 60 ljudi in je pri sovjetskih gledalcih vzbudila veliko zanimanje. Drugo domače delo je bilo dramatisacija Krleževega romana Na robu pameti, ki je s svojim nevsakdanjim psihološkim in moralnim razglabljanjem nudilo občinstvu in kritiki dovolj priložnosti za razmišljanje in razprave. Kot tretjo predstavo pa so prikazali dramo irskega pisatelja Behana Talec, ki je v Sovjetski zvezi še ne poznajo in v kateri so beograjski igralci zaživeli v prvem irskem temperamentu ter s svojo igro navdušili gledalce in kritike.

J. M.

Our Theatres visit Foreign Countries

We have already written about the successful visits of the Ljubljana Opera to the Soviet Union and to Celovec in nearby Austria. Recently the Ljubljana Opera paid another visit to Italy. In Treviso they presented Borodin's opera 'Prince Igor', which was also presented in Brescia and Reggio Emilia a year ago.

The Ljubljana Drama, on its recent trip to Poland and Czechoslovakia, proved that a good production can hold the attention of the audience even if they do not understand the language. On a three-week Drama tour, the Ljubljana dramatists visited Warsaw, Krakow, Bratislava, Brno, Plzen and Prague.

They appeared in Cankar's satire "Corruption in the Valley of Saint Florian" (Pohujšanje v dolini šentflorjanski), a modernized production of Shakespeare's tragedy "King Lear" and in two modern American dramas. The greatest interest was centered around Cankar's work.

The Belgrade Drama recently paid a second visit to the Soviet Union where in Moscow and Leningrad they presented a new and interesting repertoire of Yugoslav and foreign works.

Prev. Jelka Reberc

Nos théâtres font des tournées à l'étranger

Nous avons déjà parlé de la tournée de l'Opéra de Ljubljana en Union Soviétique et à Celovec, dans l'Autriche voisine. Récemment, l'Opéra de Ljubljana a fait une nouvelle tournée en Italie. A Trévise il a présenté un opéra de Borodine, le Prince Igor, qu'il avait déjà donné l'an dernier à Brescia et à Reggio Emilia.

Dans sa récente tournée en Pologne et en Tchécoslovaquie, de Ljubljana a prouvé qu'une représentation bien jouée chauffe les spectateurs, même s'ils ne connaissent pas la langue. Au cours d'une tournée de trois semaines, les artistes dramatiques de Ljubljana ont visité Varsovie, Cracovie, Bratislava, Brno, Plzen et Prague. Ils ont présenté la satire de Cankar »Le scandale dans la vallée de Saint-Florian«, une mise en scène moderne de la tragédie de Shakespeare »Le roi Lear« et deux drames américains modernes. L'oeuvre de Cankar a excité le plus d'intérêt.

Le Théâtre dramatique de Belgrade a récemment visité pour la seconde fois l'Union Soviétique, où elle a présenté à Moscou et à Leningrad un nouveau répertoire intéressant des oeuvres du pays et de l'étranger.

Prev. V. Jesenik

Ob zaključku redakcije smo zvedeli, da je postal tenorist Rudolf Francl novi prvi tenor Slovenskega okteta, ki se v novem sestavu že pripravlja za bližnja gostovanja. Prepričani smo, da bo novi član Slovenskega okteta s svojimi bogatimi izkušnjami z domačih in tujih odrov pomagal tudi pri nadaljnji rasti tega našega ansambla, katerega kulturno poslanstvo in pomen je že zdavnaj preraslo meje svoje matične domovine. Prav gotovo bi želeli bolje spoznati novi prvi tenor našega popularnega Slovenskega okteta, zato ga je naša sodelavka obiskala in vam ga na tem mestu predstavljamo.

Pel je že na vseh večjih odrih

JANA MILČINSKI

Ozki, zaviti hodniki, obledele kulise, najrazličnejši kostimi, vonj po šminki — to je svet Rudolfa Francla, prvega tenorista ljubljanske opere. V tem svetu živi že enaindvajset let, pa naj bo to v Ljubljani, v Zagrebu, Beogradu, Nemčiji — kjerkoli v Evropi ali celo izven nje.

»Res je,« je pevec dopolnil mojo misel. »Lahko rečem, da sem pel že na vseh večjih odrih Evrope. Skupaj z ljubljansko, zagrebško in beograjsko opero, ali pa sem gostoval v Moskvi, Parizu, Londonu, v vseh večjih mestih Nemčije, v Italiji...«

Najlepše in najbolj sveže spomine pa je prinesel z nedavnega gostovanja na Japonskem, ki ga je priredila zagrebška opera skupaj s solisti in dirigenti iz Beograda.

Ljubljane in Sofije. Ljubljano sta zastopala Rudolf Francl in basist Ladko Korošec.

»To naše poldrugi mesec trajajoče gostovanje je bilo en sam neprekinjen uspeh. Kritike so bile odlične; vse predstave v Tokiu in Osaki so bile razprodane, gledalci so nam ploskali na odprtih scenah, nas obsipali s cvetjem, nas prosili za avtograme. Z basistom Ladkom Koroščem sva bila ambasadorja bele Ljubljane. Mnogi mladi občudovalci so prinesli zemljevid Jugoslavije in naju prosili, naj se nanj podpiševa in očrtava Ljubljano.

Ker pišete za izseljence, vas bo zanimalo tudi srečanje z rojakom Magušarjem iz Kroke, ki že deset let živi na Japonskem in dela kot korektor pri nekem časopisu, tiskanem v angleščini. Vsak dan naju je poiskal v restavraciji, samo da je lahko z nama govoril po domače.«

»Takah gostovanj si še želim,« je še dodal Rudolf Francl, »posebej sem vesel tudi, če kje v tujih deželah nepričakovano srečam naše ljudi.«

Prvič je zapel v ljubljanski Operi »Mignon«. Uspeh je bil in sprejet je bil v ljubljansko Opero, ki ji je, z manjšimi in večjimi presledki, zvest še danes. Vmes je eno leto nastopal v Beogradu, tri leta v Zagrebu in potem v Nemčiji, kjer je osem let pel v düsseldorfski Operi.

»Ali ste imeli kot pevec majhnega, neznanega naroda mnogo težav?«

»S petjem ne, pač pa v začetku z znanjem nemškega jezika. A poslušalci so me zmerom in povsod lepo sprejeli. Brž ko sem zapel, zanje nisem bil več tujec.«

Kljub najlepšim uspehom in vabljivim ponudbam se je Francl spet vrnil v rojstno Ljubljano.

»Saj bi bil rad še ostal,« je povedal, »toda domotožje je preveliko. Kratkotomalo, nisem več vzdržal, moral sem se vrniti domov!«

Seznam pevskih vlog našega opernega prvaka obsega okrog štirideset oper: Trubadur, Traviata, Boheme, Tosca, Carmen, Evgenij Onjegin — to so opere, v katerih je pel že blizu stokrat. Njegov repertoar obsega tudi slovenska dela: »Gorenjski slavček«, Kozinov »Ekinokcij«, Poličev »Deseti brat«, Švarova »Veronika Deseniška«. Letos ga spet poslušamo v Verdijevem »Trubadurju«. Njegov mehki, žametni glas ogreva stare in mlade, ob njegovih arijah nam hitreje utriplje srce.

KOSTANJEVICA IN NJENI LJUDJE

PETER BREŠČAK

Kostanjevica na Krki je mesto, kjer se meščani med drugim ukvarjajo tudi s kmetovanjem, kjer je živel še pred nedavnim zadnji poklicni ribič; mestece, najmanjše na Slovenskem, s štiristo prebivalci in sedemsto leti zgodovine. Prav posebno mestece, kajti čeprav tako majhno, čeprav brez kake večje industrije, med polji in pod gozdnatimi Gorjanci, si je pridobilo prav poseben ugled in veljavo. To je mestece, kjer je doma kultura, bi lahko rekli. Kajti ne mine mesec dni, da se v Kostanjevici nekaj ne dogaja. Nekaj, kar zajame ne samo Kostanjevico in okolico, ampak zbudi tudi kraje daleč naokoli.

Sedaj, ko je sneg pobelil goro za mestecem na otoku, so oči vseh uprte na kostanjeviški oder. Kar 103 dni, ali bolje noči, so pripravljali igro, s katero sedaj, ko je bilo že večje število predstav v samem mestu, gostujejo v Zagrebu, v Ljubljani in drugje. Več kot sedemdeset nastopajočih v Miklovi Zali, ki je prava ljudska igra, je kaj lepo število za tako majhno mestece. Pravijo, da se te dni v Kostanjevici govori samo o igri; o tem, kakšen je bil ta ali oni, poznajo pa se seveda vsi. Govore tudi o tem, kakšna bo nova igra, ki jo bodo postavili na oder, kdo vse bo igral in kdaj bo premiera. Zdi se, kot da celo mestece stopa na oder!

Ustavimo se za trenutek v kostanjeviški šoli. Prav nenavadna šola, bomo dejali. Sicer je na zunaj taka, kot vse šole: enonadstropna, z ličnim vrtom okoli in sadnim drevjem, ki mu je zima naložila na veje belo breme. Toda poleg vsega tega so še kipi, delo umetnikov iz vseh strani sveta. Hodniki šole so galerija, kjer srečaš prenekaterega slovenskega slikarja, ki je delo poklonil šoli. Odkar domuje v Kostanjevici Forma viva, kiparski simpozij, ni nič čudnega, če se ime tega slovenskega mesteca omenja med umetniškimi krogi npr. v Kanadi ali na Japonskem. Povejmo še to, da je estetska vzgoja mladega rodu v tej šoli prav gotovo uspešna. Tukaj je umetnost v resnici šla med ljudi. Pred leti je nek učencec, ko je videl kiparje pri delu, sam začel oblikovati kralja Matjaža v hrastu...

Stara cerkva v središču mesteca na otoku, mostova, ki vežata oba bregova Krke, in grad, ki je že deloma obnovljen: vse to daje mestecu prav posebno podobo, sliko, ki se vtisne obiskovalcu v srce, kajti to je tako zelo slovenski delček Slovenije kot le

še malokateri. Pozidali smo mesta in kdo ve, kako so nam všeč bloki, kadar imamo pred očmi zveržen lesen mostiček, pa rdečo streho starega gradu, debele zidove obzidanega parka in vinograde v daljavi.

Vsakoletni simpozij kiparjev, ki v lesu izražajo sebe in svojo umetnost, je dal kostanjeviškemu parku pred gradom prav poseben videz. Vrata, ki jih je naredil Japonec Tanaka, so prav blizu Černetovih upodobitev v lesu in ta je prav poleg Shankovih nežnih torzev. Tu umetnost združuje narode in ljudi.

Prizorišče, grad s slovitimi arkadnimi hodniki je dostikrat tudi prizorišče pred-

1 2
Dva prizora
iz Miklove Zale,
ki je doživela
v Kostanjevici velik
uspeh
3
Pokojni Janez Cesar
v vlogi starega
Berdena v drami
Pot do zločina

stav, gostovanj raznih umetniških skupin. Le težko bi si izbrali tako lepe kulise, kot so Gorjanci za gradom, pa drevesa, ki so že desetletja in desetletja posejana naokoli pod težkim grajskim zidovjem. V gradu pa je tudi klet kostanjeviške kmetijske zadruge, kjer točijo pristni cviček iz Gadove peči. Kostanjevčani in okoličani znajo ceniti prizadevanja na področju kulture. Predstave so vedno do zadnjega mesta zasedene, tako da jih morajo dostikrat ponavljati. Tiste pa, ki so enkratne, npr. gostovanja igralskih skupin iz Celja in Ljubljane, pa so sprejeta toplo kot le malo kje. Takrat se zgrne v Dom kulture kmet, vinogradnik in gozdni delavec, trgovec in krojač, učitelj in tehnik, delavka v tovarni in preprosta, ostarela gospodinjska pomočnica. Kajti tukaj je kultura za vse eno, skorajda toliko kot mati. Ko so pred kratkim postavili na oder Miklovo Zalo, se je zve-

delo marsikaj zanimivega. Na primer, da jih v tej igri nastopa osem samo iz ene družine, da je dijak srednje tehnične šole v Krškem vsak dan prihajal na vaje s kolesom in da je prevozil skoraj petdeset kilometrov dnevno. Tokrat je nastopila tudi 67-letna Lojzka Kotar. Celo življenje že dela. Gospodinjska pomočnica je, preprosta žena. V Miklovi Zali je imela vlogo stare žene. Ni se ji bilo treba posebej maskirati, saj ima zgarane roke in naguban obraz.

»Veste kaj,« je dejala, »prvič v življenju igram in to je zame najlepši trenutek. Nikoli si nisem mislila, da je na svetu lahko tako lepo.«

Kostanjeviški samostan z znamenitim arkadnim dvoriščem, za katerega pravijo, da je največje v srednji Evropi in gotsko cerkev v sklopu gradu, ki sta bila med vojno precej poškodovana, že nekaj časa obnavljajo. Nekatere trakte gradu so morali zgraditi popolnoma na novo, ker so bili porušeni do temeljev. Vsa dela je finančno podprl sklad za pospeševanje kulturne dejavnosti SR Slovenije, vodi pa jih Zavod za spomeniško varstvo.

JANEZ CESAR

V soboto 4. decembra so na ljubljanskih Zalah pokopali slovenskega dramskega umetnika Janeza Cesarja. Z njegovim imenom je povezan lep kos slovenske drame, katere član je bil od leta 1922 do upokojitve pred nekaj leti. Janez Cesar je bil po rodu Dolenjc, s Težke vode pri Novem mestu, kjer se je rodil 6. oktobra 1896. V desetletjih svojega umetniškega ustvarjanja v ljubljanski drami je najprej predvsem nastopal v veseloigrah, obenem pa se je vse bolj izoblikoval v odličnega karakternega igralca. Ustvaril je številne nepozabne like, med katere sodijo vloga poglavarja v Revizorju, dalje Orgon, Falstaff, Kantor in pred vsemi nepozabna kreacija Willyja Lomana v Millerjevi drami »Smrt trgovskega poštika«.

Vesela novost na gledališkem odru

Ko vam poročamo o satiričnem kabaretu »Inventura 65«, ki ga igrajo na odru Mestnega gledališča ljubljanskega, vam moramo — po sodbi kritikov in gledalcev — predstaviti kar dva avtorja: pisca teksta Miloša Mikelna in režiserja Mirana Herzoga.

Miloš Mikeln, eden redkih mlajših slovenskih satirikov, se je ljubljanskim gledalcem prvič predstavil v ljubljanski Drami, kjer so pred nekaj leti igrali njegovo komedijo Administrativna balada. Lani pa ga je — po zaslugi televizije, kjer je sam in z lastnimi teksti nastopal v oddajah »Četrta četrtka« — spoznala vsa Slovenija in še čez.

Najuspelejše bodice iz teh oddaj je povezal z novim tekstom in tako pripravil za oder uspelo »Inventuro 65«. Ne smejejo in ne ploskajo ji le gledalci; celo strogemu slovenskemu kritiku se ob njenih iskrih bodicah veselo raztegne obraz.

Da pa je Mikelnov tekst na odru zaživel se razgibal in ogrel slehernega gledalca, je predvsem zasluga režiserja Mirana Herzoga. Med mlajšimi gledališkimi režiserji je očitno edini, ki kaže izredno nadarjenost in veselje za te vrste gledališke stvaritve. Z večjo roko je vodil predstavo skozi bodice in dovtype, jo razgibal z glasbo, plesnimi vložki in karikaturnimi, da je postala resnična paša za oči in ušesa gledalcev, ki ob vsaki predstavi do zadnjega kotička napolnijo gledališko hišo.

»Inventura 65« nam skozi smeh in satiro razkriva naše napake, kritizira slabosti in odkrito napada vse, o čemer po navadi godrnjamo skrivaj in na tiho.

CVETKO GOLAR

Lani v novembru je v Ljutomeru, kamor se je preselil iz rodne Gorenjske, umrl pesnik in pisatelj Cvetko Golar. Doživel je visoko starost sedeminsedemdeset let.

Med njegovimi dramskimi deli je bila najbrž največkrat igrana njegova popularna Vdova Rošlinka, ki s svojo prikupnostjo in šegavo vedrino vedno znova privlači gledalce. To delo tudi naši rojaki dobro poznajo, saj vemo, da jo je kar več dramskih skupin naših izseljenških društev imelo že na programu. Vrsto uspešnih knjig je Cvetko Golar napisal tudi za mladino.

NOVE KNJIGE

Na policah naših založb se je spet zvrstila dolga vrsta novo izdanih knjig. Da boste laže izbirali, vam predstavljamo najzanimivejša dela slovenskih avtorjev.

Od klasičnih del je založba Mladinske knjige v svoji zbirki Kondor ponatisnila delo Janika Kersnika JARA GOSPODA in knjigo opremila s fotografijami iz filma, ki je bil posnet po tem delu.

V založbi Mladinska knjiga je izšel tudi izbor novel Ivana Potrča NESMILEČNO ŽIVLJENJE. Izbor zajema pisateljeva zgodnja dela, ki so bila spisana in objavljena pred vojno in opisuje težko, brezupno življenje kmečkega človeka, pa tudi nekaj novejših, po vojni napisanih del iz partizanskega, taboriščnega in sodobnega mestnega življenja.

Od mlajših slovenskih avtorjev vam predstavljamo tri dela.

V zbirki »Zenit« založbe Mladinska knjiga je izšel najnovejši roman mladega pisatelja Smiljana Rozmana BRUSAČ. To je zanimiva, sodobno napisana zgodba o prekmurkem brusarju, kleparju, muzikantu in metalcu nožev, ki ga nemirna ciganska kri in ljubezen do glasbe prinese v mesto, kjer upa, da bo našel lepše in boljše življenje.

V koprski založbi »Lipa« je izšel drugi roman Branka Hofmana LJUBEZEN. Hofman nam z uglajenim, duhovitim popisovanjem, v časovnem razdobju tridesetih ur, naniza razplet in zaplet najrazličnejših ljubezni: moškega do ženske, matere do otroka, moža do žene in končno — to je v romanu brez dvoma najuspelejši in najpretnostnejši del — medsebojna navezanost in tovarištvo starih borec-partizanov, ki se, bolni in razočarani, ne morejo vključiti v tempo sedanjega življenja.

Cankarjeva založba pa je izdala novo knjigo Danila Lokarja DVA UMETNIKA. Knjiga prinaša štiri novele, od katerih je prva: Ptičarjeva žena po svoji umetniški kvaliteti ter idejni pomembnosti vsekakor jedro celotne zbirke. Zgodba pripoveduje o ostarelem ptičarju, ki vse življenje žrtvuje svoji duševno bolni, begajoči ženi. V tej in drugih novelah se ponavlja poanta: začudenje nad dejstvom, koliko nedognanih skrivnosti je v vsakem še tako nepomembnem življenju.

Ob dvajseti obletnici osvoboditve je izdala mariborska založba Obzorja knjigo Franceta Filipiča PRVI POHORSKI PARTIZAN, ki je pomemben prispevek k zgodovini narodno-osvobodilne borbe.

Še lepše je ta mariborska založba počastila spomin na žrtve zadnje vojne s knjigo POSLOVILNA PISMA ZA SVOBODO USTRELJENIH V OKUPIRANI SLOVENSKI ŠTATERSKI, ki jo lahko imenujemo nacionalni knjižni spomenik. Zbirko poslovilnih pisem sta pripravila mariborski in celjski muzej, zato vsebuje le pisma iz tega dela slovenskega ozemlja, kjer je bilo — po objavljenih spiskih okupatorja — v času od 30. julija 1941 do 3. aprila 1945 ubitih skupno tisoč petsto devetdeset talcev, med njimi dvainsedemdeset žensk. Več kot polovica teh talcev je padla v

letu 1942. Od vse te množice znanih in neznanih žrtev je doslej odkritih stoddvajstirideset pisem, kolikor jih prinaša pričujoča knjiga. Vsa pisma, razen sedmih, so legalna in vsa iz obdobja od septembra 1941 do oktobra 1942. Odtlej Nemci niso več dovoljevali pisanja. Ta pisma so živa podoba takratne dobe in občutja naših ljudi. Čeprav so jih pisali najrazličnejši ljudje — kmetje, delavci, izobraženci — kažejo eno samo podobo: nobenega obžalovanja ali občutka krivde, pač pa zavest, da umirajo za pravično in dobro stvar. Niso pisana z velikimi besedami, zato pa so toliko bolj resnična in pretresljiva. Poleg pisem so objavljene tudi imena tistih žrtev, ki niso mogle napisati zadnjega sporočila ali pa se njih sporočilo ni ohranilo. Tudi likovna izvedba, obogatena s podobami in kratkimi bibliografskimi podatki žrtev, je monumentalna in je na sejmu knjige v Beogradu dobila najvišje priznanje.

Od jubilejnih izdaj moramo omeniti še reprezentativno knjigo POSLANSTVO SLOVENSKEGA ZDRAVNIKA, ki je izšla v počastitev 100-letnice slovenskega zdravniškega društva in 25-letnice rojstva partizanskega zdravstva. Knjigo je izdala in opremila Slovenska Matica v Ljubljani.

Vsem, ki žele ohraniti zdravo telo do pozne starosti, bo dobrodošla knjiga TELESNA KULTURA V MLADOSTI, ZRELOSTI IN STAROSTI, ki jo je spisal športni pedagog Drago Ulaga, izdala pa Državna založba Slovenije. Knjiga je smotno razdeljena na 12 poglavij, ki nas seznanijo s starostnimi stopnjami od rojstva do smrti in z napotki za zdravo življenje.

Založba Borec je izdala knjigo Lojzeta Krakarja UMRITE MRTVI. To je zbirka pesmi o tragičnih doživetjih v taborišču, ki so trajno in najmočnejše izoblikovala pesnikovo življenjsko zavest.

V isti založbi je izšla knjiga Nade Gaborovič SEŽENJ DO NEBA z dvema novelama z vojno tematiko, ki nakazujeta stiske in prepade človeških src.

Dane Debič je napisal kratek roman BALADA O MODRI SVETLOBI, v katerem najdemo avtobiografsko izpoved pisatelja-partizana, ki v današnjem življenju ne najde poti in ne smisla.

Radko Polič pa je v svoji knjigi VČERAJ IN JUTRI zbral nekaj novel s spomini na prve povojne dni, ki jih je dočakal v Beogradu, na prva srečanja z mirom, ki mu je prinesel prva veselja pa tudi prva razočaranja.

Za otroke je pri založbi Mladinske knjige izšel potopis Nade Kraigher NINA NA CEJLO-NU, v katerem avtorica otrokom primerno popisuje življenje in običaje v tej daljni, tuji deželi.

Najmlajši bralci pa so dobili drobno knjižico slovenskih ljudskih povesti PASTIRČEK in O POVODNEM MOŽU z lepimi ilustracijami Anke Gošnikove ter dve slikanici BOMO ŠLI S SANMI PO SNEGU in VOZIMO, VOZIMO VLAK z besedilom Ele Percijeve in ilustracijami Jelke Reichman.

Slovenske kulturne revije

V Sloveniji izhajajo trenutno tri literarne revije, od tega dve v Ljubljani in ena v Mariboru: Sodobnost in Problemi ter Dialogi. Danes teh revij ne moremo več opredeljevati generacijsko, to niso revije neke generacije ali neke literarne skupine, temveč so odprte sodelavcem vseh generacij in vseh literarnih tokov.

Sodobnost je naslednica istoimenske predvojne revije. Po vojni je nekaj časa izhajala pod naslovom Novi svet, za tem pa pod naslovom Naša sodobnost. Novi uredniški odbor z Mitjo Mejakom kot glavnim in odgovornim urednikom, ki ureja revijo od začetka leta 1965, je pritegnil k sodelovanju dokaj širok krog književnikov in publicistov, od starejših, ki so dozorevali med narodnoosvobodilno vojno in po njej, pa do najmlajših, ki oblikujejo svoje literarne talente prav v sedanjem času. Revija Sodobnost, ki bi naj bila osrednja slovenska literarna revija, svojo pravo podobo še vedno išče.

Poséбно v zadnjem času pa vedno bolj raste pomen »revije za kulturo in družbeno vprašanja« Problemi, ki se je izoblikovala iz prejšnje revije Mlada pota, in izhaja pod tem imenom že tretje leto. Pri-tegnila je predvsem mlajše sodelavce s področja književnosti in sociologije. Glavni urednik je Vladimir Kavčič, odgovorni pa Janez Pirnat. Revija je naklonjena tudi sodelavcem, ki zastopajo najsoodobnejše književne tokove, predvsem v poeziji, saj je najmlajši rod slovenskih pesnikov zrasel prav iz te revije.

V Mariboru pa je letos decembra izšla zadnja letošnja številka revije Dialogi, ki jo izdaja Zveza kulturnih delavcev, razvila pa se je iz revije Nova obzorja. Zdržuje predvsem sodelavce s svojega teritorialnega področja, prav tako pa objavlja prispevke sodelavcev iz vse republike. Tudi v tej reviji igra poezija pomembnejšo vlogo kot proza, kar je dokaz, da se je sodobna slovenska lirika bolj približala modernim smerem, medtem ko se proza razvija le počasi in temelji večinoma na že ustaljenih izhodiščih.

Razen teh literarnih oziroma kulturnih revij izhaja v Ljubljani še štirinajstdnevnik Naši razgledi in še nekaj bolj ali manj strokovnih revij.

Smiljan Rozman: Brusáč

(Odlomek)

Smiljan Rozman, avtor povesti Brusáč, ki jo je lani izdala založba Mladinska knjiga, o čemer pišemo v naši rubriki Nove knjige, je eden naših najvidnejših pisateljev mlajšega rodu. Po rodu je Celjan, kjer je bil rojen leta 1927. Doslej je napisal roman »Nekdo«, ki je izšel leta 1958 in za katerega je prejel Prežihovo nagrado, naslednje leto je izšel njegov roman z naslovom »Obala«, nato zbirka novel z naslovom »Mesto«, za katerega je bil prav tako nagrajen s Prežihovo nagrado, zgodbice za otroke »Teden ima sedem dni«, humoreske »Na tekočem traku«, novelo »Rozalija in Vrtačnik« in roman »Družčina« za katerega je prejel avtor nagrado Prešernovega sklada. Poleg tega je napisal več radijskih dram.

V starem mestu ga je nekdo poklical. Sprva je mislil, da se mu samo zdi, ko pa se je ta klic ponovil, je pogledal v smer, odkoder je prihajal glas. Med ljudmi je zagledal gospodinjsko pomočnico Ančko, kako hiti k njemu s polnima mrežama sadja in zelenjave. Teža bremena ji je povesila šibka ramena, obraz ji je bil rdeč od napora in hitre hoje, toda usta so se ji smejala in v očeh sta ji plesali drobni kresnički. Prispe-la je do njega, položila mreži na široko podnožje izložbe, zajela sapo in dahnila: »Že od magistrata vas kličem.«

»Kje pa je magistrat?«

»Tam zadaj!« Pokazala je na stavbo ob spomeniku. »Mislila sem, da boste prišli v ulico, pa vas ni bilo.«

»Včeraj sem obredel že vse hiše. Danes pa sem imel opravke.«

Ančka se je zagledala v njegovo temno obleko. »Saj ste res drugačni kot včeraj. Komaj sem vas spoznala. Rekla sem si: je on ali ni. Bala sem se vas poklicati, potem pa sem se odločila. Ste našli svojega prijatelja?«

»Sem.«

»Ja sploh ne veste, zakaj sem vas poklicala. Lojzek je pravil doma o vas. Gospod je vprašal, kako se pišete. Pa sem mu povedala. Rekel je, da vas pozna. Bila sta skupaj v partizanih.«

»Gospod, kakšen gospod?«

»Gospod direktor, kjer služim.«

Štefan se je zamislil. Gledal je na ulico z ljudmi, toda pred njim so se vrstili obrazi

njegovih nekdanjih tovarišev. Kosmati, neobriti obrazi, zgarani od pohodov, bojev in lakote. Zdelo se mu je nemogoče, da bi bil eden izmed tistih obrazov direktor, direktor v zlikani temni obleki, s srebrnkasto kravato, z belo srajco, gladko obritih okroglih lic. Skimal je z glavo in se nasmešnil. »Kdo bi le bil? Kako se piše?« Pogledal je Ančko.

»Andrej Plečko.«

»Plečko! Seveda sva bila skupaj. Najprej se je skrival pri nas, potem sva šla skupaj v gozd.« Umolknil je, se zresnil in stisnil ustnice. V mislih je zagledal pred sabo vse, kar se je zgodilo takrat. Videl je polje z akacijami in posejano koruzo. Videl je neške kamione in streho domače hiše ob gozdičku. Zrak je bil topel, trepetajoč, suh in sonce je ležalo nad od vročine orumenelo pokrajino. Nobene sape ni bilo. Tiho je bilo, da se je slišal vsak šum, vsak čmrlj, ki je zataval mimo njih. Stali so na robu goric, skriti za grmovjem akacij, in gledali v dolino, kjer so brneli kamioni in se oglašali kratki, rezki klici, podobni lajanju ščenet. Na nebu ni bilo oblaka, sonce se je lepilo na pokrajino, akacije so včasih zatrepetale in se za hip spremenile v srebro. Potem se je nenadoma zaslišalo nekaj strelcov, pa je bilo spet tiho in v to tiho pokrajino se je začel spenjati steber belkastega dima. Dim je postajal vedno bolj siv in ovil je s slamo krito streho, kot bi jo obložil z vato in steber dima se je razširil in dobil obliko debele sedeče ženske. Takrat je zastokal: »Bajto so zažgali. Našo bajto!« Obrnil se je h komandirju in ga pogledal s prosečimi očmi. Komandir pa je zrl v dolino s stišnjanimi ustmi in ko je skozi dim zaplesal plamen, je tiho rekel: »Nič ne moremo pomagati, Štefan.«

»Kaj razmišljate?« je vprašala Ančka.

Štefana je streslo. Pred sabo je zagledal Ančkin resni majceni obraz, ki se mu je zazdel še nežnejši, še bolj otroški kot malo prej, podoben nekdanjemu Tilinemu obrazu. Segel je z dlanjo k čelu in si otrl lice. »Poznam ga. Seveda ga poznam.«

Pred sabo je zagledal ožgane zidove hiš in dva podolgovata kupčka, pokrita z vrečevino, ki so jo imeli za nošenje listja. Četnica je stala pred požgano hišo. Prišla je sosedica, pogledala njega in Plečka ter rekla: »Včeraj so prišli. Vaju so iskali. Potem so stara dva zaprli v hišo in zažgali.«

Iz nove pesniške zbirke

Pred kratkim je pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani izšla že tretja pesniška zbirka Gregorja Strniše Zvezde. Izpovedno in oblikovno so pesmi te zbirke nadaljevanje prejšnje zbirke Odisej (1963), s katero se je pesnik uveljavil kot eden izmed najznačilnejših lirikov v sodobni slovenski poeziji. Zbirka Zvezde, iz katere vam prinašamo dve pesmi, pa je kljub vsemu korak naprej: še popolnejša oblikovna doganost in pretresljiva slika človekove osamljenosti in odtujenosti.

Gregor Strniša:

GALJOT

I

*Pomladni bog je skrit pod zemljo
in zemlja s temnimi očmi
strmi v tenko kovano strelo,
ki jo bog v pesteh drži.*

*Njegov obraz je lep kot praprot,
iz sto in sto zelenih čipk.*

*Na prsih ima levjo masko
in prst zatiska mu oči.*

*Bog spi globoko v težki prsti.
Zunaj aprilski dež rosi.*

*Je bog zelenja in bog mrtvih.
Nobeden ga še videl ni.*

V

*Sonce zahaja. V zadnjih žarkih
se lesketa črn oblak.*

*Podoben je visoki ladji,
ki pluje na drugo stran sveta.*

*Pod nebom letajo mlade ptice,
ribe po vodi plavajo.*

*V hostah zamira glas sekire,
s polja sejalec gre domov.*

*Mrtvaško temen dim se vije
iznad streh. Sonce je zašlo.*

*Oblak je izginil, z neba sije
Orion v pomladno noč.*

V Gorici (Italija) je bil prve dni decembra mednarodni festival pevskih zborov, na katerem je sodelovalo trideset pevskih zborov z okrog tisoč petsto pevci. Sodelovala sta tudi pevski zbor iz Slovenije in sicer Akademski pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane ter Komorni moški zbor iz Celja. Med moškimi zbori je zmagal zbor »A. Illersberg« iz Trsta, Celjani pa so bili drugi. Med mešanimi zbori pa je ponovno zablestel Akademski pevski zbor iz Ljubljane. Zbor je tokrat prvič vodil dirigent Marko Munih.

Newyorška televizijska postaja je pred kratkim posvetila pol ure programa jugoslovanskemu risanemu filmu. Prikazali so filma »Surogat« in »Šagrensko usnje«, znani ameriški filmski kritik S. Kaufman pa je obširno govoril o razvoju risanega filma v Jugoslaviji in se zelo pohvalno izražal o tej naši filmski dejavnosti.

Režiser Matjaž Klopčič je končal kratki igrani film »Ljubljana je ljubljena« v produkciji Viba filma iz Ljubljane. Sam je napisal tudi scenarij in dialoge, v filmu pa nastopata Nuša Svetinova in Leon Dolinšek.

V znani washingtonski galeriji »Corcoran« so 7. januarja v navzočnosti nad 2000 ljudi odprli razstavo sodobne jugoslovanske likovne umetnosti. Dela 13 jugoslovanskih slikarjev in kiparjev je lani izbral direktor galerije Herman Williams, ko je obiskal našo deželo. Svečane otvoritve razstave se je udeležil tudi državni sekretar Dean Rusk, predstavnik ZDA v OZN Arthur Goldberg, član Kongresa John Blatnik in drugi visoki predstavniki ameriškega javnega in kulturnega življenja. Tisk, televizija in radio ter umetniški krogi so po-

mlada zagrebška pevka Ruža Pospíš, ki jo je to sezono angažirala tudi newyorška Metropolitan opera, je sklenila z graško opero pogodbo za deset nastopov kot Marina v Borisu Godunovu. Gostovala bo tudi v Münchnu.

Razstava makedonskih ikon v Muzeju dekorativnih umetnosti v Parizu je doživela velik uspeh tako pri občinstvu kot tudi pri strokovni kritiki. Obiskalo jo je okrog 30.000 obiskovalcev, v francoskem tisku je bilo ob razstavi objavljenih preko 70 člankov izpod peres strokovnjakov in kritikov.

V Mali galeriji v Ljubljani je razstavljala svoja platna slikarka Vida Fakin, ki je s svojimi deli v umetniških krogih vzbudila veliko pozornost. Tradicionalne slovenske motive — kozolce in poljska strašila oblikuje slikarka na popolnoma nov način in s posebnim odnosom do pokrajine.

Ljubljanska opera je dobila laskavo vabilo za sodelovanje na svetovno znanem glasbenem festivalu Praška pomlad, na katerem nastopajo najpomembnejši ansambli, solisti, dirigenti iz Evrope in drugih kontinentov. Vabilo v Prago je ob mnogih dosedanjih uspehih v tujini gotovo eno največjih priznanj našemu opernemu ansamblu. V maju bodo šli na Češko s tremi uprizoritvami, med katerimi bo tudi delo slovenskega avtorja — Kozinova opera »Ekvinokcij«.

OTROCI BERITE

VERA ALBREHT

NOVOLETNA

KAM BI S STARIM LETOM, KAM?
SAJ NI VEČ ZA RABO!
NAŽENIMO GA DRUGAM,
DA BO ŠLO V POZABO.
NOVO ŽE PRIHAJA K NAM
ČEZ GORÉ, DOBRAVE...
LE KAJ BO PRINESLO NAM?
DOBRO VOLJO ZA VSAK HRAM,
PAMET V MLADE GLAVE.

LJUBI OTROCI!

KO SEM DAVI ODPRL OČI, MI JE BELI DAN ZAŽEDEL:
»SREČNO 1966!«
PTIČKA NA OKNU MI JE ZAPELA:
»VESELO 1966!«
IN URA NA STENI JE ZATIKTAKALA:
»USPEŠNO 1966!«
MAMA PA JE REKLA:
»DA BI BILO TUDI ZDRAVO IN PAMETNO!«
»HVALA ZA DOBRE ŽELJE,« SEM REKEL VSEM SKUPAJ, IN VSE
TO, LJUBI OTROCI, ŽELIM TUDI VAM!
KER ME ŠE NE POZNATE, NAJ VAM POVEM, DA MI JE IME
MIHEC IN DA SEM VAŠ PRIJATELJ. VSAK MESEC VAM BOM NA
VAŠI STRANI NAPISAL NEKAJ VRSTIC. PIŠITE MI TUDI VI.

LEPO VAS POZDRAVLJA

VAŠ MIHEC

FRAN S. FINZGAR

MOJ NOŽIČ

ZUNAJ JE BILO SNEGA DO KOLEN IN
JE ŠE NALETAVAL. V GMAJNO DO LEŠČEV-
JA NISEM MOGEL. KAR ŽALOSTEN SEM
OBSEDEL ZA MIZO IN PREMIŠLJEVAL, KA-
KO BI ZAPOSIL SVOJ NOŽIČEK, KI SE MU
JE TAKO SILNO HOTELO REZATI. ODPIRAL
IN ZAPIRAL SEM GA, DEVAL V ŽEP, GA
JEMAL IZ NJEGA IN SPET ODPIRAL. SVETLO
REZILO JE KAKOR LAČNO GLEDALO PO
LESU, PO ŠIBI, PO DELU SPLOH. OB TEJ
LAKOTI SE JE NOŽ KAR SAM OD SEBE
LOTIL NAŠE LEPE BELE JAVOROVE MIZE.
PRAV MAJČKENO JE ZAREZOVAL VANJO,
SAMO DROBNO ŠKRBINICO. TEDAJ PA ME
JE POGLEDAL OČE PREK NAOČNIKOV, KI
JIH JE IMEL SAMO, KADAR JE ŠIVAL ALI
KOSO KLEPAL. HITRO JE VSTAL, ODLOŽIL
ŠIVANJE IN STOPIL K PEČI, SE SKLONIL
IN VZEL IZPOD KLOPI KAJ PRIPRAVNO
SEKIRO, VEJARICO, TER JO POLOŽIL PRED-
ME:

»NIKAR SE NE TRUDI Z NOŽEM, MIZA
JE VELIKA IN TEŽKA, NE BOŠ JI ZLEPA KOS
Z NOŽEM. S SEKIRO JO DAJ, JO BOŠ PREJ
KONČAL!«

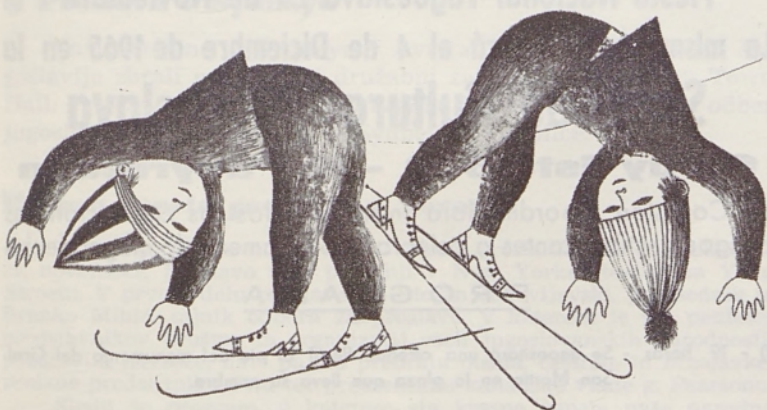

RISALA LIDIJA OSTERC

VIDA BREST

KURIR IN OTROCI

KURIR JANEZ JE MORAL Z VAŽNIM SPOROČILOM V DRUGI BATALJON. DO DRUGEGA BATALJONA STA DRŽALI DVE POTI. PO DOLINI JE BILO BLIŽE, TODA NEVARNO. OB POTI JE STALA SOVRAŽNA POSTOJANKA. ČEZ GORE JE BILO VARNEJE, A JE BILO MNOGO DLJE IN NA GORAH JE LEŽAL VISOK NEPREGAŽEN SNEG.

KURIR JANEZ JE VEDEL, DA JE SPOROČILO ZELO VAŽNO IN DA JE TREBA ČIMPREJ PRITI V DRUGI BATALJON. IMEL JE SMUČI IN BELO HALJO IN JE SKLENIL, DA BO IZBRAL KRAJŠO POT PO DOLINI.

PRED MRAKOM JE NA SMUČEH PRIDRSEL NA HRIB NAD POSTOJANKO. TAM JE BILO MNOGO DEČKOV S SANMI IN SMUČMI. S HRIBA SO SE SPUŠČALI V DOLINO MIMO POSTOJANKE IN TEKMOVALI MED SEBOJ.

JANEZ JE SNEL BELO KAPUCO IN POKLICAL OTROKE K SEBI. DEČKI SO SE PREVIDNO PRIBLIŽALI IN GA ZAČUDENO GLEDALI. KAKO SI LE UPA EN SAM PARTIZAN PODNEVI TAKO BLIZU NEMCEV! TO MORA BITI JUNAŠKI!

JANEZ JIM JE VSE PAVEDAL.

»POMAGALI MI BOSTE, KAJNE?« JE VPRAŠAL. DEČKI SO NAVDUŠENO POKIMALI. VSI MLADI SMUČARJI SO SE POSTAVILI V VRSTO IN JANEZ MEDNJE. DRVELI BODO SKUPAJ MIMO POSTOJANKE, PRED POSTOJANKO PA SE BOSTA DVA ZALETELA IN SE ZAČELA PRETEPATI. TO BO NEMCE ZANIMALO IN KURIRJA JANEZA NE BODO OPAZILI. VSE SE JE ZGODILO TAKO. TAČAS, KO SO NEMCI MED SMEHOM OPAZOVALI ŽIVI KLOBČIČ V SNEGU, JE BIL JANEZ ŽE ONSTRAN POSTOJANKE IN JE HITEL V DRUGI BATALJON.

VIDA BREST

SINIČKA JE LAČNA

DROBNA SINIČKA
NA OKENCU PROSI:
»ZRNJA MI DEČEK,
IN KRUHA NATROSI.

ZIMA JE MRZLA,
A TO JE ŠE HUJE,
DA MI ŽELODČEK
VSE DNEVE GLADUJE.

DOBRO VRNILA BOM,
RADA PLAČALA,
KADAR BO ZLATA
POMLAD PRISIJALA.«

PROSLAVE OB DNEVU REPUBLIKE

Ob dnevu republike 29. novembru so bili v vseh naših diplomatskih predstavništvi po svetu slavnostni sprejemi, katerih so se udeležili številni tuji državniki, javni in kulturni delavci in naši državljani, ki žive v tujini.

Z raznimi prireditvami so praznik proslavili tudi naši državljani, ki so začasno zaposleni v tujini, kakor tudi predstavniki naših narodnostnih manjšin v sosednjih deželah. Televizijske ter radijske postaje ter tisk v prijateljskih deželah so posvetili našemu prazniku veliko pozornost.

Na Dunaju so proslavili prvo fazo graditve sodobnega petnadstropnega poslopja, v katerem bo imel svoje prostore klub slovenskih študentov. Poslopje je že pod streho in bo izročeno namenu jeseni prihodnje leto. Razen sodobnih učilnic in 90 sodobno opremljenih sob za študente bo imel klub tudi prostore za družabne prireditve. Poslopje stoji sredi Dunaja, v neposredni bližini hiše, kjer je nekoč stanoval tudi naš veliki pesnik France Prešeren.

Ker smo o proslavi v našem rudarskem naselju Sallauminesu poročali že v prejšnji številki, objavljamo danes s te lepe prireditve dve fotografiji, eno fotografijo pa z lanske prireditve obenem s pismom rojaka Jurija Artiča.

■ Veličastno slavlje v Buenos Airesu

Ob največjem jugoslovanskem državnem prazniku so jugoslovanski rojaki v Argentini imeli številne lepe uspele proslave, ali pa so se zbrali na svojih tako priljubljenih asadih. Objavljamo program, ki je vabil rojake na proslavo, ki je bila 4. decembra v Cordobi. Podrobneje pa se ustavimo na največji proslavi, ki je bila 28. novembra v Teatro Argentino v Buenos Airesu pod pokroviteljstvom jugoslovanskega veleposlanika Pavla Bojca.

Udeleženci, med katerimi so bili predstavniki jugoslovanskih naselbin iz skoraj vseh pomembnejših središč, kjer žive naši ljudje, so do zadnjega kotička napolnili prostore.

O pomenu prazniku je spregovoril predsednik prireditvenega odbora Juan G. Sepich, za njim pa je burno pozdravljen stopil na govorniški oder jugoslovanski veleposlanik Pavle Bojca, ki je v svojem govoru orisal težave, ki so jih jugoslovanski narodi morali prebroditi med drugo svetovno vojno v borbi proti okupatorjem in domačim izdajalcem in pozneje vse velike napore pri obnovi dežele in njenem napredku.

Otroški zborček pod vodstvom Branka Lična in Hektorja Bonana je ljubko zapel dve pesmici, ki sta tako ugajali, da je moral dodati še tretjo. Sledil je nastop folklorne skupine pod vodstvom prof. Sonje Birsca, ki je zaplesala nekaj slovenskih narodnih plesov.

Nato so še nastopili: Ante Garmaz, ki nastopa v argentinskih radijskih in televizijskih oddajah; po rodu je Dubrovčan. Toplo je zapel dve dalmatinski pesmi. Naša znana sopranistka Nelly Rubenski je zapela slovensko in dalmatinsko narodno pesem. Z argentinskimi narodnimi plesmi sta zelo navdušila gledalce Sonja Birsca in Mario Saladino. V želji, da bi se še bolj spoznali in zbližali z Jugoslovani, so k programu prispevali tudi domačini Argentinci. Njihove narodne pesmi so bile tople sprejete. Navdušil je tudi beloruski ansambel »Večerinka«.

Mešani zbor »Ljudskega odra« je pod vodstvom mladega dirigenta Nestorja Škofa zapel slovensko »Pesem zmage« in argentinsko »El escondido«. Tamburaški zbor »Tamburica« in plesna skupina »Jorgovan« zmagovalci s festivala v Rio Hondo so poželi vihar navdušenja.

Proslava je bila zaključena z recitacijo pesmi Kajetana Koviča: »Pozdrav 29. novembru«, ki jo je podala Milena Leben-Gregorič, spremljal pa jo je orkester »Tamburica«. Ob zaključku so dekleta in fantje metali gledalcem v dvorano nageljčke.

Splošno mnenje udeležencev je bilo, da je bila proslava ena od najlepših doslej. Zvečer sta jugoslovanski veleposlanik in njegova sooprogra priredila za rojake sprejem v prostorih poslaništva.

M. G.

Fiesta Nacional Yugooslava

1943 - 29 de Noviembre - 1965

La Colectividad Yugooslava de Córdoba
CONMEMORA la

Fiesta Nacional Yugooslava 29 de Noviembre

La misma se realizará el 4 de Diciembre de 1965 en la
Sociedad Cultural Yugooslava

Garay Este 570 - B. Pueyrredón

La Comisión Coordinadora invita a todos los connacionales amigos y simpatizantes a celebrar jubilosamente la magna fecha

PROGRAMA

1) - 19 horas - Se depositará una ofrenda floral al pie del monumento del Gral. San Martin en la plaza que lleva su nombre.

■ Proslava tudi v Arroyo Dulce

Jugoslovanska skupnost na območju Arroyo Dulce, ki je oddaljena 220 km od Buenos Airesa je ob 29. novembru organizirala veliko prireditev. Čisti dobiček je bil namenjen v korist mestne bolnišnice.

Na prireditvi so sodelovali umetniki in kulturne skupine iz bratske naselbine v Buenos Airesu: folklorna skupina in dramska skupina Slovenskega kulturnega društva Ljudski oder, dalje argentinski folklorni ansambel, društvo Bratstvo ter zelo popularni ansambel in tamburaški zbor Jorgovan.

Sodelujoče je v imenu prireditvenega odbora pozdravil George Brezcovič, ki se je zahvalil za njihovo skupno sodelovanje, ki je vsekakor zelo spodbudno za Jugoslovane širom Argentine, obenem pa je tudi dokaz požrtvovalnosti, saj je bila prireditev, zaradi katere so prišli sodelovat tako od daleč, namenjena bolnišnici.

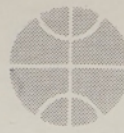
Program se je začel ob 18. uri z nastopom ansambla »Petar i njegovi momci«, ki so zapeli nekaj jugoslovanskih in argentinskih narodnih pesmi. Sledil je nastop argentinske folklorne skupine »Las Voces del Kunampa« društva Bratstvo.

Dramska družina Ljudskega odra je navdušila z uprizoritvijo drame argentinskega pisatelja Armanda Discepola »Mateo«, enako je bil zelo uspešen tudi nastop folklorne skupine Ljudskega odra pod vodstvom Sonje Birsca in Susane Fabijan. ki so zaplesali oblečeni v narodne noše ob besedilu dveh lepih slovenskih pesmi.

V odmoru med prvim in drugim delom programa je bila servirana večerja, nato pa je nastopila folklorna skupina »Jorgovan«.

Leпо uspelega slavja se je udeležilo blizu 700 obiskovalcev, od katerih so nekateri pripotovali tudi po 250 km daleč. Med častnimi gosti je bil tudi jugoslovanski generalni konzul Ivo Mrša, kulturni ataše Ronald Strelec, župan mesta Arroyo Dulce in drugi predstavniki javnega življenja.

Armando Blažina

■ Čestitamo vam k prazniku

Havala za čestitke ob našem največjem prazniku 29. novembru, ki vam jih obratno vračamo.

Ob prazniku 29. novembru, ki ga praznujejo Jugoslovani že dvajseti v svobodni domovini, smo bili tudi mi v duhu z vami. Ponosni smo na vas. Ob tej priliki izražamo željo, da bi se še bolj okrepile prijateljske vezi med našo staro domovino in našo novo domovino republiko Argentino. Naša naselbina v Cordobi je slavila dan republike 4. decembra.

Želimo, da bi bilo vaše delo tudi v bodoče uspešno in da bi bile vezi med našim Slovenskim društvom Edinost in Slovensko izseljensko matico tako pristrčne in plodne kot so bile doslej.

Anton Govednik,
predsednik Slovenskega delavskega
podpornega društva Edinost v Cordobi

■ Proslava v Sydneyu

Naši izseljenci v Sydneyu v Avstraliji so se ob prazniku Jugoslavije zbrali na prijetni družabni zabavi v Paddington Town Hall. Proslavo, ki je prav lepo uspela, je pripravil poseben odbor jugoslovanskih izseljencev iz Sydneya in okolice.

■ Lepo uspela proslava v Torontu

V nedeljo 28. novembra smo svečano proslavili dan republike — 29. november. Proslavo smo priredili v New Yorker teatru na Yong Streetu. V prvem delu proslave sta Stojan Jakovljevič, predsednik in Branko Mihić, tajnik odbora za proslavo, v katerem je sto petdeset predstavnikov društev in organizacij vseh jugoslovanskih narodnosti, pozdravila navzoče, nato pa sta prebrala pisma, čestitke in brzojavke, poslane predsedniku Titu ter predsedniku kanadske vlade g. Pearsonu.

Sledil je program, v katerem sta krasno zapela naše narodne pesmi znana pevca Joso in Malka, ki sicer pojeta na CBC televiziji. Požela sta navdušen aplavz. V drugem delu programa je bil prikazan jugoslovanski film »Saša«, ki je bil zelo ugodno sprejet in je res primeren za to proslavo. Proslave se je udeležilo nad 600 ljudi iz Toronta in okolice. Pred teatrom pa je bedno demonstriralo recí in piši šest hrvatskih reakcionarjev, ali kakor se oni nazivajo »anti-komunistov«.

Leo Fister

FRANCIJA

■ Obisk ki me je razveselil in iznenadil

Spoštovani v domovini! Sporočam vam, da je imelo naše Združenje svojo letošnjo proslavo ob prazniku rojstne domovine, oziroma proslavo 22. obletnice, odkar so jugoslovanski narodi strli okove sužnosti in se otrsli tujega jarma ter postali na svoji zemlji sami gospodarji. Žal se zaradi svoje dolgotrajne in hude bolezní letos proslave nisem mogel udeležiti.

Tem bolj pa me je razveselilo in iznenadilo, ko sem na pragu svoje bolniške sobe zagledal nepričakovanega obiskovalca, tukajšnjega visokega predstavnika naše Jugoslavije, veleposlanika Mito Miljkovića.

Od ginjenja sem se razjokal, saj se kaj takšnega v prejšnjih časih ne bi nikoli zgodilo, da bi se ambasador spomnil enega ubogega delavca in ga obiskal na domu v bolniški postelji. Še marsikaj bi rad pripisal k temu, toda zaradi bolezní težko pišem. Zelo rad bi tudi še kdaj obiskal svoje domače kraje, kar se pa menda nikdar več ne bo zgodilo. Zatorej se na tem mestu predvsem najlepše zahvaljujem za obisk, ki mi bo ostal do smrti v spominu ter kličem: Naj živi naša draga socialistična republika Jugoslavija s svojim narodnim herojem maršalom Titom na čelu!

Jurij Artič,
upokojeni rudar, Lievin

■ Našega tovariša Jurija ni več

V pismu sem vam novembra poročal o poteku proslave dneva republike v Salauminesu in omenili, da je naš tovariš Artič častni predsednik Združenja Jugoslovancev v severni Franciji, tako oslabeled, da se ni mogel udeležiti proslave. Omenil sem tudi, da je zato naš veleposlanik tov. Miljković s spremstvom obiskal tovariša Artiča na njegovem domu.

Nisem pa slutil, ne jaz, ne kdo drug, da bo tri tedne po našem obisku prenehalo utripati srce našega Jurija. Da, naš dragi nepozabni tovariš Jurij je 3. decembra ob 18. uri zaprl oči po dolgi in mučni bolezní. Vse njegovo življenje je bilo ena sama muka, eno samo trpljenje.

Od domovine se je poslovil pred 41 leti, kjer za njega kot borca za pravice ni bilo več mesta, ne dela. V Franciji je deloval ves čas v naprednem duhu v raznih društvih in v sindikatu. Leta 1944 je bil med ustanovitelji Združenja Jugoslovancev, kjer so takoj osnovali četo prostovoljcev, ki je odšla na pomoč ljudski armadi. Med njimi je bil tudi Artičev edini sin, ki je v tej borbi tudi padel, v Istri, dva meseca pred končno zmago. To je bil hud udarec za očeta in mater, ki je sledila sinu deset let pozneje. Še en hud udarec za našega Jurija, ki je ostal v hiši sam, neutolažljiv. Kljub vsemu je naš Jurij deloval med našimi izseljenci vse do zadnjega kot predsednik in nazadnje več let kot častni predsednik Združenja Jugoslovancev.

Da je bil priljubljen, se je pokazalo tudi na njegovem pogrebu, na katerem smo mu izkazali naš zadnji pozdrav, pri odprtem grobu. Sedanjí predsednik Združenja Jugoslovancev Franc Kastelic se je od njega v lepih besedah poslovil v imenu nas vseh in v svojem imenu ter izrekel iskreno sožalje njegovim sorodnikom.

Zastopnik francoskega sindikata je v lepem govoru opisal jokaje Jurija kot zvestega člana sindikata ter omenil, da so jugoslovanski rudarji prispevali pomemben delež na sindikalnem, kulturnem in gospodarskem področju v Franciji ter da je treba izpolniti konvencijo o socialnem zavarovanju med obema državama, da bodo socialne pravice jugoslovanskih izseljencev iste kot za Francoze.

Naš tovariš Jurij Artič počiva v tuji zemlji, spomin nanj pa bo ostal v naših srcih za vedno.

V imenu odbora združenja Jugoslovancev v Severni Franciji

Jože Martinčič

Vse pri Slovenski izseljenski matici, ki smo pokojnega rojaka Jurija Artiča poznali in globoko spoštovali, je nepričakovana novica o njegovi smrti globoko pretresla, še tem bolj, ker smo komaj pred nekaj tedni za Rodno grudo, pri kateri je sodeloval od začetka, prejeli njegov zadnji dopis, ki ga ob tej priliki objavljamo.

Dragi rojak Artič! Ni besede, ki bi povedala tisto, kar čutimo. Hvala za vse, kar si nam dal z odkritim srcem in pošteno besedo. Z željo, da bi se po vsem trpljenju dobro odpočil tam daleč v tuji zemlji, ki si ji dal toliko svojih žuljev, se tiho klanjamo Tvojemu spominu, ki bo svetel in živ ostal med nami.

*

1 2
Dva posnetka z lanske proslave 29. novembra v Sallauminesu v Franciji (Foto: Viktor Lapornik)

3
To sliko nam je s svojim zadnjim dopisom poslal pokojni rojak Jurij Artič. Posnetek je s proslave 29. novembra v Sallauminesu pred dvema letoma, katere se je še udeležil. Na sliki je drugi od leve (Foto: V. Lapornik)

4
Rojak Ferdinand Pahor iz Essena se je lani poleti srečal s svojimi starši, ki žive v Italiji, ob Košnji pri sestri v Logu pod Mangartom

5
Po 40 letih sta se lani srečala na letališču Brnik Marija Grandovec iz Francije in njen brat, ki je prišel iz Kanade

■ Zahvala

Rojaku Leniču in drugim članom nekdanjega društva »Bratstvo Edinstvo« v Douani Aniche, ki je bilo pred leti razpuščeno in so sedaj vsi člani našega Združenja Jugoslovancev v Franciji, ki ima svoj sedež v Sallauminesu — Pas de Calais, se v imenu odbora iskreno zahvaljujemo za podarjeno zastavo bivšega društva. To lepo darilo bo koristilo nam in vsem zavednim Jugoslovancem v severni Franciji.

V imenu odbora Združenja Jugoslovancev
v severni Franciji
predsednik Franc Kastelic

■ Jugoslovanski klub v Parizu

Naši rojaki so nedavno dobili svoj klub, ki bo nedvomno zelo oživil družabno življenje naših ljudi, ki začasno ali stalno živijo v glavnem mestu Francije, oziroma v njegovi okolici. V novoopremljenih klubskih prostorih je kinodvorana, kjer bodo prikazovali naše domače filme ter organizirali nastope jugoslovanskih kulturno zabavnih skupin. V knjižnici in čitalnici so rojakom na voljo jugoslovanske knjige, revije in časopisi. Dalje ima klub družabne prostore za bifejem ter prostor za občasne umetniške razstave.

Pred nedavnim je jugoslovanski poslanik v Parizu Mita Miljković sprejel delegacijo naših izseljencev, članov društva »Bratstva in edinstvo« v Parizu in se z njimi razgovarjal o raznih problemih v zvezi z njihovim življenjem in družbenim delom, kakor tudi o tesnejšem sodelovanju naših izseljencev z diplomatskimi predstavniki v Parizu ter z rojstno domovino.

Razgovor je potekal v priskrbenem vzdušju. Na sestanku je bila zlasti poudarjena želja, da bi se naši izseljenci čimbolj zblížali tudi z našimi študenti v Parizu ter da bi pogosto obiskovali nove odprte klubske prostore, kjer bodo imeli možnost, da se čim bližje spoznajo z današnjim kulturnim in družbenim razvojem Jugoslavije. Razgovarjali so se tudi o možnosti, da bi v prostorih na novo odprtega kluba priredili eno sobo za potrebe društva »Bratstvo-jedinstvo.«

■ Zahvala Slovenski izseljenski matici

Prav priskrbeno in toplo se vam zahvaljujemo za sožalje, katerega ste nama izrekli po Rodni grudi ob težki izgubi najine drage, zlate mamice. Kakor je ona ljubila svojo drago rojstno domovino, jo ljubiva tudi midva. Zaobljubila sva se, da bova tudi v bodoče vedno obiskovala in se izpopolnila v jeziku najinih ljubih staršev. Ko prideva prihodnjič, bova pokazala, da sva vredna sin in hčerka ponosnega slovenskega naroda. Ostati hočeva tudi še naprej zvesta naročnika prelepe revije »Rodna gruda«.

Še enkrat priskrbeno hvala in vsemu kolektivu najin topel pozdrav!

Marcel in Jeannine Kunc, Giraumont

Draga Marcel in Jeannine! Lepo je, da sta s tako toplo ljubeznijo navezana na rojstno deželo svoje pokojne matere, saj je s tem tudi najlepše počaščen njen spomin. Lepo Vaju pozdravljamo!

Uredništvo

■ Sestra iz Francije, brat iz Kanade

Pošiljam vam fotografijo, da jo objavite v Rodni grudi. Posnetek je z ljubljanskega letališča na Brniku, kjer sva se letos po dolgih 40 letih srečala z bratom. Jaz sem prišla iz Francije, brat pa iz Kanade. Lahko si mislite, kako je bilo to svidenje res veselo za oba. Da bi bila slika bolj imenitna, se je k nama postavil tale prijazen slovenski par v narodnih nošah, na mojo željo seveda. Žal ju niti ne poznam po imenu, ker sem bila zaradi svidenja z bratom tako vsa iz sebe, da sem ju pozabila vprašati. Jaz sem bila po vojni že petkrat v rojstni domovini. Moj brat pa je prišel prvič in mu je bilo vse zelo všeč. Posebno mu je ugajalo v Velenju, na Bledu in v Bohinju. Jaz sem naročena na Rodno grudo že od vsega začetka in hranim prav vse številke. Vsak mesec komaj čakam, da jo dobim in če utegnem, se kar usedem ter jo preberem od začetka do konca. Zdaj jo naročam še za svojega brata v Kanadi.

Marija Grandovec, Noyelles, Lens

NEMČIJA

■ Pismo iz Essena

Oprostite, ker vas ob svojem obisku v domovini nisem prišel osebno obiskat. Toda na žalost nisem mogel, ker je od prvega dne, ko sem prišel, deževalo in je dež padal kar 14 dni. Ko se je vreme izboljšalo, pa sem pomagal svaku kositi otavo. Ko pridem drugo leto, bom pa svojo hišo nekaj popravil. Pošiljam vam fotografijo, na kateri so tudi moji starši, ki sicer žive v Italiji, moja sestra in moja tašča pa v Jugoslaviji v Logu pod Mangartom. Moj oče je bil 40 let rudar. Delal je v rabeljskem rudniku od državni meji in še sedaj hodi čez mejo v Jugoslavijo k sorodnikom, ki imajo nekaj polja in njiv, pomagat pri teh delih. Čeprav je pot v Log pod Mangartom dolga, hodí kar peš, saj je kljub letom še pravi korenjak. Slika, katero pošiljam, je iz naše skupne kočnje. Če jo objavite, napišite poleg tople želje od mene in moje žene Cvetke ter od Karla in Danile.

Očetu želimo, da bi še dolgo hodil tako čvrst kakor danes k našim v Log, njemu kakor tudi mami in tašči želimo mnogo zdravja.

Ferdinand Pahor

■ Poskusila bom pridobiti kakšnega naročnika

Prejela sem vaš koledar in se vam zanj iskreno zahvaljujem in pošiljam naročnino. Rada bi še kako slovensko knjigo, morda kakšen roman. Stara sem štiriindvajset let pa boste sami najbolje vedeli, kaj bi me zanimalo. Poskusila bom pridobiti tudi kekega naročnika za vašo prelepo revijo Rodno grudo. To bo tukaj sicer težje, ker je malo Slovencev, nekateri pa se za lepo branje v materinem jeziku ne zanimajo. Jaz pa bi rada poleg knjig še gramofonske plošče in kakšne lepe nove slovenske pesmi. Pošljite mi, kar morete, bom vse poravnala.

S prijateljskimi pozdravi

Danila Jug iz Nemčije

ZDA

■ Uspela prireditev Zarje

Popularna clevelandška Zarja je s svojo prireditvijo v oktobru spet dosegla lep in tudi pošteno zaslužen uspeh. Zarjani so uprizorili dramatisirano spevoigro »V vodnjaku«. Dvorana je bila polno zasedena in gledalci niso štedili s priznanjem vsem nastopajočim ter dirigentki Josephini Turkmanovi in režiserju Andyju Turkmanu. Med udeleženci, ki jih je bilo blizu petsto, so nekateri prišli tudi od zelo daleč na Zarjino predstavo, kar dokazuje, kolikšne simpatije uživa ta najstarejši slovenski pevski zbor v Clevelandu, ki bo prihodnje leto vpletel v svoj življenjski venec zlato vejico 50-letnega jubileja. Pisali smo že, da za svoj jubilej pripravljajo Zarjani skupen obisk rojstne dežele. Ze zdaj jim kličemo: Na veselo svidenje!

■ Jadran bo slavil 45-letnico

Jubileji naših društev so pomembni mejniki naše kulture na tujih tleh. Tudi pevski zbor Jadran v Clevelandu se pripravlja na jubilejno slavo. Lani v novembru je slavil 45-letnico obstoja, toda v želji, da bi jubilejno slavje čim lepše in boljše pripravili, so datum prestavili z 21. novembra na 27. februar letos. Takrat bo imel Jadran svojo uradno jubilejno proslavo. Dne 21. novembra so pa priredili skupno kosilo z družabno zabavo in plesom.

■ Jubilej

V nedeljo, dne 7. novembra je slavilo 40-letnico svojega obstoja prvo angleško poslujoče društvo Slovenske narodne podporne jednote — društvo Pioneer št. 559 SNPJ v Chicagu. Ustanovljeno je bilo 13. novembra 1925. Njegova ustanovitev je razgibala mladino jednote tudi v drugih naselbinah, kjer so začela nastajati podobna društva. Sedanja tajnica društva Pioneer št. 559 SNPJ je Elsie Culkarjeva.

Z vinske trgateve v Clevelandu. »Zupan« John Čeh bere levite

Priklupna Margaret Gregorič je bila lani na Slovenskem dnevu v Chicagu izbrana za Miss Slovenski dan

■ Tri Jugoslovanke na deskah Metropolitan opere

V letošnji operni sezoni nastopajo na deskah slovite Metropolitan opere v New Yorku kar tri jugoslovanske pevke. Konec oktobra je v letošnji sezoni prvič nastopila v Metropolitan operi operna pevka Biserka Cvejič, ki jo sicer ljubitelji operne glasbe v New Yorku poznajo in cenijo že iz prejšnjih let. Njen prvi letošnji nastop je vloga vojvodinje Eboli v Verdijevi operi »Don Carlos«. Njej bosta sledili Ruža Pospiš iz Zagreba, ki letos gostuje v Metropolitananki, ter priznana primadona te opere Zinka Kunc-Milanov.

■ Slovenski dom v Chicagu

Tudi letos so 4. oktobra priredili v Chicagu Slovenski dan. Prireditve je bila v Sokolski dvorani in med udeleženci je bil tudi senator Paul Douglas. V programu so nastopili: Mladinski pevski zbor sv. Stefana, mladina slovenske šole, tri skupine Slovenskega radijskega kluba in pevski zbor France Prešeren. Posebej je poleg drugih nastopov ugajal nastop 15 deklet v večernih oblekah, ki so v prejšnjih letih prejele naziv Miss Slovenija in so predstavljale 15-letnico slovenske radijske ure. Častno odlikovanje na prireditvi je prejel prof. John Zvetina, za Miss Slovenija pa je bila izvoljena Marge Gregorich.

Pevski zbor društva Simon Gregorčič iz Toronta

KANADA

■ Naše društvo Simon Gregorčič

Naše društvo »Simon Gregorčič« je bilo ustanovljeno 4. oktobra 1959 v Torontu, Ontario. Torej pred šestimi leti. V začetku so bile družabne prireditve edino delovanje društva, kasneje pa smo ustanovili pevski zbor, ki je priredil nekaj uspešnih koncertov. Ker društvo nima svojih društvenih prostorov, je razumljivo, da je to zanj velika ovira pri delu. Kljub raznim oviram pa je društvo v teh letih doseglo že lepe uspehe. Tudi članstvo narašča iz leta v leto.

V minulem letu smo kupili zemljišče nedaleč od Toronta, kjer smo si že zgradili plavalni bazen, postavili majhno zgradbo in uredili nekaj igrišč za balinanje. Prostor postaja med Slovenci zelo priljubljen in poleti, dokler ne nastopi hladno vreme, ni nedelje ali praznika, da se tam ne bi zbralo lepo število izletnikov.

Društvo »Simon Gregorčič« je zdaj znano širom Kanade, še posebej zato, ker prirejamo vsako leto skupinski izlet z letalom v domovino. Kakor doslej imamo tudi za leto 1966 že rezervirano letalo od »Adria Airways« iz Ljubljane. Izletniki bodo odpotovali iz Toronta 5. julija, povratek iz Ljubljane v Kanado pa bo 23. avgusta.

Poleg raznih aktivnosti imamo v zimskem času vedno plesne prireditve. Posebno veliko udeležbo pričakujemo ob letošnjem silvestrovanju. Veliko plesno prireditev pa bomo imeli tudi 1. februarja 1966, ko bo prišel k nam v goste naš rojak Valter Ostanek s svojim orkestrom, ki je že dobro znan v Kanadi, kakor tudi v Ameriki.

Načrtov za bodočnost pa imamo še mnogo in upamo, da bomo dosegli še mnogo uspehov s prizadevnim delom ter s tem tudi svoj delež naši narodnosti v Kanadi.

L. A. Stegu

AVSTRALIJA

■ Zanimivo pismo iz Sidneya

O kakšni večji medsebojni povezavi se tukaj težko govori. Zelo velika oddaljenost, drugačen način življenja spreminja tudi ljudi. Denar je skoraj vse, posebno če je prav porabljen. Posebno novi naseljenici so dostikrat zelo izkoriščani. Zato se jih večina seli kot nomadi. Če je eden tu, je drugi tam — mogoče tisoč kilometrov daleč. Mogoče ima avtomobil, saj največ denarja se zapravi prav pri takšnih nakupih. Če pa te doleti kaj nepredvidenega, da ne moreš plačati obroka, pa ti avto vzamejo, denarja, ki si ga medtem že vplačal, pa seveda ne vidiš nikoli več.

Kakor sem že omenil se večina naših samskih delavcev seli prva leta, dokler jih ne sreča pamet in ugotove, da si s tem ne bodo dosti pomagali. Tudi stanovanja so dostikrat slaba. Večina avstralskega prebivalstva je stisnjena v mestih, kljub velikanskim praznim površinam, grade premalo novih naselij v sorazmerju z dotokom priselencev, ki jih pride vsako leto okoli 200.000.

Jaz delam kot elektrovarilec, čeprav imam plačo kot navadni delavec. Tu sem se dve leti učil, potem pa so mi povedali, da ne govorim, oziroma ne pišem dobro angleško. Dvakrat ali trikrat tedensko sem šel v šolo, ki sicer ni bila draga, mnogo več pa me je veljalo to, da sem bil odsoten z dela. V tem pismu je precej napak — je težko, delati in se učiti. Moje delo je že eno leto nočno, torej sem »večno zaspan«. Ta

zaspanost je pa tukaj tudi sicer kar splošen pojav. V zraku je vsaj poleti večkrat prava ljubljanska megla, ki kar pritiska na človeka.

Ker se mislim vrniti, kdaj še ne vem, bi želel vedeti, če obstaja v okviru matice dopisna šola ali tečaj, da bi se izpopolnil v jeziku. Pravilno angleško pisati se težko naučiš, posebno, če moraš zraven težko delati. Tudi slovenščino v teh svojih okoliščinah vedno bolj pozabljam. Iskren pozdrav!

Anton Jelen, Sydney

Zahvaljujemo se za zanimiv dopis. Na vaše vprašanje smo vam pismeno odgovorili. Glede splošnih življenjskih razmer, ki jih opisujete, pa bomo prav veseli, če se oglasi še kdo iz te dežele, da bomo ni doma kakor tudi naši bralci po svetu imeli jasnejšo podobo o tem, kako žive naši ljudje v Avstraliji.

Uredništvo

URUGVAJ

■ Jubilejno slavlje

Prvo slovensko prekmursko društvo v Montevideu je lanski oktober posvetilo proslavam 30-letnice svoje ustanovitve. Jubilejna slavlja so se vrstila cel mesec, in sicer: dne 3. oktobra je bila prirejena zabava s plesom. Ob tej priložnosti so predvajali tudi nekaj jugoslovanskih filmov. Dne 10. oktobra je delegacija društvene uprave obiskala izseljensko društvo »Sociedad Eslovena de Socorros Mutuos« v Buenos Airesu; 17. oktobra je bil prirejen meddruštveni turnir v »bolingu« ob sodelovanju društva Hrvatski dom, urugvajskega društva »Donald« ter dveh madžarskih izseljenskih društev. Proslave so zaključili 31. oktobra z banketom ki je bil prirejen za člane društva, njihove družine in prijatelje.

Na vseh prireditvah je bilo čutili povezanost med našimi izseljenskimi društvi, zlasti je prišlo do izraza sodelovanje med Prvim slovenskim prekmurskim društvom in društvom Hrvatski dom. Tu moramo zlasti pohvalno omeniti, da je društvo Hrvatski dom za 31. oktober odstopilo jubilarantu — Prekmurskemu društvu svojo polurno radijsko oddajo in mu je s tem omogočilo, da ob zaključku svojih jubilejnih proslav podaljša svojo oddajo.

Na skupnem slavnostnem kosilu, ki je bilo prirejeno v okviru jubilejnih proslav kot zaključna prireditev, se je zbralo nad 320 izseljencev, predstavnikov vseh društev jugoslovanske nasebine v Urugvaju. Navzoč je bil tudi jugoslovanski poslanik G. Bozović, urugvajске oblasti pa sta zastopala senator Luis A. Figoli in poslanik dr. Gervasio Domenech (oba pripadnika Partido Ncional). Navzoča je bila tudi številna delegacija izseljenskega društva »Sociedad Eslovena de Socorros Mutuos« iz Buenos Airesa.

Prvo slovensko prekmursko društvo bo imelo sredi januarja svoj letni občni zbor. V letošnjem letu namerava društvo svoje društvene prostore še povečati. Dozidali bodo nov salon, kar bo omogočalo, da se bo društvenih prireditev lahko udeležilo nad tisoč udeležencev. Pobuda je vsekakor hvalevredna, saj bo s tem društvo dalo možnost za prirejanje večjih mednarodnih prireditev, ki so doslej morala gostovati v raznih najetih lokalih v mestu.

TISKOVNI SKLAD

Josephine Schlosar 2 dol., Josephine Ranzinger 1 dol., Helen Pellich 3 dol., Josephina Kozina 2 dol., Frances Vider 2 dol., Christine Eberhart 2 dol., John Kobetich 1 dol., Frank Virant 2 can. dol., John Luzar 1 can. dol., Vinco Danicic 2 can. dol., Milan Bizjak 2 can. dol., Mary Pecek 2 can. dol., L. Dermaš 1,20 can. dol., Joseph Novak 0,70 can. dol., Anton Kovše 50 bfr, Josef Cermuta 4 DM, Rudi Urankar 11 DM, Štefka Lešer 5 skr, Ivka Fiedler 2500 din, Anton Remar 1000 din, Anton Volk 500 din.

Iskrena hvala!

VPRAŠANJA ODGOVORI

POKOJNINE

Po rodu sem Štajerka, v Ameriki pa sem dočakala svojo pokojnino. Rada bi se na starost vrnila nazaj v rodni kraj, ker tukaj nimam nikogar svojega in sem popolnoma sama. Preden pa se dokončno odločim, vas prosim za informacijo, ali si lahko uredim tam vse za stalno bivanje in kako dolgo lahko tam ostanem, ne da bi izgubila ameriško državljanstvo. Moram tudi zagotovo vedeti, ali bom lahko tja dobivala svoje pokojninske čeke, ker sem tu nekaj slišala, da ameriška država noče več pošiljati pokojnin v Jugoslavijo zato, ker svojci pravočasno ne sporoče, če ameriški upokojenec tam umrje. Ali je to res?

J. R. Keesport, Pa., ZDA

Dovoljenje za stalno bivanje v Jugoslaviji lahko izposlujete, še preden odpotujete v Jugoslavijo. To vam na vašo željo uredi jugoslovanski konzulat, pri katerem boste iskali vizo za potovanje v domovino. Ker postopek traja nekaj mesecev, vam svetujemo, da se čimprej obrnete na pristojen jugoslovanski konzulat.

Dovoljenje za stalno bivanje v Jugoslaviji pa lahko zaprosite tudi potem, ko boste že v Jugoslaviji, in sicer na občinski skupščini, kjer se nameravate nastaniti. Prošnja je navadno v nekaj tednih ugodno rešena. Ameriško državljanstvo boste seveda lahko še vnaprej obdržali, tudi ko boste dobili izkaznico o stalni naseilitvi pri nas. Ameriški potni list pa bo, kakor nam je znano, treba podaljševati vsaka tri leta s tem, da se boste osebno zglasili na ameriškem generalnem konzulatu v Zagrebu, ki vam bo vsakokrat spet podaljšal ameriški potni list za nadaljnja tri leta.

V Jugoslaviji imamo že precej ameriških upokojencev, naših izseljencev-povratnikov. Vsi, kolikor jih poznamo, v redu prejemajo vsak mesec pokojninske čeke iz ZDA ter jih vnovčujejo pri tukajšnji Narodni banki brez odbitkov. Prav za noben primer ne vemo, da bi komu prenehali pošiljati pokojnino, če je v redu izpolnil predpisane obrazce, ki jih vsako leto enkrat prejme od socialnega zavarovanja iz Amerike. V te obrazce mora namreč upravičenec sam vnesti podatke o tem, če je upravičen na pokojnino, da še živi, kje živi itd. Tudi pokojninski ček, ki ga dobi po pošti, lahko vnovči pri Narodni banki.

KAKO JE Z GRADNJO HIŠ?

Zanima me, kako je z gradnjo hiš pri vas. Doma sem iz Verdu pri Vrhniku pa sem se že med dopustom oglasil na občini Vrhnika zaradi dovoljenja za gradnjo nove stanovanjske hiše na Verdu. Dobil sem odgovor, da na Verdu ni dovoljena gradnja novih hiš in če hočem zidati, naj prosim za gradbeno dovoljenje na področju Vrhnike. S tem se ne strinjam, ker imam doma že parcelo, ki sem jo dobil od očeta, in poleg nje nekaj vrta. Tam mi je vseh tudi zato, ker je kraj odmaknjen od prometa in vsakega ropota. Če ne bom smel zidati na Verdu, potem bom ta načrt sploh opustil. Svetujte mi prosim, kam naj se še obrnem oziroma ali je sploh kaj upanja, da bi bilo ugodeno moji prošnji.

J. H., Reutlingen, Nemčija

V zvezi z vašim interesom, da bi gradili hišo na Verdu, vam lahko le pojasnimo, da imajo vse občine oziroma kraji svoje urbanistične načrte. S katerimi je predvideno na katerem področju se bodo gradile stanovanjske hiše, kje šole, kje podjetja, ceste, kako bodo urejene komunalne naprave — vodovod, kanalizacija, elektrika itd. Zaradi tega seveda ne morejo dovoliti gradnje stanovanjske hiše na kraju, kjer bo morda čez nekaj let potekala cesta ali pa se bo zgradila kaka večja javna zgradba.

Če vam je bila gradnja hiše na Verdu odklonjena iz takega razloga, potem bo seveda težko kaj ukreniti, sicer pa lahko pišete na občino, naj vam povedo, zakaj ne smete graditi na tisti parceli kot želite.

Želel bi si napraviti hišo v bližini Ljubljane, tako nekje, da ne bi imel predaleč na delo, kajti rad bi se tudi takoj zaposlil. Seveda bi ostal v Nemčiji še tako dolgo, da bi imel dovolj sredstev za gradnjo hiše. Prosim, sporočite mi, koliko bi veljala dvonadstropna hiša srednje velikosti, če bi jo plačal z nemškimi markami. Stala naj bi na takem kraju, kjer je blizu industrija in kjer bom lahko dobil zaposlitev.

S. M. Hilden, Nemčija

Iz vašega pisma ni razvidno, ali že imate nemško državljanstvo ali ne. Tuji državljani namreč lahko sklepajo kupčije za nepremičnine pri nas le s posredovanjem podjetja Kompas, ki ima v Ljubljani sedež v Dvorčakovi ul. št. 12. V tem primeru je treba plačati nepremičnine v tuji valuti, posredovanje pa je brezplačno.

Če pa ste jugoslovanski državljan, veljajo za vas isti predpisi in pogoji za gradnjo hiše kot za ostale naše občane, ki živijo doma. Razumljivo boste pri plačevanju gradbenega materiala z devizami dobili vsaj 10 % popusta. V informativnem priročniku, ki je bil priložen oktobrski številki Rodne grude, smo objavili kratko informacijo o možnosti nakupa stanovanj in gradbenega materiala za devize.

Na vprašanje, koliko DM bi veljala pri nas stanovanjska hiša, vam težko odgovorimo, ker je cena odvisna od načina gradnje, velikosti stavbe, števila in opreme notranjih prostorov itd. Ljudje pri nas gradijo hiše zelo različno. Morda vprašate kako gradbeno podjetje, za kakšno ceno vam je pripravljeno zgraditi dvostanovanjsko hišo, vendar morate pri tem natančno opisati svoje želje glede graditve in prostorov. Za vsak primer vam navajamo naslova dveh gradbenih podjetij v Ljubljani:

GRADIS, ind. gradbeno podjetje, Ljubljana, Bohoričeva 28,
Gradbeno podjetje Bežigrad, Ljubljana, Podmilščakova 24.

Seveda boste morali poskrbeti tudi za kako zazidljivo parcelo, ki je na prodaj, ali pa se udeležiti kake javne licitacije, ki jih za posamezna območja razpisujejo občine. V Ljubljani imamo skupščino občine Center, Bežigrad, Šiška, Moste in Vič-Rudnik. Največ industrije je v občini Moste.

Najbolje bi bilo, če imate v Sloveniji kakega sorodnika ali prijatelja, ki bi ga pismeno pooblastili, da za vas poišče zazidljivo parcelo, ali pa se zanima, kdaj bodo razpisane licitacije pri občinskih skupščinah. To bi lahko napravil za vas tudi kak odvetnik.

Naš Marko noče jesti!

Moj štiriletni sin je zelo neješč. Ob vsakem obroku imam z njim velike težave. Naj mu prigovorjam zlepa ali zgrda — uspeh je zmerom isti: otrok pojé tako malo, da sem v resnih skrbeh zanj. Bila sem z njim že pri zdravniku, ki mu je predpisal zdravilo za izboljšanje teka; toda to je pomagalo le malo ali nič. Mož pa mi pogosto pravi, da sem sama kriva, če otrok ne jé in naj ga neham siliti z jedjo, pa mu bo jed bolj dišala.

Vem, da imajo tudi druge matere težave s tekom svojih otrok, zato sem prepričana, da boste s primernim nasvetom vsem zelo ustregli.

R. M. iz Holandije

Spoštovana gospa!

Vaše zaskrbljeno pismo kaže, da ste vestna in prizadevna mati, ki ji neješčnost otroka povzroča mnogo skrbi. Vaš otrok se tega najbrž zaveda, saj ste ga zaradi slabega teka peljali k zdravniku in verjetno vpričo njega tudi z možem razpravljata o tem. Svetujemo vam, da v bodoče v otrokovi navzočnosti ne govorite o tem, koliko jé. Otrok sploh ne sme opaziti, da ste zaradi njegove neješčnosti zaskrbljeni.

Preveč zaskrbljeni starši grešijo pri hranjenju otroka že takrat, ko je še dojenček. Otroka neprestano tehtajo in so vsi iz sebe, če nima tiste teže, ki je določena v zdravniških tabelah. Pri tem pa pozabljajo, da pomenijo te tabele le poprečje in ni prav nič nujno, da bi morali imeti vsi enako stari otroci isto težo. V želji, da bi dosegle idealno, po tabeli določeno težo, mnoge matere manj ješče in telesno lažje otroke silijo z jedjo. Tedaj pride med materjo in otrokom do bitke, v kateri mati največkrat izgubi, otrok pa se ji maščuje z neješčnostjo.

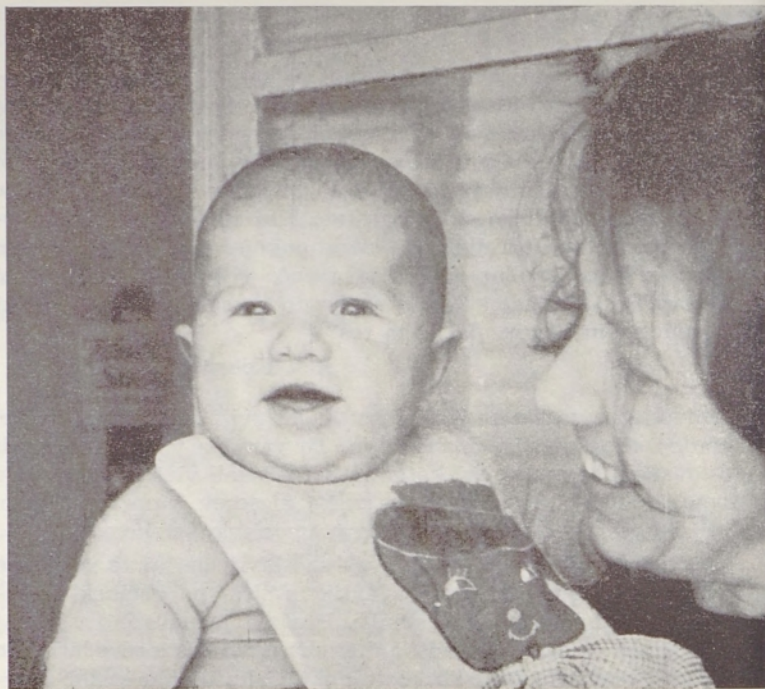
Pri večjem otroku mati pogosto zahteva, naj otrok jé vse od kraja. Mnogi otroci pa določena jedila težko prenašajo in jih celo izbruhajo. Če otroka prevečkrat silimo z jedjo, ki jo odklanja, mu pokvarimo tek tudi do drugih jedi. Prezahtevna mati bo dosegla le to, da jo bo otrok sicer ubogal in jedel, toda jed bo zadrževal v ustih in jo pozneje izbruhal.

Kako naj se torej borimo proti neješčnosti otrok?

Najbolje je, da pazimo, da do neješčnosti sploh ne bo prišlo. Temu se boste izognili, če otroka ne boste silili z jedjo, kadar mu ne tekne. Tudi odrasli ljudje nismo zmerom enako lačni in nam je ena jed ljubša od druge. Prav je, da v pametnih mejah tudi pri otroku upoštevamo, da ima nekatere jedi rajši.

Tek pa ni odvisen le od kakovosti hrane, pač pa tudi od našega razpoloženja. Kadar smo srečni in zadovoljni, nam tekne tudi manj dober obed; če pa smo nesrečni, se nam ustavlja še tako dobra jed. Vse to velja tudi za otroka. Če je nesrečen, če se čuti zapuščenega in meni, da ga mama nima dovolj rada, bo le redkokdaj rad jedel. Če pa je otrok že neješč, najprej ugotovimo, katera jedila mu najbolj teknejo. Potem temu primerno prilagodimo jedilnik vse družine in šlo bo veliko laže. Predvsem pa poskušajmo otroku dopovedati, da jesti ni njegova dolžnost, pač pa njegova pravica. Potem bo kmalu hotel to svojo pravico bolj uveljavljati. Saj smo tudi odrasli v boju za svoje pravice bolj vztrajni kot pa v izpolnjevanju dolžnosti.

Jana

Kaj ni korenjak ta Gregoričev Aleks iz Buenos Airesa? Mamica je res lahko ponosna nanj.

Svetujte mi!

Spoštovana urednica!

Zelo mi je težko in ker nimam nikogar, ki bi ga lahko prosila za nasvet, se v svoji stiski obračam na vas in vas prosim, da mi svetujete, kaj naj storim.

Pred poldrugim letom sem spoznala fanta, ki mi je bil že na prvi pogled zelo všeč. Zaljubila sva se in kmalu sva začela snovati načrte za poroko. Odločil se je, da bo odšel za nekaj časa v tujino, da bo prislužil vse potrebno za najin skupni dom.

Zdaj je v tujini že skoraj leto dni. V začetku mi je pridno pisal, zadnje čase pa so njegova pisma vse bolj redka in hladna. Nekajkrat sem ga že prosila, naj mi pogosteje piše, oziroma naj mi sporoči, če mu ni več do mene in če se je premislil glede poroke. Takrat me vsakokrat ošteje, naj ne bom sitna, da je z njim vse v redu, le da ima veliko dela in da ne utegne toliko pisati. Obljubil mi je, da pride za novoletne praznike na obisk; veselila sem se, da se bova takrat o vsem pogovorila. Kmalu pa se je premislil in mi sporočil, da ga ne bo.

Vse bolj se bojim, da si je tam našel drugo dekle in da je name pozabil. Prosim, svetujte mi, kaj naj storim? Ali naj se odpeljem za njim in se sama prepričam, kako in kaj? Ali naj ga pozabim? Vendar se bojim, da ga ne bom mogla pozabiti in da brez njega ne bom srečna.

Milica H.

Draga naročnica!

Čeprav niste napisali, koliko ste stari, sodimo, da ste še zelo mladi in je pred vami še vse življenje. Zato so čisto odveč žalostne misli, da fanta ne bi mogli pozabiti in da brez njega za vas ne bo sreče. Človek preboli in pozabi vse hujše bridkosti in težave, kot pa je izguba fanta, ki ste ga spoznali komaj pred poldrugim letom, pa še od tega sta že skoraj leto dni povezana le s pismi. Čeprav vam bo zvenelo trdo, moramo vseeno napisati: če vas je fant v tem letu ločitve res pozabil in si je našel drugo dekle, nikar ne žalujte. Mnogo bolje je, da se je to zgodilo zdaj, ko še nista poročena, ko med vama še ni tesnejših vezi, ko še nimata otrok. Njegova čustva pač niso bila tako trdna, da bi vzdržala preizkušnjo ločitve. Zato ne moledujte za njegovo ljubezen in ne pobešajte glave. Resno in brez očitkov ga vprašajte, kako je z njim. Če ne bo odgovoril kmalu in se bo izgovarjal s praznimi izgovori, boste pač vedeli, pri čem ste. Vi ga najbolje poznate in boste najlažje presodili, ali je vreden vašega zaupanja ali ne.

Jana

NEKAJ NASVETOV ZA PRAVILNO PREHRANO V STAROSTI

V marsikateri družini žive poleg otrok in staršev tudi stari starši. Njihove pojemajoče moči bomo s pravilno prehrano okrepi, jim utrdili zdravje in podaljšali njihovo življenjsko dobo. Potrebe starega človeka so drugačne kot potrebe mladega. Sedemnajstletni fant potrebuje več in drugačne hrane kakor sedemdesetletni moški. Stari ljudje pa se le neradi odpovedo najljubšim jedem, čeprav delajo s tem veliko napako. Posledica čezmernega uživanja hrane se pokaže v previsoki telesni teži in oslabilnem delovanju notranjih organov (oslabiljeno srce, visok krvni pritisk itd.). Statistika je pokazala, da dočakajo normalno težki ljudje višjo starost od debelih. Zato je v starosti še posebno važna redna kontrola telesne teže.

Kako sestavljamo hrano za starejše ljudi?

Ker starejši človek ne more opravljati težkega fizičnega dela, potrebuje manj visokokalorične hrane (sladkor, moka, maščobe). Še posebno velja to za maščobe, ki zelo obremenjujejo prebavo. Potrebe po maščobi se pri starem človeku zmanjšajo približno za eno četrtino. Ker vsebujejo živila že sama precej maščob, je dovolj, če porabimo pri pripravljanju hrane le tričetrt dkg maščobe na osebo in to za kuho in zabelo. Izmed močnatih in drugih živil izbiramo predvsem tista, ki so bogata še z vitamini in rudninskimi snovmi. Vitamini so v prehrani starih ljudi zelo važni. Pospešujejo presnovo in večajo odpornost proti boleznim. Zlasti dosti vitaminov in rudnin vsebujejo sveža zelenjava, sadje, zelišča in sadni sokovi. Z leti narašča tudi potreba po beljakovinah. Medtem ko potrebuje odrasel človek en gram beljakovin na en kilogram telesne teže, potrebuje star človek en in pol grama beljakovin na en kilogram telesne teže. Pri starem organizmu so beljakovine potrebne za tvorbo krvi, regeneracijo telesnih celic, tvorbo fermentov in drugih važnih snovi v telesu.

Da razbremenimo prebavne organe, nudimo beljakovine le v lahko prebavljivih živilih: pusto ribje in belo meso, mleko in mlečni izdelki, še posebno skuta in jogurt. Od vseh beljakovin naj jih bo 50 odstotkov živalskega izvora, medtem ko črpamo rastlinske beljakovine pretežno iz stročnic. Med naštetimi živilji je posebno važno mleko, ker je zelo bogato s kalcijem in fosforjem in vsebuje skoraj vse vitamine. Star človek naj bi ga dnevno popil vsaj pol litra. Hkrati pa pokrije mleko tudi potrebe po tekočini, ki so pri starem organizmu večje kot pri mladem. Vino ali pivo naj starejši ljudje uživajo le v manjših količinah in ne za žejo.

Kako naj bo hrana pripravljena?

Meso pripravljamo pusto brez mastnih omak. Če je trdo, ga zmeljemo na mesoreznici.

Jajca nudimo mehko kuhana ali v raznih jedeh le 2—4-krat tedensko. Surovo zelenjavo in sadje nudimo drobno zrezano ali nastrgano (zaradi lažje prebavljivosti).

Stročnice pripravljamo le dobro kuhane ali pretlačene.

Suho sadje je zaradi svoje visoke vrednosti priporočljivo v vsaki obliki.

Vsa dnevna količina hrane naj bo razdeljena na pravilne obroke. Starejši ljudje naj jedo raje po malem, zato pa večkrat na dan. Zadnji — večerni obrok naj bo skromen; sestavljen naj bo le iz lahko prebavljivih živil in zaužit vsaj dve uri pred spanjem.

Pa še nekaj receptov

Pozimi se priležejo izdatne jedi s suhim ali svežim svinjskim mesom. Naša domača kuhinja pozna nemalo takih receptov. Za vas smo izbrali tri. Poskusite! Ker so enoločnice, z njimi ni dosti dela in jih, če ste zaposleni, lahko pripravite že prejšnji večer. Prepričani smo, da vam bodo teknile.

RIČET: $\frac{1}{4}$ kg ješprenja, $\frac{1}{4}$ kg suhega mesa, malo fižola, korenček, peteršiljevo korenino in zelenje, malo zelene, pora, nekaj zeljnih listov in košček kolerabe, čebulo, strok česna, paradižnik, lovorov list, poper, 2—3 krompirje, sol.

Namočen ješprenček in fižol damo kuhati v večji lonec. Dodamo meso, čez nekaj časa pa primešamo še zelenjavo in dišave. Na kocke zrezan krompir dodamo šele pol ure pred serviranjem. Solimo prav nazadnje, ker moramo upoštevati slanost mesa.

Meso zrežemo na rezine in jih serviramo na posebnem krožniku ali pa ga zrežemo na manjše koščke in pustimo v ričetu. Jed je tako veliko okusnejša.

ŠARA S SVINJINO. Sveža ali prekajena svinjska glava (lahko tudi kak drug kos mesa), sladka repa, koleraba, korenje, krompir, malo zelene, peteršilja, kumine, lovorov list, poper, po želji vršiček rožmarina ali majarona in sol.

Glavo skuhamo obenem z narezano kolerabo, repo in korenjem. Ko je napol mehko, dodamo še krompir v kockah, dišave in sol. Kuhano meso ločimo od kosti, ga zrežemo na koščke in dodamo v šaro.

Šaro skuhamo tudi brez mesa, tedaj pa jo moramo zabeliti z ocvirki ali zaseko.

BRIZGANE ŠTRAVBE: $\frac{1}{4}$ l vode, $\frac{1}{8}$ surovega masla, 30 dkg moke, sol, 4 jajca; 1 žlička ruma, žlička sladkorja, olje za cvrenje, sladkor za posipanje. V vreli vodi raztopimo surovo maslo, solimo. Zakuhamo moko in s kuhalnico tako dolgo mešamo, da postane testo lepo gladko in se loči od lonca in žlice. Testo ohladimo, nato pa mu postopoma vmešavamo jajca za jajcem. Testo postavimo za pol ure na hladno. Z brizgo (lahko tudi z žlico) nabrizgamo v vroče olje dolge štravbe, jih ocvremo in še tople posipljemo s sladkorjem.

Solzice

Prežihov Voranc

Na koncu našega polja je bila grda, temačna globača, ki so ji rekali Pekel. Bila je podobna globokemu kotlu, obdana od treh strani s strmimi bregovi, le na eni strani je imela žrelo, ki pa se je izgubljal v črno, skrivnostno lesovje. Bregovi so bili porastli z zanikarnim grmovjem, s češmigo, gabrovjem, trnovjem, pasjo črešnjo in podobno navlako. Med grmovjem je rastla še zanikarnejša trava, porabna le za ovčjo krmo. Tam si našel vresje, praprot, divjo in pravo, rabuželj, čmeriko in podobnega zlomka. Pekel je bil tako pust in neprijazen, da se je človeku, ki je stopil vanj, nehote stisnilo srce. Edino, kar je bilo v njem živega, je bil studenec, ki je izviral prav na njegovem dnu izpod mahovnatih skal ter po kratki vijugasti dragici izginjal skozi temno žrelo v svet. Njegovo žuborenje je polnilo kotel prav gori do robov. Povrhu je šum studenčevih vod udarjal še iz gozdnatega žrela nazaj in se kopicil v globači. Ta neprestani šum je delal kraj še skrivnostnejši, kakor je bil že po sami legi.

Na prvi pogled bi se zdelo, da je ta kraj popolnoma nekoristen in da je za očetovo najemščino čisto odveč. Koristi od Pekla res nismo imeli posebne, vendar se je tu in tam dobil iz njega kak voz letne stelje. Kadar je oče potreboval les za cepe ali pa les za grablje, potem je šel ponj v Pekel. Gabrovina za cepe ali pa češmiga za grabeljske zobe je bila v Peklu tako žilavo raščena kakor nikjer drugod.

Največ dobička pa je bilo tam s pašo. Trava v Peklu sicer ni bila kdo ve kako bohotna, bila pa je menda posebno sočna, ker jo je živina v tej globači le prerada mulila.

Jaz sem se tega kraja bal, odkar sem se začel zavedati svojega bitja. Tega je bilo predvsem krivo njegovo ime. O peklu sem čul govoriti starše, ki so me učili prvih krščanskih resnic, o peklu sem slišal pripovedovati v cerkvi, ko sem začel hoditi tja in se držal matere za janko. Vsa slika pravega pekla v moji mladostni domišljiji je odlično ustrezala našemu domačemu Peklu, manjkal je samo večni ogenj na njegovem dnu. Mislil pa sem si, da je naša globača vsaj kako preddverje pravega pekla, v katerega vodijo tajna vrata bodisi na dnu skrivnostne globače bodisi skozi žrelo gozdnate stene. Vselej sem se z grozo v srcu približeval temu kraju in urno bežal stran, kakor hitro sem mogel.

Menda še nisem bil star šest let, ko mi je oče nekega dne ukazal, da naj ženem past v Pekel. Bila je to zame strašna naloga, kajti dotihmal še nikdar nisem bil sam tam. Takoj me je začel siliti jok. Videč to, se je oče značilno zarežal ter me nagnal, rekoč:

»Saj v tem peklu ni hudičev. Alo, na pašo!«

Materi pa sem se zasmilil ter me je začela tešiti:

»Lej, pekla pa se le boji,« je rekla očetu.

Kljub temu pa ni bilo usmiljenja. Obotavljajoč se, kar se je le dalo, sem se s čredo bližal groznemu kraju. Poskušal sem pridržati živino gori na robovju, vendar brez uspeha; živina se je kmalu izgubila v globačo. Le nerad sem se spustil za njo, boječ se, da se brez mene ne bi zmotala skozi žrelo in se mi izgubila.

Z veliko tesnobo v srcu sem čepel na dnu Pekla in si nisem upal niti dobro ozreti okrog sebe. Šum, ki je napolnjeval globačo, se mi je zdel pošasten. Nobena reč me ni mogla razvedriti in celo studenec, ki sem jih vse, kar jih je bilo pri nas, tako rad imel, in kjer sem zmirom delal jezove in mline, me ni mogel pritegniti.

Vedno bolj sem nemel, potem pa nisem mogel več vzdržati in sem jokajoč začel bežati iz globače. Tudi na robu mi ni bilo obstanka in ves solzan sem bežal tja po polju, kjer sta oče in mati orala.

»Kaj pa se ti je zgodilo?« se je začudil oče.

»Živino sem izgubil, vso živino...«

Vpil sem z jokajočim, prosečim glasom.

Očetu se je zasenčil obraz, nato pa je dobrohotno zamahnil z roko in dejal:

»Ne bo tako hudo, ne. Greva pogledat.«

Težko in z nemirno vestjo sem se vlekel za očetom proti Peklu. Na robu, od koder je bilo videti vso globačo, je oče presenečen obstal, kajti na mah je uzrl vso živino na dnu. Začel jo je vpriči mene šteti:

»Ena, dve, tri... devet...« Vseh devet glav se je mirno paslo tam doli.

»Kaj pa sanjariš fant?« se je zavzel oče. Ta hip pa je že tudi spregledal vzrok moje laži, se shudobil, me prijel za lase in me porinil čez rob, da sem se skotalil po bregu.

»Če se boš lagal, boš res prišel v pekel!«

Te zadnje očetove besede sem komaj slišal, potem me je spet zajela grozna tesnoba. Nekaj časa sem tulil, dokler se mi solze niso posušile. Še dolgo pa me je mikalo po celem životu in umiriti se nikakor nisem mogel. Skozi zatekle oči sem videl, kako živina dviga glave in me vsa začudena opazuje. Poleg strahu me je pekla tudi laž, pri kateri me je oče zalotil. Ves siromašen, obupan in z utripajočim srcem sem čakal konca paše. Še preden se je začelo večeriti, sem začel goniti živino iz globače gori na rob, kjer sem jo pasel, dokler niso začele večerne sence legati na mračno dno Pekla.

Domov sem prišel ves objokan in ves pretresen. Oče se je smejal, toda mati je rekla:

»V Pekel pa ga ne goni več past, je še premlad in lahko dobi kak pristrah.«

In res me v Pekel niso več silili past. Groza pred tem krajem pa me je še zmerom navdajala. —

Nekega sobotnega večera, ko sta oče in mati sedela na hišnem pragu in strmela v jasno, dišečo vigredno noč, je mati vzdihnila:

»Oh, kako rada bi nesla jutri v cerkev solzice, pa jih nikjer več ni.«

»Za solzice pa je letos že pozno. Če jih v Peklu ni, jih nikjer več ni,« je odgovoril oče čez nekaj časa.

Ob besedi Pekel me je spet streslo in komaj sem čakal, da smo vstali, zaklenili hišo in šli spat. Ponoči dolgo nisem mogel zaspati, ker mi je neprestano silil ta strašni kraj pred oči. Nekje v globini srca pa mi je odmeval tudi materin vzdih o solzicah. Solzice in Pekel — kako čudne stvari so to. Solzice sem imel neznanško rad in sem za njimi pretaknil vse robovje okrog domačije. Le v Peklu nisem vedel zanje.

Prihodnje jutro sem se zbudil zelo zgodaj. Med spanjem sem se menda znojil, ker sem bil še zjutraj malo rosen. Moje jutranje opravilo je bila paša. Vsako jutro so me morali buditi in metati iz postelje. Tisto jutro pa sem vstal sam in po prstih odšel iz hiše. Oče in mati sta še spala. Bila je nedelja.

Kakor omotičen sem obstal na dvorišču. Bil sem poln neke čudne, sladke dolžnosti, čeprav se tega nisem zavedal. Zunaj je vstajalo pomladansko jutro. Čas je prehajal že v poletje. Za

daljnim Pohorjem je žarela velika škrlatna zarja in vsak čas se je moralo prikazati sonce. Vrh Pece ga je že videl, ker je bil ves oblit s škrlatno barvo. Trata, drevje in grmovje je bilo obrito z roso, ki se je le še bledikasto svetlikala in čakala, da jo skorajšnji sončni žarki napolnijo z biseri jutranjega zlata. Koprenasto ozračje je dihala počasi, ko da bi narava vzdigovala veliko breme.

Nenadoma me je čudna sila dvignila z mesta, kjer sem stal in začel sem leteti čez polje proti Peklu. Dospel sem na rob Pekla in se zgrozil pred mračno jamo, videti pa je nisem hotel, zato sem se z zaprtimi očmi spustil čez rob na dno Pekla, sluteč tam doli skrite solzice. Šele ko sem bil spodaj, sem odprl oči.

Našel sem cele šope dehtečih solzic in jih začel hlastno trgati. Pri tem si nisem upal ozreti nikamor drugam. Poln neke svete tesnobe sem slišal šumenje studenca in njegov grozoviti odmev, ki je v jutranji tihoti bil še silnejši kakor po navadi. S polnim naročjem solzic sem se zagnal iz Pekla in v eni sapi bežal proti domu, kamor sem prihlačal prav v trenuku, ko je mati stopila na hišni prag.

Ta trenutek je daljno sonce poslalo svoj prvi sončni žarek na dvorišče in po njem se je razlila prelepa svetloba. Sredi te svetlobe je stala mati, prečudno lepa in vsa ožarjena, kakor prikazen iz nebes. Planil sem prednjo s polnim naročjem cvetlic in ji zmagoslavno zaklical:

»Mati, mati... solzice...«

Topil sem se od sreče in neizmerne navdušenosti.

Materin obraz je pokrila blažen smehljaj; presrečna je iztegla roke za solzicami in jih nesla k licu. Preden pa je mogla vsrkati njih sveži, opojni vonj, so se njene oči zdrsnile in se povesile name.

»Kaj pa ti je, pobič, da se jočeš...?«

Moje oči so bile polne težkih solz zaradi premaganega strahu, ki pa jih v svojem zmagoslavju nisem čutil. Mati je spoznala mojo veliko žrtev ter me je rahlo in nežno pobožala po laseh.

Nuestro campo se hundía por una de sus extremidades en un profundo barranco que llamábamos »Infierno«. Semejaba este lugar a un embudo, pues de todos lados lo cerreaban altos paredones, menos por uno, en que se iba estrechando hasta formar un angosto cañón, siempre cubierto por un espeso follaje.

Una ruda vasta vegetación, en su mayor parte agracejos espinos, brezos y otra maleza por el estilo, cubría los bordes de aquel abismo. Entre los espacios libres crecían manojos de una hierba seca y dura, magro pasto para nuestros animales. »El Infierno« era un lugar tan triste y tan desolado que no se podía entrar en él sin sentirse preso de un extraño sentimiento de pavor y de angustia. Lo único que daba cierta vida a aquel paraje era un manantial, cuyas aguas, brotando del fondo musgoso de una peña, se iban luego perdiendo por entre las sombras del cañón. El rumor de aquellas aguas repertía extrañamente en aquella oquedad, aumentando así la impresión de misterio que ya de por sí infundía el lugar. A primera vista, las tierras de »El Infierno« no tenían ningún valor y no valían el arriendo que por ellos pagaba mi padre. Mas no era así.

A mí, la hondonada aquella me infundía terror. Contribuía a eso sin duda, a más de lo ceñudo de su aspecto, el nombre terrible que llevaba. De los horrores del infierno me habían hablado los padres el enseñarme los rudimentos de la fe cristiana, y lo mismo había oído después en la iglesia, al frecuentar la Doctrina.

El cuadro que yo me había forjado del infierno ultraterreno correspondía perfectamente al aspecto de »El Infierno« de nuestras inmediaciones. Faltábale al nuestro tan sólo el fuego; mas yo me imaginaba que también éste debía de existir, no siendo sino la antesala o el acceso del infierno verdadero. Cada vez que había de acercarme a ese lugar, me quedaba mustio de terror y me alejaba tan pronto como podía.

Cierto día, lindaba yo en los seis años, me ordenó mi padre llevar a pastar el ganado a »El Infierno«. Era una orden terrible, pues hasta aquel día yo, sólo, nunca había estado allá. Estaba por soltar las lágrimas, mas mi padre las previno, diciéndome con aire burlón: »Déjate de miedos. No hay diablos en ese infierno.« Más compasiva mi madre, quiso intervenir: »Menos mal,« dijo diplomáticamente, »siquiera al infierno le tiene miedo, el muchacho.« Mas no hubo compasión y tuve que marcharme.

Demorándome a más no poder y casi a remolque del rebaño, me acerqué al lugar maldito. A despecho de mis esfuerzos no logré contener los animales en los bordes superiores del abismo. Empeñados en bajar, tuve que bajar con ellos, no fuera que, entrándose por el cañón, salieran al campo abierto y se me desparramaran del todo. ¡Qué angustias las que pasé aquel día! Acurrucado sobre una piedra y escondiendo la cabeza entre las rodillas, apenas si me atrevía a levantar la vista, por no descubrir las cosas terribles que pasaban a mi alrededor. Nada lograba distraerme. Ni siquiera el manantial. Y eso que a manantiales y arroyuelos, yo los quería mucho! Horas enteras pasaba junto a ellos construyendo estanques, molinillos y diques. A cierto punto no pude contenerme más: sobrecogido por un renovado pavor, me levanté y huí hacia el lugar en donde mis padres estaban arando.

*
«¡Dios santo!» exclamó alarmando mi padre, al verme!
«¿Qué te pasó, muchacho?»

«El rebaño se me fué... todos... los perdí ¡toditos!»

Por un instante mi padre se puso muy serio. Mas luego sospechando la verdadera causa de mi fuga, dijo con calma: «No será para tanto... vamos a ver.» Fué grande su sorpresa, cuando al llegar al borde del abismo, vió que los animales estaban allí pastando tranquilamente.

«Uno, dos, tres... nueve ¡todos!» exclamó y luego dirigiéndose a mí: «¿Qué cuentos son éstos que estás inventando, tonto?» Quedé paralizado por el temor y la vergüenza. Cayó en la cuenta mi padre del motivo que me hacía mentir. Agarrándome del cabello me dió un empujón hacia abajo, diciendo: «Mentiroso, así acabarás en el infierno de veras!» Me quedé inmóvil por mucho tiempo y lloré, hasta que se me secaron las lágrimas. Al sentimiento de temor que le tenía a aquel lugar, se juntó ahora la humillación de haber mentido. Hasta me parecía que las mismas vacas me miraban con desprecio y con sorpresa. Fué una tarde interminable aquella. Finalmente, hacia el anochecer, me dispuse volver a casa. Estaba abochornado, envilecido, cansado. Mi padre se sonrió al verme. Pero mi madre dijo seriamente: «Lo que es a «El Infierno» no me lo vuelvas a mandar; es demasiado pequeño y podría espantarse.» Y fué así. Por mucho tiempo no volví más a aquel lugar.

Llegó una hermosa tarde de un sábado. Mis padres, sentados ante el portal de la casa, estaban absortos en los últimos resplandores de aquel día primaveral. De pronto, dijo mi madre: «Oh, si pudiera llevar mañana un manojo de «lagrimitas» a la iglesia. Pero, ¿dónde encontrarlas a la sazón?» (En mi pueblo decimos «lagrimitas» al muguete.) — «Ya ha pasado el tiempo de lagrimitas,» contestó mi padre, mas luego añadió: «Tal vez en «El Infierno» podría haberlas todavía.» Estremecí al oír aquel nombre y ya no pensé sino en levantarme, entrar en casa y echarme a dormir. Pero ¡qué noche aquella! Por un lado me atormentaba la idea de aquel lugar maldito, por otro, aquel deseo tan tiernamente expresado por mi madre. «El Infierno» y «las lagrimitas». ¡Qué conceptos tan diferentes, tan opuestos entre sí! Con todo, en aquella noche se me presentaban unidos, incomprensiblemente unidos. A la mañana siguiente me desperté muy temprano. Generalmente, los domingos, me levantaba tarde y nunca antes que me llamaran o, como sucedía a veces, me sacaran a empujones de la cama. No así en aquella ocasión. Me vestí apresurado y quedo, y de puntillas salí de casa. Algunos instantes me detuve en el patio, tratando de espabilarme y salir del aturdimiento. Era tal mi emoción que apenas si me dí cuenta del esplendor de aquella maravillosa mañana. Las cumbres de los montes fulguraban en la naciente aurora, mientras un leve manto de rocío cubría los campos, en espera de que el sol lo transformara en diamantes, en oro y en plata. Llevado por una extraña fuerza interior, salí disparado hacia «El Infierno» y sin mirar casi, me precipité en la hondonada directamente hacia un rincón al pie de la peña. Me parecía que las lagrimitas debían de estar allá; nunca las había visto, pero una voz me decía, que debían estar allá. Y así fué: ante mis ojos extasiados apareció toda una alfombra de muguetes maravillosos! Recogiéndolas a manotadas y

casi con furia, formé un brazado de aquellas perfumadas flores. Luego, bajo la angustiosa impresión de que todo «El Infierno» estuviese protestando por aquella violación, salí como una flecha hacia afuera, y hacia casa.

Llegué en el preciso instante en que mi madre se asomaba en la puerta. El sol la inundó con su primera luz; en medio de aquel esplendor, la ví más hermosa que nunca; parecióme una visión celestial.

Me puse ante ella con el brazado de flores y, radiante de felicidad, le dije con voz triunfal: «Mira, mamita, — lagrimitas!»

TRADUCCIÓN DEL PROF. FEDERICO MIRKO RIJAVEC

Lilies of the Valley

Prežihov Voranc

At the end of our field, there was a forbidding, murky ravine which people called Hell. It looked like a deep kettle with steep walls on three sides, and with an orifice disappearing into black, mysterious woods on the fourth. Its slopes were overgrown with shabby bushes, lady's combs, hornbeam and thorny shrubs, with deadly nightshade and similar coarse growth.

The meager grass growing among the shrubs was hardly fit for sheep's fodder. There you could find heather, fern, rest-harrow, false hellebore and other worthless plants. The Hell was so dreary and gloomy that it gave you a pang when you set your foot in. The only thing alive in there was a source springing up from beneath the mossy rocks at the bottom and flowing along a short, winding gully, until it oozed out through the dark gorge into the daylight. Its murmur filled the kettle all the way up to the brink. The murmur of the stream in the woody gorge, too, echoed back and concentrated in the ravine. This never-ending sound made the place even more mysterious than it already was.

Yet, it was pasture that paid in the ravine. The grass in the Hell, though not too abundant, was strangely succulent and cattle liked to graze there.

I had feared the place ever since I became aware of my existence. It was its name that was to blame for it in the first place. I had heard my parents talk of hell when they taught me the first Christian truths, and in church, when I started going there, clinging to my mother's skirt. The image my child's imagination formed of the true hell fitted our home Hell perfectly, it was only the eternal fire that was missing at its bottom. So I imagined our ravine to be at least a kind of entrance hall to the true hell, into which you could come through a hidden gate either at the bottom or through the gorge in the woody wall. It was with a feeling of awe that I always approached this place, and then I ran away as fast I could.

I must have been less than six years old when my father ordered me to drive cattle into the Hell to pasture. It was a terrible task for me, because I had never been there alone

before. I felt like weeping on the spot. Seeing it, my father grinned characteristically and told me to go, saying:

"There aren't any devils in this hell. Off with you!"

Mother took pity on me and started comforting me:

"See, he is afraid of hell," she told father.

Yet, there was no mercy. Hesitating as much as I could, I drew nearer to the dreadful place. I tried to hold the cattle back, on the edge, but it vain, they soon vanished in the ravine. I descended reluctantly, as I was afraid the cattle would find a way through the gorge and go astray.

I squatted at the bottom of the Hell with anguish in my heart, not daring to cast a single glance around. The racket filling the ravine sounded ominous. There was not a single thing to cheer me up, and even the spring which I was fond of and beside which I had so often played at building dams and water-mills, had no attraction for me either. I grew quieter and quieter until I could not endure it any longer and started running out of the ravine screaming. I could not stay on the edge either, but ran, with tears in my eyes, all along the field my father and mother were plowing.

"What is wrong with you?" wondered my father.

"I've lost our cattle, all of them..."

I cried in a tearful, beseeching voice.

Father's face clouded, but then he waved his hand indulgently and said:

"It won't be as bad as that. Let's go and see."

Following my father with a guilty conscience, I dragged my feet along. On the edge, from where you could see the whole ravine, father stopped, surprised when he saw the cattle at the bottom. He started counting:

"One, two, three..., nine..." All of the nine heads were grazing peacefully down there.

"Are you seeing things, kid?" marveled my father. But then the reason for my lie flashed through his mind, he flew into a rage, grabbed at my hair, and pushed me so hard that I rolled down the slope.

"If you lie, you'll really go to hell!"

I hardly heard these words, and then I was, once again, overpowered by dire desolation. I had nearly sobbed my heart out before tears dried up in my eyes. Yet for a long time, I could neither stop trembling nor compose myself. Through my swollen eyes, I saw the cattle raise their heads and stare at me as if amazed. Both the fear and the lie my father had caught me in lay heavy on my conscience. Miserable and wretched, with my heart in my mouth, I waited for the end of my ordeal. Long before sunset, I had managed to drive the cattle out of the ravine into the edge, where they grazed until the shades of evening touched the dusky bottom of the Hell.

I came home terror-stricken and in tears. Father laughed, but mother said:

"Don't force him to go to the Hell any more. He is too young, it might prey upon his mind for a long time."

From then on I did not have to drive the cattle to the Hell any more. Yet, I kept on shuddering at the mere thought of that place.

One Saturday evening, when father and mother were sitting on the doorsteps, peering into the clear spring night, my mother

"Oh, how I wish I could take some lilies of the valley to church tomorrow, but there sure aren't any to be found at this time."

"I'm afraid, they're already out of season. If you can't find them in the Hell, you won't find them anywhere else," said father after a while.

Just this one word — hell — was enough to make me shudder and wish we would rise, lock up the house and to bed. But with that dreadful place on my mind, I could not fall asleep either. And somewhere, in the depth of my heart, I heard the faint echo of the sigh my mother had uttered when she spoke of lilies of the valley. Lilies of the valley and hell — how strange it sounded. I loved lilies of the valley, I had searched for them all over the place, and yet I didn't know they were to be found in the Hell of all the places.

The following morning, I woke up very early. I must have perspired in sleep, because I was still damp in the morning. My morning task was driving cattle to pasture. Every morning, I had to be shaken hard and thrown out of bed. But that morning, I got up all by myself and tiptoed out of the house. Father and mother were still sleeping. It was Sunday.

I stopped in the backyard, feeling dazed. I was filled with the thought of an unusual, sweet task I had to perform, although I was not aware of it yet. The spring morning was just dawning, but already, the spring was passing away. The sky beyond the Pohorje was aglow with scarlet aurora, and the sun was just about to rise. The peak of Peca must have already seen it, it simply glittered in its red color. Meadows, trees, and shrubs were wet with still pale dew which seemed to be waiting for the coming sunrays to fill it with pearls of morning gold. The dim atmosphere was breathing inertly just as if nature were heaving a heavy burden.

Suddenly an unearthly force made me move from the spot where I was standing and I started running towards the Hell. Coming to the edge of the Hell, I shrank from the dark cave. I did not, I absolutely did not want to see it, so I climbed down with closed eyes, sensing hidden lilies of the valley around the rocks at the bottom. I did not dare to open my eyes until I came down.

I found bunches of sweet-smelling lilies I started to pick helter-skelter. All the time I was afraid to look around. Filled with a sort of blessed feeling of fear, I heard the murmur of the spring as well as its awful echo which, in the morning hush, sounded even more overwhelming than usually. With an armful of flowers, I dashed from the Hell running panting all the way home, where I staggered just as my mother appeared on the threshold.

At this moment, the far Sun sent its first ray to our yard lighting it up suddenly. My mother was standing amidst the stream of light, strikingly beautiful and dazzling, just like a heavenly ghost. I rushed up to her with my arms full of flowers and shouted triumphantly:

"Mother, dear... lilies of the valley..."

TRANSLATED BY NADA VITOROVIC

V dijaškem domu

Ivan: Kje stanujete, Edvard?
 Edvard: V dijaškem domu.
 Ivan: Koliko sob imate?
 Edvard: Imamo dnevno sobo, spalnico in obednico.
 Ivan: Kaj delate ves dan?
 Edvard: Dopoldne imamo pouk, popoldne pa smo doma.
 Ivan: Ali berete časopise?
 Edvard: Da, iz časopisa zvmemo najnovejše vesti.
 Ivan: Ali poslušate tudi radio?
 Edvard: Včasih odpremo radio in poslušamo lahko glasbo in nove popevke.
 Ivan: Ali poslušate tudi predavanja? Pogovori o slovenskem jeziku so zelo zanimivi.
 Edvard: Ne znamo še toliko slovensko, ne moremo slediti hitremu pogovoru.
 Ivan: Marljivi učenci redno pišejo naloge. Lenemu učencu je vsako delo odveč. Z lenimi učenci učitelji nimajo veselja.

In the Boarding School

John: Where do you live, Edward?
 Edward: In the boarding school.
 John: How many rooms do you have?
 Edward: We have a sitting-room, a bedroom and a dining-room.
 John: What do you do all the day?
 Edward: In the morning we have classes, in the afternoon we are at home.
 John: Do you read newspapers?
 Edward: Yes, from newspapers we learn the latest news.
 John: Do you listen to the radio too?
 Edward: Sometimes we turn on the radio and listen to light music and new hit songs.
 John: Do you also listen to lectures? Talks about the Slovene language are very interesting.
 Edward: We don't know as much Slovene as that we can't follow a quick talk.
 John: The diligent pupils do their homework regularly. Every work is too much to a lazy pupil. Teachers don't take pleasure in lazy pupils.

En el Hogar Estudiantil

Juan: ¿Dónde vive, Eduardo?
 Eduardo: En el hogar estudiantil.
 Juan: ¿Cuántas piezas tienen?
 Eduardo: Tenemos sala de estar, dormitorio y comedor.
 Juan: ¿Qué hace durante el día?
 Eduardo: A la mañana tenemos clase, y a la tarde, estamos en el hogar.
 Juan: ¿Leen diarios?
 Eduardo: Si, de los diarios sabemos las mas nuevas noticias.
 Juan: ¿Escuchan también la radio?
 Eduardo: De vez en cuando prendemos el receptor y escuchamos musica ligera y nuevas canciones.
 Juan: ¿Presencian también conferencias? Las conversaciones del idioma esloveno son muy interesantes.
 Eduardo: Cómo todavía no sabemos muy bien el esloveno, no podemos comprender cuando conversan rapidamente.
 Juan: Los estudiantes aplicados regularmente hacen los deberes. Para el estudiante desganado todo trabajo es demasiado. Con los estudiantes desganados los maestro no tienen alegria.

Vaje

Postavite samostalnik in pridevnik v pravilni sklon — Put the noun and the adjective in the right case — Colocar los sustantivos y adjetivos al caso correspondiente:

1. Spimo v (lepa spalnica).
2. Oni imajo (dober učitelj).
3. Ne poslušamo radi (dolgo predavanje).
4. Hrani se v (dijaški dom).
5. Sedimo pri (odprto okno).
6. Ne moremo slediti (hitri govor).
7. Z (naš učitelj) smo zadovoljni.

Exercises

Odgovorite na vprašanja — Answer the questions

1. Kje stanujete?
2. Kje obedujete?
3. Kje spite?
4. Koliko sob imate?
5. Kaj delate dopoldne?
6. Kaj delate popoldne?
7. Ali berete časopis?
8. Ali radi poslušate radio?
9. Ali lahko sledite hitremu govoru?
10. Je vaš prijatelj marljiv dijak?
11. Kdo ne mara lenuhov?

Ejercicios

Postavite vprašanja — Hagan preguntas:

1. V Jugoslaviji so zime zelo hladne.
2. Moj prijatelj je marljiv dijak.
3. Obedujem opoldne.
4. Rad imam glasbo.
5. Za zajtrk jem kruh z maslom.
6. Leto ima dvanajst mesecev.

Postavite v množino — Put in the Plural —Formen el Plural:

1. Daj mi svoje pero!
2. Imam kosilo.
3. Marljivemu učencu dam knjige.
4. Rad poslušam najnovejšo popevko.
5. Moj brat je marljiv učenec.
6. Njegova sestra piše dolgo pismo.
7. On nima visokega čela.

ŽELITE PODARITI VAŠIM SORODNIKOM V JUGOSLAVIJI HLADILNIK - POTEM SAMO

BOSCH

BOSCH s posebno ojačenim strojem, primernim za električno energijo v Jugoslaviji

BOSCH s petletno garancijo za trajnost stroja

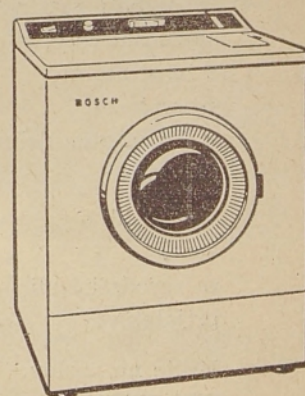
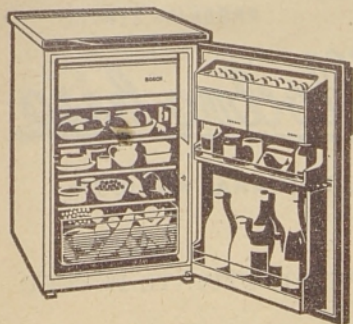
BOSCH s tovarniškim servisom v Zagrebu in servisi v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Skopju in na Rijeki

Vplačilo s čekom ali nakazilom v Nemčijo na:
Deutsche Bank A. G., Filiale Stuttgart,
v korist firme Robert Bosch GmbH Stuttgart

Na nakazilu prosimo za navedbo vrste hladilnika in naslova prejelnika v Jugoslaviji

Zahtevajte cene in ponudbo

Dobava promptna s skladišč:

ZASTOPSTVO TUJIH FIRM

avtotehna

LJUBLJANA, TITOVA 25

ZAGREB, PETRINJSKA 51

BEograd, GALSWORTHYEVA 23

Koteks Tabus

IMPORT-EXPORT

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 5

Telefoni:

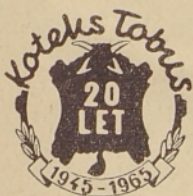
centrala 31 22 11
generalni direktor 31 13 53
izvozni sektor 31 04 85
uvozni sektor 31 64 87
domače tržišče 31 46 83

Brzjav: KOTO Ljubljana
Teleprinter: 31-298
Poštni predal: 415

Predmet poslovanja podjetja in trgovanje na debelo

IMPORT — EXPORT

surove in predelane kože, vse vrste usnja, obutve, usnjena galanterija in konfekcija, umetno usnje, ščetine, dlake, gumirana žima, krzna, kožni in usnjeni odpadki, industrijske maščobe, strojila in pomožna sredstva za usnjarsko in čevljarstvo industrijo

Glasilo Slovenske
narodne
podporne jednote

PROSVETA

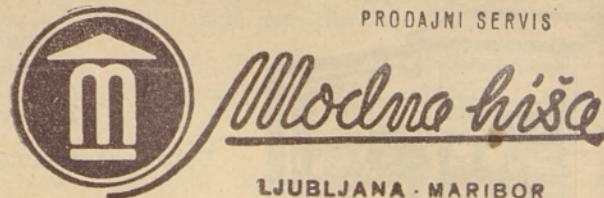
je najbolj razširjen
slovenski časopis
z naprednimi
smernicami
v Združenih državah
Amerike

NAROČITE ga
zase,
za sorodnika ali
prijatelja

Pišite na naslov:
PROSVETA
2657 So. Lawndale Ave
CHICAGO 23, Ill.
USA

TEKSTIL IN KONFEKCIJA
ZA DOM, DELO ALI POTOVANJE

PRODAJNI SERVIS

PRI PLAČILU V DEVIZAH UŽIVATE POPUST

Že nad trideset let
obstaja v zadovoljstvo
vseh potnikov

POTOVALNA AGENCIJA

AUGUST ROLLANDER

Travel Bureau, Inc.

Slovenian Auditorium Building
6419 St. Clair Ave
CLEVELAND, Ohio 44103, USA

FOREIGN EXCHANGE
AND TRAVEL BUREAU
Tours — Cruises — Airway — Bus

Authorized Agent for All
Steamship Companies and Air Lines
American Express
Travelers Cheques —
Money Orders — Notary Public

Telephone Henderson 1-4148
Cable Address - Kollander Cleveland

*
Kolovrati, ki so včasih ob zimskih dneh brneli v skoraj vsaki slovenski hiši, so danes redkost. Večinoma jih hranijo le še v muzejih, ali na podstrešjih kmečkih hiš. Tu pa tam pa še sede pri nas predica h kolovratu in naprede tenke niti za domače platno. Posnetek je iz Filovcev v Prekmurju.

Spinning-wheels that used to turn in almost every Slovene house are now a mere curio found only in museums or in the attics of some country houses. Yet on and off, you may still see a busy spinner at the wheel, spinning thin hreads for home-made linen. The photo is from Filovci in Prekmurje.

Mati prede ter zraven pripoveduje Mišku in Toneku vsele zgodbice. Oh, kaj vse mati ve. Tako prijetno jo je poslušati. Miško in Tonek imata najraje tisto zgodbico o prebrisani lisici in še bolj prebrisanem kužetu Laježu.

Rodno grudo pošiljamo v 42 dežel po svetu